

**Agencia Națională
pentru Protecția Concurenței**

**Raport de activitate
pentru perioada
2007 – 2011**

CUPRINS

CUVÎNT ÎNAINTE	4
INTRODUCERE	5
Capitolul I. PREZENTAREA GENERALĂ A AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONCURENȚEI (ANPC)	7
1.1. Misiunea, viziunea și valorile ANPC	7
1.2. Profilul ANPC	8
1.2.1. Organigrama ANPC	9
1.2.2. Bugetul	10
1.2.3. Portofoliul direcțiilor	10
1.2.4. Date despre personal	11
1.3. ANPC în comisii, grupuri de lucru, etc.	12
Capitolul II. ACTIVITATEA DE PREVENIRE ȘI INVESTIGARE A CAZURILOR DE ÎNCĂLCARE A LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA PROTECȚIA CONCURENȚEI ȘI A PUBLICITĂȚII ÎN PERIOADA 2007-2011	13
2.1. Abuz de situație dominantă pe piață (art. 6 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)	14
2.2. Acordurile anticoncurență dintre agenții economici (art. 7 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)	26
2.3. Concurență neloială și Publicitate (art. 8 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate)	41
2.3.1. Mărci comerciale	57
2.3.2. Comisia de experți în domeniul publicității de pe lângă ANPC	58
2.4. Acțiunile autorităților administrației publice care limitează concurența (art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)	61
2.5. Controlul de stat efectuat de ANPC prin prisma art. 17 și 18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței	65
Capitolul III. CERCETAREA MEDIULUI CONCURENȚIAL NAȚIONAL ÎN PERIOADA 2007-2011	69
Capitolul IV. PRACTICA JUDICIARĂ	83
Capitolul V. ACTIVITATEA DE AVIZARE ÎN PERIOADA 2007-2011	88
Capitolul VI. ACTIVITATEA ANPC DE ELABORARE ȘI PROMOVARE A MODIFICĂRILOR ASUPRA CADRULUI LEGISLATIV NAȚIONAL DIN DOMENIUL CONCURENȚEI	102
Capitolul VII. AJUTORUL DE STAT	105
Capitolul VIII. LACUNE NORMATIVE	109
Capitolul IX. PROMOVAREA CULTURII CONCURENȚIALE	114
Capitolul X. ANPC ÎN CONTEXTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE	117
10.1. Colaborarea ANPC în cadrul instituțiilor concurențiale internaționale	117
10.2. Proiectul Twinning „Sprijin pentru Implementarea și Respectarea Politicii în Domeniul Concurenței și Ajutorului de Stat”	119
CONCLUZII	120
ANEXE	122

CUVÎNT ÎNAINTE

Instituirea Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței (ANPC) a fost o provocare absolut necesară pentru Republica Moldova, întrucât economia de piață poate să se dezvolte doar în condițiile unei concurențe sănatoase, fapt care trebuie conștientizat de către mediul de afaceri, societatea civilă și consumatori.

ANPC și-a început activitatea acum 5 ani, timp în care în premieră pentru Republica Moldova au fost realizate acțiuni pentru protecția și promovarea concurenței loiale pe piața mărfurilor și a serviciilor.

Drept rezultat noțiunile ce se referă la domeniul concurențial, au început să fie uzuale, punându-se astfel bazele unei culturi concurențiale precum și a unei practici judiciare în domeniul concurenței.

În cinci ani de activitate ANPC și-a desfășurat activitatea pentru promovarea politicii statului în domeniul protecției concurenței, pentru limitarea și reprimarea activității anticoncurențiale a agenților economici, a autorităților administrației publice, precum și pentru efectuarea controlului asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței.

Au fost 5 ani de început...de încercări...de schimbări...de căutare.

A fost dificil, însă ceea ce este important pentru țară, este să se înțeleagă necesitatea regulilor concurențiale pentru beneficiul economiei naționale.

Iată și câteva cifre ce denotă unele rezultate:

- peste 1000 decizii ANPC de aplicare a prevederilor legislației concurențiale;

- 551 ședințe de judecată;

- de la 33 % la 80-86 %, ponderea acțiunilor câștigate în instanța de contencios administrativ față de cele pierdute.

Pe plan extern ne-am integrat în comunitatea concurențială internațională, europeană și cea a spațiului CSI, semnând mai multe acorduri de colaborare încă din anul 2007.

În prezent suntem la etapa adoptării noilor legi: Legea Concurenței și Legea cu privire la ajutorul de stat, care vor fi motorul ce ne va conduce pe calea integrării europene.

Accentuăm faptul că este necesară consolidarea eforturilor întregii societăți pentru a reuși protejarea și menținerea unui mediu concurențial normal în țară, pentru a asigura eficiența activității și a onora Constituția Republicii Moldova .

Cot la cot cu reprezentanții mass-media, care au contribuit la promovarea culturii concurențiale, am obținut o creștere a vizibilității ANPC, prin 800 de ieșiri în public (articole, emisiuni radio și TV, inclusiv buletine de știri și briefing-uri).

Ținând cont de problema legislației existente învechite, am reușit să gestionăm eficient resursele alocate și să ne concentrăm eforturile întru îndeplinirea atribuțiilor asumate, în rezultat beneficiind mediul economic, inclusiv consumatorii.

Prezentul raport constituie oportunitate inedită de informare și analiză asupra deciziilor și opiniilor importante emise de către ANPC în cinci ani de activitate.

Acest sumar detaliat al activității noastre oferă agenților economici, magistraților și întregii societăți, un tablou clar asupra modului în care ANPC își îndeplinește sarcinile și funcțiile.

Viorica Cărare, prof., dr. hab., Director General al ANPC

INTRODUCERE

Agencia Națională pentru Protecția Concurenței (în continuare ANPC) a fost creată prin Hotărârea Parlamentului Nr. 21-XVI din 16.02.07, ca autoritate permanentă în administrația publică, cu statut de persoană juridică, avînd drept scop promovarea politicii statului în domeniul protecției concurenței, pentru limitarea și reprimarea activității anticoncurență a agenților economici, a autorităților administrației publice, precum și pentru efectuarea controlului asupra executării legislației cu privire la protecția concurenței.

Primele reglementări naționale ce țineau de domeniul concurenței și asigurau funcționarea economiei de piață au apărut la începutul anilor 90 ai sec. XX, prin aprobarea Hotărârii Guvernului R.S.S. Moldova nr.2 din 04.01.1991 cu privire la măsurile urgente de demonopolizare a economiei naționale a R.S.S. Moldova, care declară dezvoltarea spiritului de concurență și limitarea activității monopoliste drept una dintre direcțiile principale ale economiei. Ulterior a fost aprobată Legea nr. 906- XII din 29.01.1992 privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței. Principiul liberei concurențe și protecției concurenței loiale este consfințit de Constituția Republicii Moldova adoptată pe 29.07.1994.

Pe data de 30.06.2000 Parlamentul a adoptat o altă Lege privind protecția concurenței, fără a abroga expres Legea privind limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței din 29.01.1992. Această lege prevedea crearea unei autorități de protecție a concurenței, și anume ANPC. Astfel, din februarie 2007, ANPC funcționează în calitate de autoritate independentă, care raportează anual Parlamentului despre activitatea sa.

La finele a cinci ani de activitate, prin intermediul prezentului raport, ANPC ține să prezinte principalele direcții de activitate și rezultatele obținute în această perioadă, pe parcursul căreia s-a confruntat cu un șir de obstacole și dificultăți. Prezentul raport reflectă și eforturile depuse de către ANPC pentru ridicarea nivelului culturii concurențiale a mediului de afaceri din Republica Moldova.

În principal, raportul se axează pe cele mai importante cazuri investigate de către ANPC, pe tipuri de acțiuni anticoncurențiale cum ar fi abuzul de situație dominantă, acordurile anticoncurențiale, concurența neloială, acțiunile autorităților administrației publice îndreptate spre limitarea concurenței și investigarea cazurilor privind încălcarea legii cu privire la publicitate. Unul dintre domeniile prioritare ale ANPC este exercitarea controlului de stat asupra structurii și funcționării piețelor de mărfuri.

În același timp, dorim să accentuăm faptul că în raport sunt incluse capitole care vin să descrie practica judiciară acumulată de către ANPC, activitatea de elaborare și promovare a modificărilor asupra cadrului legislativ național din domeniul concurenței, și nu în ultimul rînd activitatea ANPC în contextul relațiilor internaționale.

CAPITOLUL I. PREZENTAREA GENERALĂ A AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU PROTECȚIA CONCURENȚEI (ANPC)

§ 1.1. Misiunea, viziunea și valorile ANPC

Misiunea ANPC constă în asigurarea și îmbunătățirea mediului concurențial în vederea asigurării activității libere de întreprinzător și a bunăstării consumatorilor.

Viziunea ANPC este să devină un model de autoritate publică modernă, recunoscută pe plan național și european care, prin obiectivitate și imparțialitate, cooperare și transparență va asigura protejarea, menținerea și stimularea concurenței capabile să contribuie la dezvoltarea economică a Republicii Moldova, în vederea protejării intereselor consumatorilor.

Valorile ANPC:

Mediul extern	Mediul intern
Obiectivitate	Cooperare
Imparțialitate	Profesionalism
Credibilitate	Responsabilitate
Transparență	Transparență
Cooperare	Siguranță
Promptitudine	Inițiativă
Relevanță	Integritate

§ 1.2. Profilul ANPC

ANPC își desfășoară activitățile pe întreg teritoriul Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Constituției, Legii nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și altor acte normative, astfel optînd pentru menținerea unui mediu concurențial normal.

ANPC, în conformitate cu legislația privind protecția concurenței, îndeplinește următoarele funcții:

a) elaborează și promovează politica de stat orientată spre protecția și dezvoltarea concurenței și limitarea activității monopoliste;

b) prezintă Guvernului propuneri și proiecte de acte normative ce țin de perfecționarea legislației cu privire la protecția concurenței și a mecanismului ei de realizare;

c) stabilește situația dominantă pe piață;

d) exercită controlul asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței de către agenții economici, autoritățile administrației publice și factorii de decizie;

e) adoptă, în limitele competenței sale, decizii asupra cazurilor de încălcare a legislației cu privire la protecția concurenței;

f) emite agenților economici dispoziții executorii de încetare a încălcării legislației cu privire la protecția concurenței și/sau de lichidare a consecințelor ei, de reziliere sau modificare a contractelor ce contravin legislației cu privire la protecția concurenței;

g) emite autorităților administrației publice dispoziții executorii de anulare sau modificare a actelor ilegale adoptate de ele, de încetare a încălcărilor, precum și de reziliere sau modificare a contractelor ce contravin legislației cu privire la protecția concurenței;

h) efectuează expertiza oportunității creării zonelor economice libere;

i) adoptă decizii cu privire la aplicarea amenzilor pentru agenții economici și conducătorii acestora, precum și factorilor de decizie din autoritățile administrației publice, pentru acțiuni anticoncurență și pentru neexecutarea dispozițiilor Agenției, pentru alte încălcări ale legislației cu privire la protecția concurenței;

j) intenționează acțiuni în instanță judecătorească, inclusiv referitor la încasarea de la agenții economici a unei părți din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței, participă la examinarea dosarelor legate de aplicarea și încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței;

k) elaborează regulamente, instrucțiuni, norme metodologice care vor asigura aplicarea uniformă a legislației în domeniul protecției concurenței și îndeplinirea sarcinilor care au fost atribuite Agenției;

l) colaborează cu instituțiile corespunzătoare din alte țări și cu organizațiile internaționale în vederea limitării și reprimării activităților de anticoncurență;

m) contribuie la schimbul de informații cu alte state.

În desfășurarea activității sale, ANPC este independentă de alte autorități ale administrației publice.

Totodată, în vederea exercitării funcțiilor și atribuțiilor sale, ANPC colaborează cu autoritățile publice centrale și locale, precum și cu autoritățile de reglementare.

De exemplu:

- ca urmare a cooperării ANPC cu Banca Națională a Republicii Moldova, băncile comerciale au plasat pe paginile sale web, un calculator de credite în vederea determinării costului total al creditului contractat de consumator. Astfel, consumatorul poate afla informația deplină privind suma totală care urmează să o achite pentru creditul contractat.

- ca urmare a colaborării ANPC cu Comisia Națională a Pieței Financiare a fost asigurat accesul pe piața asigurărilor internaționale Carte Verde.

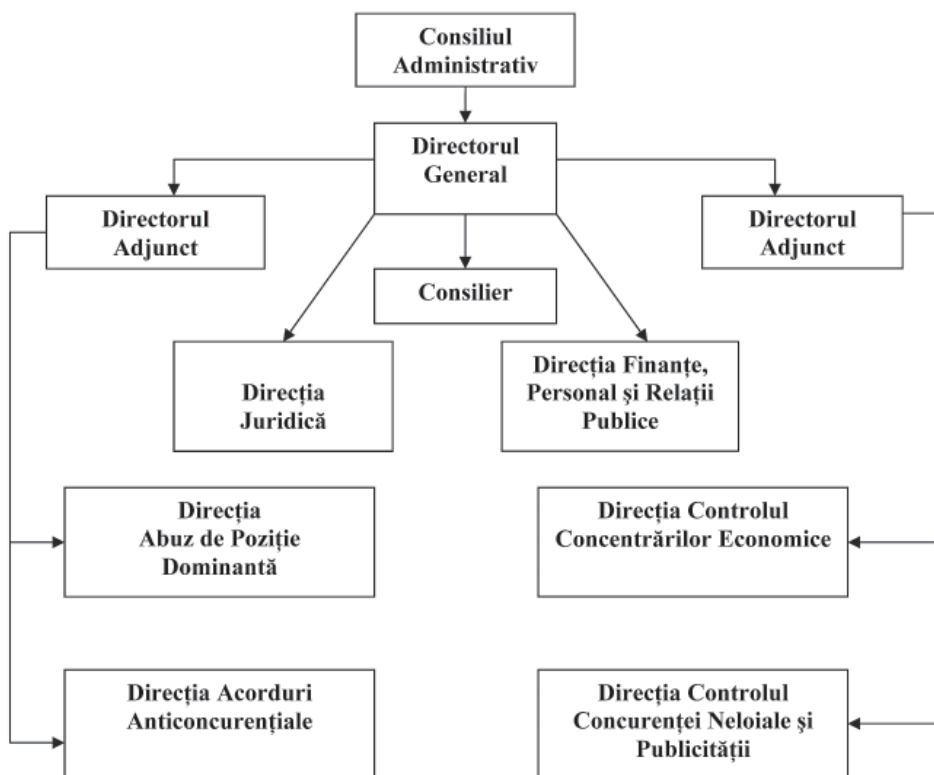
Activitatea ANPC este organizată în baza principiului de autonomie, independență și colegialitate. Structura organizațională a ANPC și personalul sunt aprobate de către Consiliul Administrativ.

1.2.1. Organigrama ANPC

Actualmente, ANPC este condusă de Consiliul Administrativ, care este un organ colegial format din 7 membri: Directorul General, doi Directori Adjuncți și patru membri ai Consiliului Administrativ.

Directorul General și Directorii Adjuncți sunt numiți pe un termen de 5 ani de către Parlamentul Republicii Moldova, iar ceilalți membri ai Consiliului Administrativ sunt numiți în funcție de către Directorul General, în bază de contract, pe un termen de 5 ani.

ORGANIGRAMA ANPC

1.2.2. Bugetul

Pe parcursul perioadei 2007-2011, finanțarea activității ANPC s-a realizat din bugetul de stat și taxele de examinare a cererilor (care au constituit circa 3% din bugetul total al ANPC).

Sumele alocate din bugetul de stat, pe parcursul perioadei 2007-2011, pentru finanțarea activității Agenției sunt prezentate în tabelul nr.1.

Tabelul nr. 1

Finanțarea activității ANPC din bugetul de stat

Anul	Bugetul total (mii MDL)	% - salarii	% - cheltuieli de menținere și operaționale
2011	3275.3	63%	37%
2010	4190.7	58%	42%
2009	3592.1	60%	39%
2008	4476.9	50%	50%
2007	2951.7	39%	61%

1.2.3. Portofoliul direcțiilor

În vederea asigurării îndeplinirii eficiente a sarcinilor și funcțiilor sale, autoritatea de concurență, la momentul dat, este formată din șase direcții care au rolul și funcțiile sale distincte după cum urmează:

- **Direcția Juridică** asigură suportul juridic în realizarea misiunii și exercitarea funcțiilor ANPC, și anume:
 - elaborează propuneri asupra proiectelor actelor legislative și normative ce țin de perfecționarea cadrului normativ;
 - elaborează acte legislative și normative necesare implementării legislației în domeniul concurenței și publicității;
 - reprezintă interesele ANPC în cadrul instanțelor de judecată și altor organe;
 - elaborează avize asupra proiectelor de acte legislative și normative parvenite la adresa ANPC de la autoritățile publice;
 - avizează proiectele de decizii ale Consiliului Administrativ al ANPC asupra cazurilor de încălcare a legislației cu privire la protecția concurenței și publicitate;
 - asigură asistența juridică a activității subdiviziunilor ANPC, etc.
- **Direcția Acorduri Anticoncurențiale** desfășoară activitatea de investigație, avizare și control în vederea limitării și reprimării acordurilor anticoncurențiale, precum și previne încălcările aferente acordurilor anticoncurențiale.
- **Direcția Abuz de Poziție Dominantă** desfășoară activitatea de investigație, avizare și control în vederea limitării și reprimării abuzului de situație dominantă, precum și previne exercitarea abuzivă a situației dominante de către agenții economici.

- **Direcția Controlul Concentrărilor Economice** exercită controlul asupra operațiunilor de concentrare economică pentru prevenirea posibilului abuz de situație dominantă pe piață a unor agenți economici sau pentru neadmiterea limitării concurenței.

- **Direcția Controlul Concurenței Neloiale** și a Publicității exercită controlul asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței de către agenții economici prin reprimarea actelor de concurență neloială, realizând totodată controlul de stat asupra respectării legii cu privire la publicitate.

- **Direcția Finanțe, Personal și Relații cu Publicul** oferă sprijinul necesar pentru activitățile de bază ale ANPC și anume: administrarea resurselor financiare, tehnice, materiale și umane, precum și organizarea activităților de comunicare publică.

1.2.4. Date despre personal

În prezent activitatea ANPC este asigurată de către 41 de persoane, dintre care 3 persoane dețin funcții de demnitate publică, iar 38 persoane dețin statutul de funcționari publici.

Întrucât autoritatea se ocupă de probleme economice și juridice extrem de importante și complicate ce țin de prevenirea și înlăturarea comportamentului anticoncurențial a participanților la piețele de produse și servicii, ANPC a stabilit standarde înalte de profesionalism pentru angajați. Toți angajații autorității au studii superioare în drept și/sau economie, proporția acestora fiind de aproximativ 50% la 50%.

§ 1.3. ANPC în comisii, grupuri de lucru, etc.

Colaboratorii ANPC sunt membri ai diverselor grupuri de lucru, comisii și alte structuri, alături de reprezentanți ai altor autorități ale administrației publice, și anume:

- Grupul comun de lucru pentru elaborarea planului de acțiuni de redresare a situației în ce privește fenomenul de producere și desfacere a mărfurilor contrafăcute, cu participarea reprezentanților din cadrul MAI, CCCEC, IPSSPMPC.

- Grupul de lucru „Elaborarea actului legislativ național privind transpunerea Directivei 2008/48/CE privind contractele de credit pentru consumatori” (Guvernul).

- Comisia națională pentru organizarea și desfășurarea concursului pentru crearea simbolurilor naționale asociate indicațiilor geografice protejate, denumirilor de origine protejate și specialităților tradiționale garantate, instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 485 din 05.07.2011.

- Comisia Națională pentru proprietate intelectuală, instituită în scopul elaborării Strategiei Naționale de proprietate intelectuală a Republicii Moldova pentru anii 2012-2020.

- Consiliile pe filiera produselor, constituite de către MAIA în conformitate cu Legea cu privire la organizarea și funcționarea piețelor agroalimentare.

- Consiliul Coordonator al publicității a statelor membre ale CSI pe lângă Consiliul Interstatal pentru Politică Antimonopol.

- Grupul de lucru privind politica de stat în domeniul prețurilor/tarifelor.

- Organul de investigare a măsurilor antidumping, compensatorii și de salvagardare;

- Comisia pentru examinarea și coordonarea contractelor-tip încheiate cu consumatorii casnici de către agenții economici furnizori de servicii care în conformitate cu legislația în vigoare sunt recunoscuți ca având poziție dominantă pe piață;

- Grupul de lucru nr. III „Cooperare economică , sectorială și financiară” pentru negocierea Aordului de Asociere a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și UE (ZLSAC).

CAPITOLUL II. ACTIVITATEA DE PREVENIRE ȘI INVESTIGARE A CAZURILOR DE ÎNCĂLCARE A LEGISLAȚIEI CU PRIVIRE LA PROTECȚIA CONCURENȚEI ȘI A PUBLICITĂȚII

În perioada 2007-2011, în cadrul ANPC a fost inițiată examinarea a 442 de cazuri, inclusiv examinarea demersurilor privind crearea, extinderea, reorganizarea, lichidarea agenților economici și asociațiilor acestora și privind efectuarea tranzacțiilor de procurare de acțiuni/cote în capitalul social ale agenților economici (vezi Anexa nr. 1), dintre care:

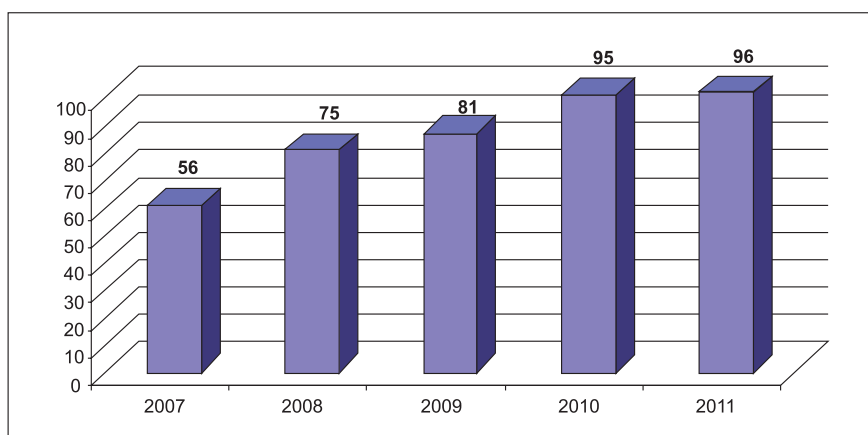
- din oficiu - 133 de cazuri (ceea ce constituie circa 30,09% din totalul cazurilor inițiate);

- la cerere - 309 cazuri (sau 69,91% din totalul cazurilor inițiate)

Începînd cu anul 2007 și pînă la finele anului 2011, ANPC a finalizat investigația a 403 acțiuni ce țin de presupuse încălcări concurențiale, din domeniul publicității și demersuri referitoare la fuziuni, extinderi, procurări de acțiuni (cote în capitalul social) ale agenților economici, asocieri, cercetări de piață. (vezi Figura nr. 1)

Figura nr. 1

Evoluția numărului acțiunilor finalizate în perioada 2007-2011

Datele cuprinse în imaginea de mai sus denotă faptul că numărul acțiunilor finalizate în anul 2011 a crescut cu 71% față de anul 2007.

În perioada de referință, în cadrul ANPC au fost examinate 121 de petiții, 35% dintre care au fost remise după competență.

§ 2.1 Abuz de situație dominantă pe piață (art. 6 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)

Abuzul de situație dominantă este un tip de încălcare a regulilor de concurență ce presupune existența a două condiții cumulative: agentul economic sau agenții economici în cauză trebuie să dețină o situație dominantă pe piața unde manifestă un astfel de comportament și să abuzeze de această situație avansată pe piață în detrimentul celorlalți participanți la piață.

Situația dominantă pe piață reprezintă situația exclusivă a agentului economic pe piața de mărfuri, ce deține mai mult de 35 % din piața de mărfuri, care îi dă acestuia, singur sau împreună cu alți agenți economici, posibilitatea de a exercita influență decisivă asupra condițiilor generale de circulație a mărfii pe piața respectivă sau de a împiedica accesul pe piață unor alți agenți economici.

Este important de menționat faptul că deținerea de către un agent economic a situației dominate pe o anumită piață nu constituie o încălcare a art. 6 din Legea 1103-XIV din 30.06.2000 privind protecția concurenței, ci constituie o situație de fapt. Astfel, constatarea faptului că agentul economic deține o situație dominantă nu este prin ea însăși o acuzație, ceea ce presupune că agentul economic respectiv are o responsabilitate specială ca prin comportamentul său unilateral pe piață să nu se afecteze concurența. Prin urmare agentul economic trebuie să respecte regulile de concurență. Ceea ce se interzice prin dispozițiile art. 6 este exploatarea abuzivă a situației dominante.

Exploatarea abuzivă a situației dominante este o noțiune privitoare la comportamentul unui agent economic aflat într-o situație dominantă, care este de natură să influențeze unilateral structura pieței unde, datorită prezenței acestuia, nivelul de concurență este scăzut.

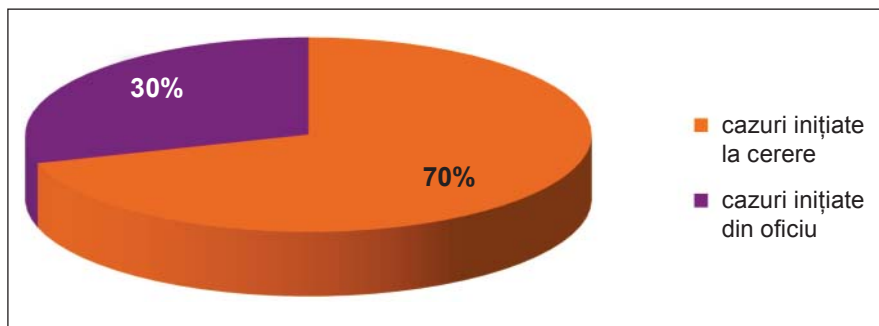
Interzicerea practicilor abuzive de situație dominantă are caracter absolut, nefiind admise nici un fel de excepții. Severitatea reglementărilor de la art.6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței se întemeiază pe ideea că abuzul de situație dominantă nu poate să aducă niciodată o contribuție pozitivă pe piața pe care se manifestă.

Cazurile ce se referă la posibilele abuzuri de situație dominantă au fost examinate de către ANPC atât la sesizările făcute de agenții economici, de organizațiile și asociațiile de întreprinzători, consumatori sau de autoritățile administrației publice, cât și din oficiu. Astfel, în perioada 2007-2011 au fost inițiate 84 de cazuri referitor la semnele încălcării art. 6 din Legea cu privire la protecția concurenței, dintre care 30% din oficiu (25 de cazuri) și 70% ca urmare a unor sesizări (59 de cazuri).

Ponderea cazurilor inițiate din oficiu în totalul celor inițiate în perioada 2007-2011 este redată în formă grafică în Figura nr. 2.

Figura nr. 2

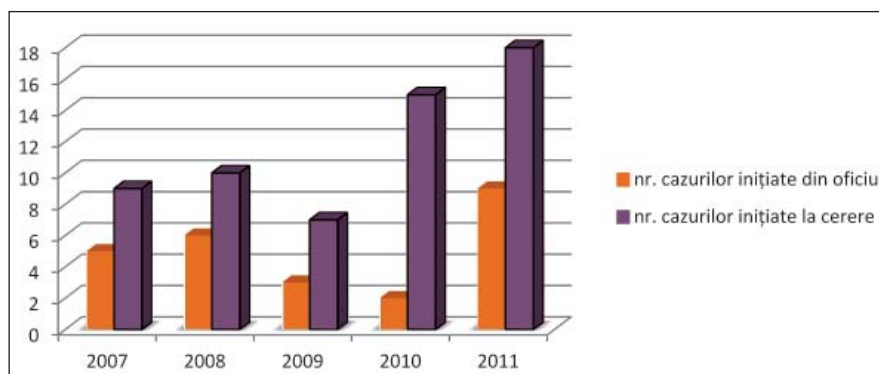
Ponderea cazurilor inițiate din oficiu în totalul celor inițiate în perioada 2007-2011

Evoluția numărului cazurilor inițiate cu privire la presupusele abuzuri de situație dominantă denotă faptul că în anii 2010 și 2011 a crescut numărul cazurilor inițiate, fapt ce se observă din Figura nr.3.

Figura nr. 3

Evoluția numărului cazurilor inițiate din oficiu și la cerere în perioada anilor 2007-2011

Este de menționat faptul că, în anul 2011, ANPC și-a intensificat activitatea de monitorizare a piețelor, numărul investigațiilor inițiate din oficiu mărindu-se comparativ cu anii precedenți.

Ca urmare a investigării cazurilor, ANPC a stabilit situația dominantă a 138 de agenți economici, dintre care în: 2007 - 5 agenți economici, 2008 - 68 de agenți economici, 2009 - 43 de agenți economici, 2010 - 12 agenți economici și în 2011 - 10 agenți economici (vezi Anexa nr. 2).

De asemenea, ANPC a stabilit și situația dominantă deținută în comun pe următoarele piețe (vezi Anexa nr. 3):

1. piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” de către: S.R.L. „Moldasig”, S.R.L. „Asito”, S.A. „Moldova Astrovaz”, S.A. „Grawe Carat Asigurări”.

2. piața comercializării cu ridicata a țigaretelor din categoria de preț mediu de către: Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L.

Drept urmare a investigațiilor, în perioada anilor 2007-2011, ANPC a constatat comiterea abuzului de situație dominantă de către următorii agenți economici: Î.C.S. „Nord Gaz-Sîngerei”, S.R.L. „Chișinău-Gaz”, S.A. „Apă-Canal Chișinău”, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, S.A. „RZ-Transcom”, S.A. „Transport”, S.R.L. „Autogara-Trafic Sîngerei” S.R.L., S.A. „Gara Nord”, Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A.

Totodată, a fost constatat abuzul de situație dominantă deținută în comun de:

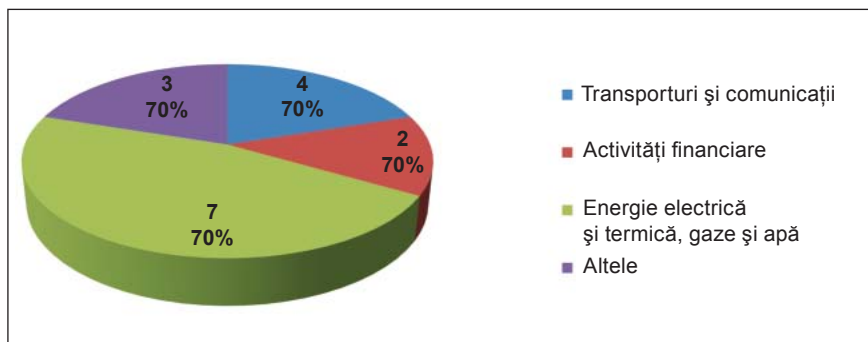
1) S.R.L. „Moldasig” + S.R.L. „Asito” + S.A. „Moldova Astrovaz” + S.A. „Grawe Carat Asigurări”

2) Î.C.S. „Business Market” S.R.L. + Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L.

Menționăm că, în urma investigațiilor, cel mai afectat de comportamentul abuziv al agenților economici dominanți în perioada 2007-2011 a fost sectorul „energie electrică și termică, gaze și apă”, urmat de sectorul „transporturi și comunicații”, iar acesta de sectorul „activități financiare”, fapt redat grafic în Figura nr. 4.

Figura nr. 4

**Sectoarele economiei RM
în care s-au constatat abuz de situație dominantă**

În perioada 2007-2011 Consiliul Administrativ al ANPC a emis 16 hotărâri privind constatarea abuzului de situație dominantă.

În contextul dat prezentăm câteva cazuri ce au avut un impact negativ considerabil asupra mediului concurențial.

**Cazul privind abuzul de situație dominantă de către
„Apă-Canal Chișinău” S.A. (anul 2008)**

Pe data de 18.09.2008, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o decizie prin care unele acțiuni ale „Apă-Canal Chișinău” S.A. au fost calificate drept abuz de situație dominantă. „Apă-Canal Chișinău” S.A. a fost stabilită cu situație

dominantă pe piața serviciilor de alimentare cu apă, evacuare și epurare a apelor uzate din mun. Chișinău.

Încălcările constatate de către Consiliul Administrativ al ANPC constau în limitarea concurenței și lezarea intereselor altor agenți economici, precum și ale persoanelor fizice prin:

a) obligarea consumatorilor casnici de a schimba apometrele înainte de uzarea lor completă stabilită doar în baza rezultatelor verificării metrologice sau deteriorării acestora;

b) indicarea mărcii echipamentului de măsurare a consumului de apă și a adreselor agenților economici care comercializează asemenea echipamente, dreptul în vederea alegerii mărcii și a furnizorului apometrelor aparținând consumatorului;

c) dezinformarea consumatorilor referitor la suportarea cheltuielilor privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă. Conform legislației în vigoare, aceste cheltuieli sunt puse în seama furnizorului.

Consiliul Administrativ al ANPC a emis către „Apă-Canal Chișinău” S.A. o prescripție cu privire la înlăturarea încălcărilor constatate și acordarea posibilității consumatorului de a-și alege tipul contorului dintre cele certificate pe teritoriul Republicii Moldova. Compania a fost obligată să anunțe despre aceasta consumatorii și agenții economici, prin intermediul canalelor mass-media.

În urma intervenției ANPC, „Apă-Canal Chișinău” S.A. a înlăturat parțial încălcările depistate. Astfel, începând cu iunie 2008, pe partea verso a bonurilor de plată a fost exclusă informația privind tipurile contoarelor de apă potabilă și apă caldă menajeră și a adreselor anumitor agenți economici care comercializează asemenea echipamente. „Apă Canal Chișinău” S.A. a plasat pe site-ul întreprinderii informația adresată consumatorilor referitor la exploatarea aparatelor de măsurare existente pînă la uzura lor completă în baza rezultatelor verificării metrologice.

Concomitent, prin intermediul mass-media, publicul a fost informat referitor la faptul că „Apă Canal Chișinău” S.A. își retrage recomandările privind indicarea anumitor mărci de contoare de apă ce pot fi utilizate și oferă explicații asupra modului de utilizare a aparatelor de evidență, aflate în exploatare în strictă conformitate cu prevederile actelor normative.

„Apă Canal Chișinău” S.A. a menționat că nu se eschivează de la executarea lucrărilor de înlocuire, instalare și exploatare a contoarelor de apă, dar ținînd cont de circumstanțele existente, la momentul actual, aceste lucrări urmează să fie îndeplinite de către consumatori, cu suportarea cheltuielilor aferente, invocînd, în acest sens, lipsa aprobării unui tarif distinct pentru înlocuirea și exploatarea contoarelor de apă.

Problema privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă persistă, deși Legea nr. 105 cu privire la protecția consumatorului a intrat în vigoare din 28.10.2003 și prevede utilizarea de către vînzător a mijloacelor proprii de măsurare la prestarea serviciilor.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către S.R.L. „Chișinău-Gaz” (anul 2008)

Ca urmare a investigării, pe data de 03.07.2008, Consiliul Administrativ al ANPC a emis hotărîrea prin care a constatat încălcarea art. 6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței de către S.R.L. „Chișinău-Gaz”.

S.R.L. „Chișinău-Gaz” condiționa instalarea contoarelor de tip DKZ, care erau importate de către un singur agent economic, fapt ce crea obstacole pentru pătrunderea altor agenți economici pe piață. Prin aceste acțiuni au fost lezate interesele consumatorilor prin limitarea dreptului la alegere.

În vederea înlăturării încălcărilor constatate, S.R.L. „Chișinău - Gaz” i-a fost prescris să nu admită pe viitor asemenea încălcări și să acorde posibilitate consumatorului de a-și alege tipul contorului dintre cele certificate pe teritoriul Republicii Moldova.

Compania a fost obligată să anunțe despre aceasta consumatorii și agenții economici prin intermediul canalelor mass-media. Ca urmare a executării prescripției ANPC, S.R.L. „Chișinău – Gaz” a înlăturat încălcările constatate.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către S.R.L. „Nord Gaz-Sîngerei” (anul 2008)

Ca urmare a investigării, pe data de 24.04.2008, Consiliul Administrativ al ANPC a emis hotărîrea prin care a constatat încălcarea legislației concurențiale de către S.R.L. „Nord Gaz-Sîngerei” și anume a art. 6 din Legea nr.1103- XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

S.R.L. „Nord Gaz-Sîngerei” condiționa instalarea contoarelor de tip Sam-gaz, care erau importate de către un singur agent economic, fapt ce crea obstacole pentru pătrunderea altor agenți economici pe piața comercializării mijloacelor de măsurare a gazelor naturale. Prin aceste acțiuni au fost lezate interesele consumatorilor prin limitarea dreptului la alegere și impunerea condițiilor intenționat nefavorabile - prețul echipamentelor de măsurare instalate era mai mare decît prețul mediu la alte tipuri de contoare comercializate pe piață.

În vederea înlăturării încălcărilor constatate, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o prescripție față de S.R.L. „Nord Gaz-Sîngerei”. În scopul executării prescripției, S.R.L. „Nord Gaz-Sîngerei” a înlăturat încălcările constatate.

Cazul abuzului de situație dominantă de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto” prin aplicarea unui comision neargumentat de 4% pentru biletele de auto- bus la cursele internaționale (anul 2009)

La cererea Asociației Transportatorilor Auto de Călători din Moldova, a fost investigată acțiunea de abuz de situație dominantă realizată de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto”. În cadrul investigației, ANPC a analizat acțiunea Î.S. „Gările și Stațiile Auto” de impunere călătorilor (pasagerilor) a unui comision de 4% stabilit la distribuirea biletelor auto de călători la rutele (cursele) internaționale regulate.

În urma investigării, Î.S. „Gările și Stațiile Auto” a fost determinată cu situație dominantă pe piața „serviciilor de vînzare a biletelor de transport auto al

călătorilor prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date”.

Concomitent s-au constatat următoarele:

a) consumurile și cheltuielile la care a făcut referire Î.S. „Gările și Stațiile Auto” privind argumentarea economică și necesitatea stabilirii comisionului de 4% erau deja incluse în 10 % care constituie procentul de retribuire din suma totală din vânzările билетelor de călătorie, achitat de către agenții transportatori în schimbul serviciilor prestate de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto”;

b) comisionul de 4% reținut de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto” nu corespundea cu prevederile cadrului legislativ la care s-a făcut referire în ordinul intern prin care a fost aprobat.

Faptul, că Î.S. „Gările și Stațiile Auto”, a aprobat în mod abuziv prin ordinul intern al întreprinderii un comision de 4% care contravenea legislației în vigoare și care era impus călătorilor (pasagerilor) în momentul procurării билетelor auto la rutele internaționale regulate, lezând astfel interesele legitime ale consumatorului, a fost constatat de către Consiliul Administrativ al ANPC drept acțiune de abuz de situație dominantă.

În scopul înlăturării încălcării constatate, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o prescripție privind încetarea încasării comisionului de 4%, aplicat la vânzarea билетelor de călătorie la rutele (cursele) regulate în traficul internațional, inclusiv anularea ordinului prin care a fost aprobat comisionul de 4%.

Drept urmare a intervenției ANPC, Î.S. „Gările și Stațiile Auto” nu mai aplică comisionul menționat, respectiv călătorii beneficiază de bilete internaționale mai ieftine.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” (anul 2009)

Pe data de 9.04.2009, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o decizie în vederea încetării lezării intereselor consumatorilor pe piața serviciilor de parcare cu plată pe teritoriul Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

Drept urmare a investigației cazului inițiat din oficiu, Consiliul Administrativ al ANPC a constatat, că serviciile de parcare auto cu plată pe teritoriul Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” sunt prestate de o singură parcare, gestionată de către Asociația Veteranilor și Invalizilor Trupelor de Carabinieri ale Republicii Moldova (în continuare AVITC RM). AVITC RM acordau serviciile respective la prețuri improprii unui mediu concurențial. Totodată, consumatorii acestora aveau la dispoziție doar 5 min oferite în mod gratuit pentru îmbarcarea/debarcarea pasagerilor și a bagajelor acestora, încadrarea în termenele stabilite fiind practic imposibilă.

Este de menționat faptul că Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” nu oferea alte posibilități de staționare legală a automobilului pentru debarcarea sau îmbarcarea pasagerilor, precum și de păstrare a mijloacelor de transport pentru consumatorii serviciilor sale sosiți la aerogară cu automobile, decât prin intermediul parcării AVITC RM. Astfel, consumatorii nu aveau altă alternativă decât acceptarea serviciilor de parcare auto cu plată în condițiile stabilite de către AVITC RM.

Consiliul Administrativ al ANPC a stabilit faptul că comportamentul celor doi agenți economici Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și AVITC RM a condus la lezarea intereselor consumatorilor pe piața serviciilor de parcare cu plată prestate pe teritoriul aeroportului, fapt ce contravine prevederilor art.6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Problemele elucidate au fost soluționate de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” prin executarea prescripției Consiliului Administrativ al ANPC. Ca urmare, pe teritoriul Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” deja funcționează parcare auto fără plată ca alternativă oferită de către Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” consumatorilor de servicii respective. Totodată, a fost modificat contractul dintre Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și AVITC RM prin completarea cu clauze prin care părțile se obligă să respecte interesele consumatorilor pe piața serviciilor de parcare cu plată pe teritoriul Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”.

AVITC RM, la rîndul său, și-a anunțat intenția de a oferi consumatorilor de servicii de parcare 15 minute pentru debarcarea/îmbarcarea pasagerilor și bagajelor din transportul care se află pe teritoriul parcerii.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către membrii cu drepturi depline (S.R.L. „Moldasig”, S.A. „Asito”, S.R.L. „Moldova - Astrovaz” și S.A. „Grawe Carat Asigurări”) ai Biroului Național al Asiguratorilor Auto (anul 2009)

La cererea S.R.L. „Moldcargo” și S.A. „Donaris Group”, a fost investigată acțiunea de abuz de situație dominantă realizată de către membrii cu drepturi depline (S.R.L. „Moldasig”, S.A. „Asito”, S.R.L. „Moldova-Astrovaz” și S.A. „Grawe Carat Asigurări”) ai Biroului Național al Asiguratorilor Auto (în continuare BNAA).

Membrii cu drepturi depline ai BNAA au tergiversat examinarea cererilor privind obținerea calității de membru cu drepturi depline și a autorizației de a elibera polițe internaționale „Carte Verde” și au înaintat cerințe abuzive prin stabilirea cotei de participare la activele nete ale BNAA.

Ca urmare a investigării, a fost determinată situația dominantă deținută în comun de către companiile de asigurări S.R.L. „Moldasig”, S.A. „Asito”, S.R.L. „Moldova Astrovaz” și S.A. „Grawe Carat Asigurări” pe piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” și stabilită încălcarea Legii cu privire la protecția concurenței de către companiile de asigurări sus menționate.

Consiliul Administrativ al ANPC a constatat acțiunile membrilor cu drepturi depline a BNAA privind următoarele:

- exercitarea dreptului lor la vot în vederea limitării concurenței prin limitarea accesului pe piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” a altor agenți economici drept încălcare a art. 55 din Constituția Republicii Moldova și a alin. (2) art. 4 din Legea cu privire la protecția concurenței;
- stabilirea unei condiții suplimentare pentru obținerea calității de membru cu drepturi depline și dreptul de a elibera polițe internaționale de asigurare „Carte Verde” sub formă de contribuție la activele nete ale BNAA, neprevăzută de actele normative, drept încălcare a lit. f) art. 6 din Legea cu privire la protecția concurenței.

În scopul restabilirii mediului concurențial pe piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”, Consiliul Administrativ al ANPC a emis pentru membrii cu drepturi depline a BNAA o prescripție privind întreprinderea acțiunilor necesare pentru obținerea de către S.A. „Donaris Group” și S.R.L. „Moldcargo” a calității de membru cu drepturi depline a BNAA, în termen de pînă pe 30.12.2009.

Ca urmare a executării prescripțiilor, au fost înlăturate barierele stabilite suplimentar pentru accesul pe piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”. S.A. „Donaris Group” și S.R.L. „Moldcargo” au obținut calitatea de membru cu drepturi depline a BNAA, majorîndu-se, astfel, numărul participanților pe piața dată, de la 4 la 6 agenți economici.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” (anul 2011)

ANPC, din oficiu, a investigat acțiunea de abuz de situație dominantă realizată de Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”.

În cadrul acestei investigări, ANPC a examinat acțiunea Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” realizată prin perceperea tarifelor la vînzarea билетelor în prealabil (3 lei la rutele în trafic național și 3% la rutele în trafic internațional), care au fost aprobate prin Ordinul cu nr. 05 din 22.01.2010 „Cu privire la aprobarea tarifelor pentru serviciile acordate suplimentar la Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”, și ulterior prin Ordinul cu nr. 33 din 08.07.2010 „Cu privire la aprobarea tarifelor pentru serviciile acordate suplimentar la Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”.

În urma investigării, Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” a fost determinată cu situație dominantă pe piața „serviciilor de vînzare a билетelor de transport auto pentru călători, prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date”.

Totodată, au fost constatate următoarele:

- perceperea tarifelor pentru vînzarea în prealabil la rutele naționale și internaționale nu era justificată de prevederile cadrului normativ la care se făcea referire în ordinele intern ale Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”;
- cheltuielile care au stat la baza calculării costului serviciului pentru vînzarea în prealabil a билетelor, erau de fapt aceleași cheltuieli pe care le suportă Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” pentru vînzarea în ziua plecării a билетelor, ceea ce înseamnă că Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto” nu suporta cheltuieli suplimentare (casierul nu efectua acțiuni suplimentare, nu utiliza resurse suplimentare, etc.);
- cheltuielile care au stat la baza calculului erau identice atît pentru vînzarea билетelor în prealabil la rutele în trafic național, cît și pentru vînzarea билетelor în prealabil la rutele în trafic internațional;
- nu erau prestate servicii suplimentare călătorilor, în schimb aceștia achitau tariful de 3 lei în trafic național și 3% în trafic internațional suplimentar la procurarea în prealabil a билетului fără să beneficieze de facto de un serviciu în plus;
- serviciul privind vînzarea билетelor de călătorie și de bagaje se acordă transportatorului și nu consumatorului, astfel, consumatorul nu era obligat să acopere cheltuielile suportate de către Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”, care de fapt erau deja acoperite de către transportatori – 10 % din încasările din vînzarea

biletelor de călătorie, potrivit contractelor în domeniul transporturilor auto de călători și bagaje încheiate între Î.S. „Gările și Stațiile Auto” și agenții transportatori, prin urmare, serviciul privind vânzarea biletelor de călătorie și de bagaje se achita dublu, atât de transportator, cât și de consumator.

În această ordine de idei, se conchide că perceperea tarifelor pentru vânzarea biletelor conducea la majorarea neîntemeiată a costurilor suportate de către consumator în cazul procurării în prealabil a biletului de la Î.S. „Gările și Stațiile Auto”.

Ca urmare a examinării cazului, Consiliul Administrativ a constatat acțiunile întreprinse de către Î.S. „Gările și Stațiile Auto” privind perceperea tarifelor pentru vânzarea biletelor în prealabil la rute naționale și internaționale drept încălcare a art.6 lit. a) din Legea cu privire la protecția concurenței și a prescris încetarea încasării tarifelor date, precum și anularea prevederilor din ordinul intern al Î.S. „Gările și Stațiile Auto” prin care acestea au fost aprobate.

Pentru a înlătura încălcarea, Î.S. Gările și Stațiile Auto” s-a conformat prescripției. În scopul verificării respectării legislației concurențiale de către autogările care activează pe teritoriul Republicii Moldova, investigația a fost extinsă.

Ca urmare a acestor investigații, au fost constatate acțiunile privind perceperea tarifelor pentru vânzarea biletelor în prealabil la rutele în trafic național și internațional drept încălcare a art. 6, lit. a) din Legea cu privire la protecția concurenței de către: S.A. „RZ - Transcom”, S.R.L. „Autogara - Trafic Singerei”, S.A. „Transport” și S.C. „Gara Nord” S.A.

Este de menționat faptul că, drept urmare a intervenției ANPC, autogările s-au conformat legislației concurențiale, înlăturînd încălcările constatate. Astfel, pînă pe data de 1.03.2011 toate 38 de gări și stații auto (inclusiv 7 private) de pe teritoriul Republicii Moldova au anulat tarifele pentru vânzarea biletelor în prealabil. Luînd în considerare faptul că încălcarea are caracter repetat, ANPC a înaintat o acțiune în instanța de judecată în vederea încasării unei părți din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către ÎCS „Red Union Fenosa” S.A. (anul 2011)

La cererea S.R.L. „Lachi-Aparat”, agent economic care activează pe piața comercializării mijloacelor de măsurare (contoarelor) de energie electrică, a fost investigată acțiunea de abuz de situație dominantă realizată de Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. Activitatea reclamantului a fost limitată de abuzul Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A., realizat prin influențarea consumatorilor de a accepta doar mijloace de măsurare (contoare) oferite de aceasta, precum și prin refuzul de a instala contoarele comercializate de către S.R.L. „Lachi-Aparat”.

În urma investigării, următoarele acțiuni ale Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. au fost constatate drept abuz de situație dominantă:

1. cerința utilizării contoarelor doar cu ecran LCD, înaintată de către Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. în avizele de racordare pentru agenții economici, nu este prevăzută de legislația în vigoare, astfel, constituind o barieră de intrare pentru agenții economici pe piața comercializării contoarelor de energie electrică;

2. Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. recomandă în avizul de racordare modelul/marca comercială a contoarelor care urmează a fi utilizate, acestea fiind comercializate doar de Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A., și impune condiții suplimentare pentru consumatorii non-casnici care procură echipamentul de măsurare de la alt furnizor decât Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A.;

3. Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. a acceptat/permis instalarea contoarelor de energie electrică cu inducție unor consumatori non-casnici, astfel, favorizându-i în raport cu cei care instalează contoare electronice de energie electrică. Favorizarea constă în faptul că prețurile contoarelor de energie electrică cu inducție sunt mai mici decât cele electronice.

Consiliul Administrativ al ANPC a emis hotărârea prin care a constatat încălcarea legislației concurențiale pe piața comercializării contoarelor de energie electrică de către Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A și anume a lit. f) și d) art. 6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC a fost contestată în instanța de contencios administrativ. Pe data de 19.12.2011, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. ca fiind nefondată, menținând hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. (anul 2011)

La cererile adresate de către S.R.L. „Tehnoengineering Grup”, comerciant cu amănuntul a țigaretelor prin intermediul rețelei de chioșcuri proprii, prin dispoziții au fost inițiate investigațiile cu privire la acțiunile de abuz de situație dominantă realizate de Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L., importatori de țigaretete. Activitatea reclamantului a fost limitată de abuzul importatorilor în cauză, care dețineau în comun situația dominantă pe piața comercializării cu ridicata a țigaretelor din categoria de preț mediu.

În cadrul investigației a fost stabilit faptul că atât Î.C.S. „Business Market” S.R.L., cât și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. au același fondator și același obiect de activitate, ceea ce a generat conexarea materialelor în cadrul aceleași investigații.

În urma investigației au fost stabilite următoarele:

a) determinată situația dominantă în comun a importatorilor de țigaretete de Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. pe piața comercializării cu ridicata a țigaretelor din categoria de preț mediu;

b) demonstrat efectul negativ al acțiunilor abuzive pe piața comercializării cu amănuntul a produselor din tutun și stabilită încălcarea Legii cu privire la protecția concurenței.

Faptul că agentul economic comerciant cu amănuntul este impus de către un comerciant cu ridicata, care deține o situație dominantă pe piața unui produs, să efectueze achiziționarea și să aibă permanent în toate punctele sale comerciale toate tipurile (mărcile) de produse pe care vânzătorul le are la dispoziție la momentul livrării, a fost considerat de către Consiliul Administrativ al ANPC drept acțiune de abuz de situație dominantă. cunoscută în practica internațională ca „vînzare legată”.

În scopul restabilirii mediului concurențial pe piața comercializării cu amănuntul a țigaretelor, Consiliul Administrativ al ANPC a prescris înlăturarea încălcării legislației concurențiale prin excluderea din proiectele de contracte propuse spre semnare a clauzei abuzive.

Hotărîrea dată a fost contestată și actualmente se află în examinare în cadrul instanței de judecată.

De asemenea, pe parcursul investigării, Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. au înaintat cereri de chemare în judecată, separate, cu privire la anularea dispozițiilor de inițiere a investigației.

Instanța de contencios administrativ a Curții de Apel Chișinău a admis cererile Î.C.S. „Business Market” S.R.L. și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. și a anulat dispozițiile de inițiere a investigației ale Consiliul Administrativ al ANPC în ambele acțiuni, invocînd, în acest sens, că atât Î.C.S. „Business Market” S.R.L., cît și Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. nu dețin poziție dominantă și astfel ei nu pot fi subiecți ai acțiunilor imputate de către ANPC. Hotărîrile sus-menționate ale Curții de Apel Chișinău au fost atacate cu recurs.

Recursul ANPC pe cazul Î.C.S. „Business Market” S.R.L a fost admis și a fost casată hotărîrea Curții de Apel Chișinău. Recursul ANPC pe cauza Î.C.S. „Comontel Grup” S.R.L. a fost respins și a fost menținută hotărîrea Curții pe Apel Chișinău.

Astfel, actualmente există două decizii contradictorii definitive și irevocabile ale Curții Supreme de Justiție, pe acțiuni similare.

Cazul privind abuzul de situație dominantă de către „Apă-Canal Chișinău” S.A. (anul 2011)

ANPC, la adresarea unui cetățean, din oficiu, a investigat acțiunea de abuz de situație dominantă a S.A. „Apă-Canal Chișinău”.

În cadrul acestei investigări ANPC a examinat acțiunile S.A. „Apă-Canal Chișinău” realizate prin refuzul de a încheia contracte individuale de prestare a serviciilor de livrare a apei, evacuarea și epurarea apelor uzate, precum și prin refuzul de instalare a contoarelor pentru apă potabilă și menajeră, din contul furnizorului.

În urma investigării s-a constatat faptul că, deși Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor este în vigoare din 2003, pînă la moment, S.A. „Apă-Canal Chișinău” nu a întreprins măsuri adecvate în vederea îndeplinirii prevederilor art.10 alin. (6) și (7) din Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorului, prin utilizarea la prestarea serviciilor a mijloacelor proprii de măsurare.

Astfel, Consiliul Administrativ al ANPC a emis hotărîrea prin care a constatat că S.A. „Apă-Canal Chișinău” a încălcat alin.(2) art.4 și lit. a) art.6 din Legea cu privire la protecția concurenței care prevede impunerea contragentului la condiții intenționat nefavorabile lui, sau la condiții care nu fac obiectul contractului, prin aceste acțiuni fiind lezate interesele legitime ale consumatorilor.

În perioada 2007-2011 au fost adoptate 17 prescripții, 13 dintre acestea ca urmare a examinării cazurilor și constatării încălcării legislației concurențiale, iar altele 4 ca măsuri de prevenire în procesul examinării cazurilor (pentru: S.A.

„Moldovagaz”, Î.S. „CRIS Registru”, S.A. „Moldtelecom” și Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației).

În contextul dat, se descriu măsurile de prevenire întreprinse de ANPC în procesul de examinare a cazurilor:

- În anul 2010 Consiliul Administrativ al ANPC a prescris S.A. „Moldovagaz” obligația de a încheia contract de livrare a gazelor naturale cu Î.M. „Magt-Vest” S.R.L., exceptând condiția achitării datoriilor istorice ale S.A. „Glodeni-Zahar” impusă anterior Î.M. „Magt-Vest” S.R.L. de către S.A. „Moldovagaz”. În scopul executării prescripției, S.A. „Bălți Gaz”, afiliata S.A. „Moldovagaz”, a încheiat contract de livrare a gazelor cu Î.M. „Magt-Vest” S.R.L.

- În anul 2011 Consiliul Administrativ al ANPC a obligat S.A. „Moldtelecom” să suspende acțiunile de schimbare a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă și concomitent a obligat Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) să execute, în termen rezonabil, prevederile art.53 alin.(1) din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007 în vederea efectuării analizei piețelor relevate cu amănuntul pe care activează S.A. „Moldtelecom”. În scopul executării prescripțiilor date a fost stopata majorarea tarifelor la telefonia fixă și efectuată analiza pieței respective de către ANRCETI.

- În 2011, Consiliul Administrativ al ANPC a obligat Î.S. „CRIS Registru” să revizuiască prețurile la toate tipurile de pașapoarte cu date biometrice conform costurilor reale și rentabilitatea prevăzută de legislația în vigoare. În scopul executării prescripției a fost elaborat proiectul Metodologiei de calcul al tarifelor la serviciile prestate de ÎS „CRIS Registru”.

În concluzie susținem următoarele:

Deseori, din dorința de a consolida o situație dominantă pe piață, de a atrage cât mai mulți clienți și de a obține un profit cât mai mare, agenții economici recurg la o serie de acțiuni și fapte ilegale care au un efect negativ asupra mediului concurențial. Din păcate, aceste efecte sunt resimțite nu numai de ceilalți competitori, dar și de consumatori și societate în ansamblu. De aceea, toate aceste fapte ilegale sunt sancționate de Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Scopul urmărit de art.6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței este de a interzice agenților economici, care ocupă o situație dominantă pe o anumită piață, să abuzeze de acest statut și să denatureze concurența.

Obiectivele mari pe care le urmăresc prevederile art.6 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței sunt:

- menținerea unui mediu competitiv pe piață;
- dezvoltarea unor agenți economici capabili să facă față presiunilor concurențiale.

Atingerea obiectivelor date contribuie, în final, la protejarea intereselor consumatorilor.

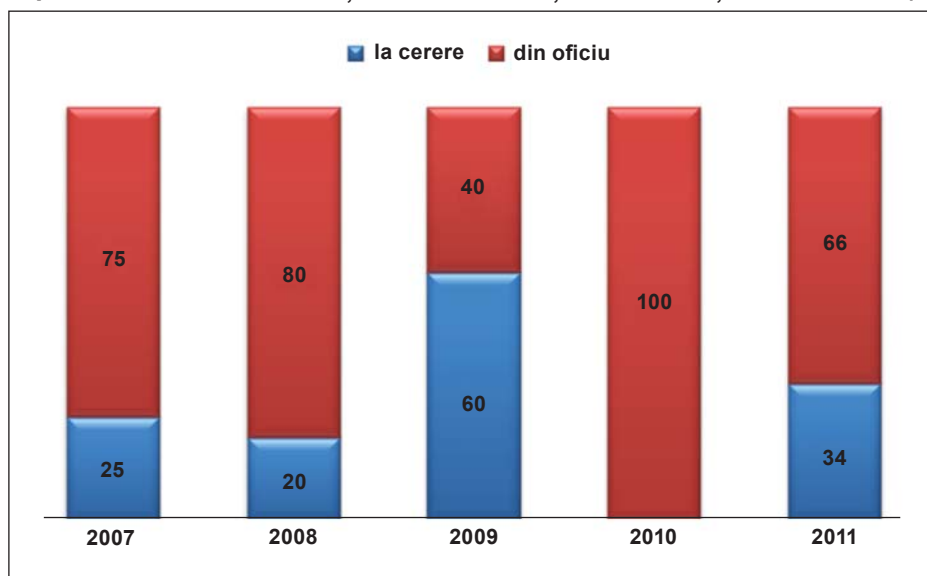
§ 2.2. Acordurile anticoncurență dintre agenții economici (art. 7 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)

Acordurile anticoncurențiale reprezintă acțiuni coordonate ale agenților economici care prin obiectul sau efectul său limitează concurența pe piețele de mărfuri. Orice acord de acest fel este interzis conform prevederilor art.7 din Legea nr.1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Dat fiind considerarea ilegală nulă a acordurilor anticoncurențiale, înțelegerea referitor la stabilirea prețurilor, divizarea pieței după teritoriu, în funcție de volumul vânzărilor sau achizițiilor, limitarea accesului pe piață, alte acțiuni interzise se efectuează de către agenții economici, de obicei, în mod secret. Anume acest factor determină dificultatea deconspirării acordurilor anticoncurențiale, inclusiv a colectării elementelor probatorii directe ale existenței acestora. Totodată, acordurile anticoncurențiale, în special încheiate între concurenți, sunt recunoscute ca fiind cele mai grave încălcări economice, dauna de pe urma executării cărora o resimt sectoare întregi ale economiei naționale și, în consecință, se răsfrâng asupra consumatorilor.

ANPC, autoritatea investită prin lege cu dreptul de prevenire și reprimare a acordurilor anticoncurențiale, a investigat în perioada de raportate cazurile respective la sesizările făcute de agenții economici precum și în baza materialelor de care a dispus din oficiu (vezi Figura nr.5).

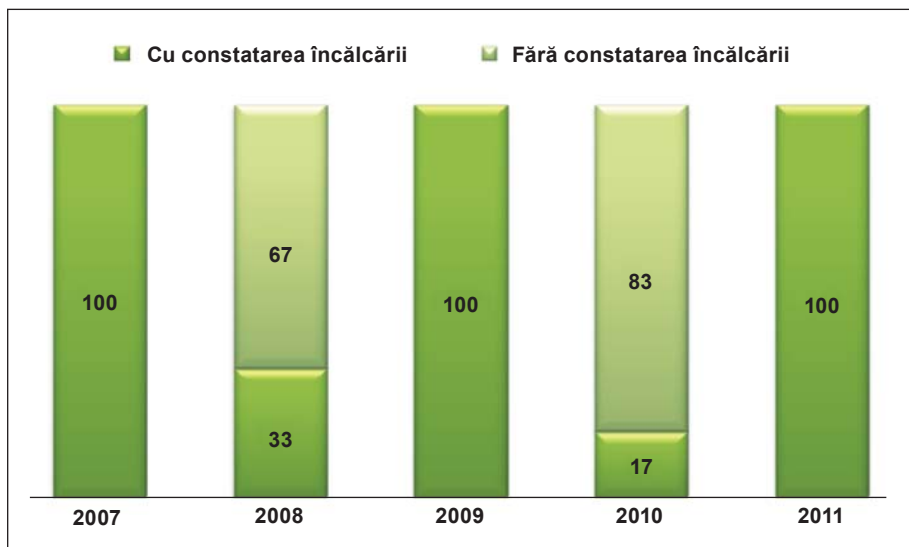
Figura nr. 5

Raportul dintre cazurile inițiate la cerere față de cele inițiate din oficiu (%)

Structura hotărârilor Consiliului Administrativ asupra cazurilor investigate privind posibilele acorduri anticoncurențiale în perioada 2007-2011 este reprezentată în Figura nr. 6.

Structura hotărârilor Consiliului Administrativ asupra cazurilor investigate privind posibilele acorduri anticoncurențiale (%)

Menționăm, că din numărul total de încălcări detectate referitor la acordurile anticoncurențiale, 5 acorduri au fost încheiate între concurenți, iar 3 între neconcurenți.

În esență, 2 dintre cele 3 acorduri anticoncurențiale încheiate între neconcurenți se referă la unul și același acord anticoncurențial încheiat între Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și S.A. „Taxi-Service” (1407). Cazul a fost finalizat la sfârșitul anului 2007 și reflectat în raportul ANPC pentru anul 2008. În anul 2008, dat fiind faptul, că drept urmare a verificărilor respective s-a constatat, că situația creată pe piața serviciilor de taxi în zona aeroportului nu a fost soluționată, Consiliul Administrativ al ANPC și-a reiterat poziția și a prescris luarea măsurilor concrete în vederea restabilirii mediului concurențial pe piața vizată. În acest sens, evidențiem, în aceeași măsură cu importanța detectării acordurilor anticoncurențiale, și activitatea ce ține de monitorizarea executării prescripțiilor Consiliului Administrativ al ANPC de către agenții economici, fapt, care conferă o finalitate activității de reprimare a acțiunilor anticoncurențiale.

Al treilea caz (finalizat în 2010) de constatare a încălcării, din categoria acordurilor anticoncurențiale încheiate între neconcurenți se referă la contractele de locațiune dintre Î.S. „Leutis” S.R.L. și agenții economici, care își desfășoară activitatea în centrul comercial „Jumbo”. Î.S. „Leutis” S.R.L. coordona prin intermediul acordului în cauza activitatea de publicitate a agenților economici respectivi. Consiliul Administrativ al ANPC a constatat încălcarea prevederilor alin. (7) al art. 7 din Legea cu privire la protecția concurenței și a prescris revizuirea clauzelor contractelor de locațiune în vederea eliminării elementelor de coordonare a activității agenților economici care își desfășoară activitatea în centrul comercial „Jumbo”.

Acordurile anticoncurențiale orizontale sunt considerate ca fiind mult mai dăunătoare pentru funcționarea piețelor decât cele verticale sau acordurile încheiate între neconcurenți. Înțelegerile între concurenți referitor la fixarea prețurilor, divizarea teritoriului de vânzare, limitarea volumelor de producție și vânzări, participări cu oferte trucate la licitații, la alți parametri concurențiali sunt în măsură să distorsioneze, iar în unele cazuri să elimine concurența de pe piețele pe care funcționează. Distorsionarea sau eliminarea concurenței conduce la crearea unor probleme vitale pentru funcționarea economiei de piață, începând cu repartizarea eronată a surselor și terminând cu privarea consumatorului de dreptul la alegere.

Ținând cont de scara de acoperire a piețelor de mărfuri de către acordurile anticoncurențiale orizontale deconspirate în perioada 2007-2011, de importanța socială a sectoarelor economiei naționale la care se raportează piețele afectate, din cele cinci cazuri referitoare la acorduri anticoncurențiale în continuare sunt prezentate detaliat trei, așa-numitele cazuri „Cartea Verde”, „Petrolul”, „Insulina”. Totodată, dat fiind importanța rezultatului examinării cazurilor aferente acordurilor anticoncurențiale orizontale de către instanța de judecată, (asupra cărora s-a expus ANPC), experienței de încheiere a tranzacției de împăcare, după expunerea celor trei cazuri, se descriu succint și celelalte două cazuri, în special, în partea ce ține de această practică și anume cazurile „Bomba” și „Sun Communications” și S.C. „Acces TV” S.R.L.

Cazul „Cartea Verde-tarife unice” (anul 2008)

Agenții economici, „Moldova-Astrovaz” S.R.L., „Carat” S.A., „Moldasig” S.R.L. și „Asito” S.A., care dețin în comun mai mult de 35% din piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” au încheiat acordul de funcționare al Sistemului Internațional „Carte Verde” din 22.11.2004, care nu este prevăzut de cadrul normativ național și internațional. Ca urmare a încheierii acestui acord, s-a limitat concurența, deoarece s-a pretins excluderea întrecerii între agenții economici care activează pe aceeași piață, fiind: i) îndreptat spre menținerea prețurilor (primelor de asigurare pentru asigurarea de răspundere civilă auto externă „Carte Verde” identice pentru toate companiile care prestează asemenea servicii); ii) lezarea intereselor concurenților care și-au exprimat dezacordul cu politica Consiliului Coordonator al Agenției Naționale „ARCA” de practicare a tarifelor unice prin sistarea dreptului agentului economic „CARAT” S.A de a emite polițe de asigurare „Carte Verde”; iii) majorarea artificială a cotei celorlalți participanți.

Acordul a avut drept scop coordonarea politicii de prețuri între agenții economici concurenți care activează pe piața asigurărilor internaționale „Carte Verde” și drept efect eliminarea concurenței de prețuri dintre companiile membre, precum și practicarea prețurilor unice ridicate exagerat la polițele de asigurare „Carte Verde”.

Acțiunile de coordonare de către Membrii Acordului a politicii de prețuri, practicarea tarifelor unice la primele de asigurare internațională de răspundere civilă auto în baza polițelor „Carte Verde”, încheierea de către companiile de asigurări „Moldasig” S.R.L., „Asito” S.A., „Moldova Astrovaz” S.R.L. a acordului și adoptarea deciziei care a avut drept consecință înlăturarea de pe piața asigura-

torilor internaționali de răspundere civilă auto a agentului economic „Carat” S.A., constituie acțiuni anticoncurență realizate cu încălcarea prevederilor lit. a), f) alin. (1) al art.7 din Legea cu privire la protecția concurenței, iar practicarea reducerilor voalate, constituie acțiuni de concurență neloială realizate prin încălcarea prevederilor lit. b) a art.8 din Legea cu privire la protecția concurenței.

Drept urmare a măsurilor întreprinse de către ANPC, a fost restabilit mediul concurențial pe piața asigurărilor internaționale „Carte Verde”. Totodată, subliniem faptul că procesul de soluționare a problemelor concurențiale pe marginea acestui caz a constituit un început de colaborare cu autoritatea de reglementare în domeniul asigurărilor - Comisia Națională a Pieței Financiare.

Cazul „PETROL” (anul 2011)

Agenții economici „Lukoil Moldova” S.R.L., ÎCS „Petrom-Moldova” S.A., „Bemol Retail” S.R.L., „Romp petrol Moldova” S.A.; ÎM „Tirex Petrol” S.A.; S.C. „Parstar Petrol” S.A., „Valiexchimp” S.R.L., în perioada 05.12.2010–17.01.2011, au acționat în mod coordonat referitor la stabilirea simultană a prețurilor identice de comercializare cu amănuntul a benzinei și ca urmare au limitat concurența pe piața comercializării cu amănuntul a benzinei în Republica Moldova, fapt ce contravine prevederilor alin. (1) al art. 7, alin. (2) al art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Agenții economici sus menționați dețin împreună o cotă de circa 90% din volumul importului de benzină și motorină în anul 2010 în Republica Moldova.

Astfel, cei mai importanți jucători de pe piața comercializării cu amănuntul a produselor petroliere principale sunt „Lukoil Moldova” S.R.L., „Petrom Moldova” S.A., „Bemol Trading” S.R.L., „Tirex-Petrol” S.A., „Romp petrol Moldova” S.A., „Valiexchimp” S.R.L., „Parstar Petrol” S.R.L.

Acești șapte agenți economici dețin circa 75% din numărul total de stații de alimentare cu benzină și motorină, care sunt amplasate pe întreg teritoriul Republicii Moldova, în special în raza municipiului Chișinău și în raza centrelor raionale din țară. Constatăm că funcționarea pieței comercializării produselor petroliere principale cu amănuntul este influențată de șase agenți economici, care sunt totodată și importatori semnificativi de produse petroliere principale, precum și de către „Valiexchimp” S.R.L. care este important prin desfășurarea, în special, a activității pe piața comercializării cu amănuntul a produselor petroliere.

Ținând cont de cele expuse, deducem faptul că cei șapte agenți economici nominalizați dețin împreună o cotă de mai mult de 35% din piața comercializării cu amănuntul a produselor petroliere principale.

Pornind de la importanța prețului pentru concurență, precum și de la faptul că reglementarea pieței produselor petroliere se răsfrânge și asupra formării prețurilor de comercializare cu ridicata și amănuntul a acestor produse astfel încât prețurile se formează conform Metodologiei de calculare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, elaborată și aprobată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE) prin Hotărârea nr. 263 din 05.10.2007, examinarea comportamentului agenților economici, în sensul cazului dat, se axează pe evaluarea compatibilității acțiunilor de stabilire a prețurilor de către aceștia.

În urma analizării și sintetizării datelor prezentate de ANRE s-a constatat că în prima jumătate a anului 2010, agenții economici implicați au operat circa șapte modificări de preț la intervale diferite de timp și cu valori, mai mult sau mai puțin, diferite. Modificările operate pentru schimbarea prețurilor la benzină, pe data de 05-06.12.2010, au fost efectuate simultan de către toți agenții economici implicați, înregistrându-se aceleași prețuri.

Următoarea modificare simultană de preț la comercializarea cu amănuntul a produselor petroliere principale a fost operată în perioada 15-17.01.2011, dar spre deosebire de modificările de preț din perioada 5-6.12.2010, prețurile notificate la ANRE de către companiile petroliere, nu au fost identice la toate cele șapte companii.

S-a atestat faptul că agenții economici implicați au exercitat unele acțiuni în serie, în mod simultan:

a) notificările despre modificarea prețului (atât a prețului cu ridicata cât și prețului cu amănuntul) sunt prezentate practic în aceeași perioadă;

b) diferența notificată dintre prețul nou calculat pentru a fi pus în aplicare și prețul precedent este identică pentru toate tipurile respective de benzină propuse de fiecare dintre agenții economici implicați;

c) prețul se propune a fi modificat începând cu aceeași dată;

d) prețul de comercializare a benzinei, în secțiunea tipului respectiv afișat pe panoul stațiilor de alimentare este identic.

Acțiunile coordonate de stabilire a prețurilor, descrise mai sus, contravin prevederilor alin. (1) al art. 7 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care interzice acțiunile coordonate sub orice formă între agenții economici concurenți care dețin în comun o parte de 35% la sută pe piața unei anumite mărfi, dacă aceste acțiuni coordonate au sau pot avea drept rezultat limitarea concurenței.

Dat fiind caracterul reglementat al pieții petrolului, este important, să determinăm rolul organului de reglementare în formarea mediului concurențial aferent pieții respective.

Conform alin. (5) al art. 4 din Legea privind piața produselor petroliere, supravegherea respectării de către importatorii și vânzătorii produselor petroliere principale a metodologiei este efectuată de către ANRE. Astfel, având în vedere prevederile pct. 4.8 din Metodologie, în scopul executării controlului de către ANRE în privința respectării metodologiei, întreprinderile care desfășoară activități de import și comercializare a produselor petroliere principale, cu cel puțin trei zile înainte de punere în aplicare a noilor prețuri, prezintă ANRE calculele respective.

În acest sens, susținem, că prezentarea calculelor de către întreprinderile petroliere la ANRE, cu cel puțin trei zile înainte de punere în aplicare a noilor prețuri, reprezintă dezvăluire a informației strategice privind modificările de preț, preconizate de către anumiți agenți economici.

În sensul respectiv trebuie menționat faptul că difuzarea informației strategice poate facilita coordonarea comportamentului concurențial al agenților economici și poate genera efecte restrictive asupra concurenței, realizate prin impactul negativ asupra unuia dintre parametrii concurenței, cum ar fi prețul.

Astfel, prin intermediul difuzării informației, agenții economici pot ajunge la o înțelegere comună asupra condițiilor coordonării, care poate conduce la coluziune pe piață.

Ca urmare a difuzării informației, agenții economici pot să ajungă la o înțelegere comună cu privire la condițiile coordonării comportamentului lor concurențial, chiar și fără un acord expres asupra coordonării. Difuzarea informației despre intențiile privind comportamentul viitor constituie cel mai probabil mijloc de a permite agenților economici să ajungă la această înțelegere comună.

Alin. (4) al art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței stabilește în mod expres, că este interzisă orice acțiune coordonată între o autoritate a administrației publice și un agent economic, care împiedică dezvoltarea concurenței, inclusiv acțiunea coordonată care conduce la majorarea prețurilor.

Deci, în sensul modificării prețurilor la produsele petroliere, în mare parte vizând majorarea acestora, întreprinderile petroliere prezintă ANRE calculele noilor prețuri. Astfel, prețul modificându-se în dependență de nivelul determinat (acceptat) de ANRE.

Generalizând cele expuse, constatăm că acțiunile coordonate între autoritatea publică de reglementare în domeniul energiei, ANRE, pe de o parte, și întreprinderile petroliere, pe de altă parte, împiedică dezvoltarea liberei concurențe în mediul respectiv și constituie încălcarea art. 9 alin. (4) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Drept urmare a examinării cazului, Consiliul Administrativ a decis următoarele:

- a constata că acțiunile coordonate ale agenților economici „Lukoil Moldova” S.R.L., ÎCS „Petrom-Moldova” S.A., „Bemol Retail” S.R.L., „Rompetrol Moldova” S.A.; ÎM „Tirex Petrol” S.A.; S.C. „Parstar Petrol” S.A., „Valiexchimp” S.R.L., realizate în perioada 05.12.2010–17.01.2011, referitor la stabilirea simultană a prețurilor identice de comercializare cu amănuntul a benzinei, au drept rezultat limitarea concurenței pe piața comercializării cu amănuntul a benzinei în Republica Moldova, ceea ce contravine prevederilor alin. (1) al art. 7, alin. (2) al art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței;

- a constata că acțiunile ANRE de coordonare a activității agenților economici participanți la piața comercializării cu amănuntul a benzinei împiedică dezvoltarea concurenței loiale ceea ce contravine lit. a) a alin.(4) al art. 9, alin. (3) al art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței;

- a intenta acțiuni în instanța judecătorească referitor la încasarea de la: „Lukoil Moldova” S.R.L., ÎCS „Petrom-Moldova” S.A., „Bemol Retail” S.R.L., „Rompetrol Moldova” S.A., ÎM „Tirex Petrol” S.A., S.C. „Parstar Petrol” S.A., „Valiexchimp” S.R.L. a 1% din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

Totodată au fost emise prescripțiile respective și reiterată sesizarea către Guvernul Republicii Moldova privind necesitatea eliminării barierelor de intrare pe piața produselor petroliere, precum și a fost informat Parlamentul Republicii Moldova referitor la problemele ce țin de mediul concurențial pe piața produselor petroliere din Republica Moldova.

În continuare prezentăm rezultatul examinării de către instanța de judecată.

S.R.L. „Lukoil-Moldova”, „Petrom Moldova” S.A., „Bemol Retail” S.R.L., „Tirex Petrol” S.A., „Rompetrol” S.A., „Parstar Petrol” S.R.L., S.R.L. „Valiexchimp” au atacat în instanța de judecată Hotărîrea ANPC nr. CNP-18/53-07/11.

În cadrul procesului ANPC a solicitat conexarea cauzelor. Deși este un singur pîrîit, se contestă același act administrativ, conexarea ar duce la soluționarea rapidă și justă a litigiilor, iar jurisprudența Uniunii Europene în domeniul examinării acordurilor anticoncurențiale, demonstrează că aceste cazuri nu se examinează separat, dar se conexează, cererea ANPC de conexare a pricinilor a fost respinsă.

Jurisprudența națională în cauzele date examinate în fața primei instanțe este contradictorie, astfel Curtea de Apel Chișinău a admis cererea S.R.L. „Lukoil-Moldova”, „Petrom Moldova” S.A., „Bemol Retail” S.R.L., „Parstar Petrol” S.R.L., S.R.L. „Valiexchimp”, și a respins cererea de chemare în judecată a „Tirex Petrol” S.A. ca fiind neîntemeiată.

Curtea Supremă de Justiție (CSJ) a respins recursurile depuse de Agenția Națională pentru Protecția Concurenței și a menținut hotărîrile primei instanțe în cazurile examinate la cererea S.R.L. „Lukoil –Moldova” și „Petrom Moldova” S.A.. Totodată, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul depus de către „Tirex Petrol” S.A. și a casat integral hotărîrea primei instanțe. Astfel, Curtea Supremă de Justiție a creat o practică unică prin care stabilirea prețurilor identice de către șapte agenți economici nu poate fi calificată drept acțiune de coordonare a prețurilor.

Cazul „INSULINA” (anul 2011)

În cazul examinat, agenții economici „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L., cu o cotă comună de mai mult decît 35% pe piețele aferente loturilor solicitate în cadrul licitațiilor publice organizate și desfășurate de către Agenția Medicamentului (în continuare AM), în scopul realizării Programului Național „MoldDiab”, au acționat coordonat, eliminînd concurența între ei, impunînd o funcționare distorsionată pieței achizițiilor publice de insuline în perioada 2009-2010, ceea ce contravine prevederilor alin (1) al art.7 din Lege. Acești doi agenți economici, învingători permanenți, au participat la licitații publice prin înțelegere secretă despre prețuri și volum pentru insulinele solicitate de către AM.

În Republica Moldova, licitațiile publice pentru achiziționarea centralizată a produselor farmaceutice, inclusiv a insulinei, sunt organizate și desfășurate de către AM - autoritate contractantă, desemnată de Guvernul Republicii Moldova. În calitate de autoritate contractantă, AM a utilizat pentru realizarea Programul Național „MoldDiab” procedura de licitație deschisă, stabilită potrivit alin.(2) al art. 33 din Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, ca fiind de bază la atribuirea contractului de achiziții publice.

Agenții economici „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS–FARMA” S.R.L. au participat la licitația nr.1428/08 din 10.09.2008 și la licitația nr.1665/08 din 04.11.2008 cu oferte consolidate care conțineau prețuri identice aferente loturilor solicitate, precum și poziții la care a aplicat doar „DIDIADI-PRIM” S.R.L.. Anga-

jamentele respective acestor oferte sunt expuse în contractele de colaborare, semnate de către părți.

Dintre acestea două, doar licitația nr.1665/08 din 04.11.2008 a fost consacrată realizării Programului Național „MoldDiab”, rezultatele căreia au fost ulterior anulate.

Pe data de 9.12.2008, în Scrisoarea Spitalului Clinic Republican nr.01-1225 cu privire la comanda de insulină și antidiabetice orale pe anul 2009 pentru tratamentul bolnavilor cu diabet zaharat și diabet insipid (în volumul alocațiilor de 22 746,6 mii lei) regăsim explicațiile grupului de lucru, precum și alte argumente în favoarea recalculării necesarului de medicamente antidiabetice pentru necesitățile anului 2009. Totodată, la scrisoare sunt atașate anexele cu calculele respective. Evidențiem, indicarea expres a prețului pentru o fiolă/cartuș folosit pentru efectuarea calculelor. Astfel, de exemplu, prețul unei fiole de insulină arătat în calcule este de 117 MDL. Pe data de 10.12.2008, Ministerul Sănătății prin Scrisoarea nr. 01-9/3074 transmite toată informația, inclusiv referitor la preț AM pentru „a anunța licitația repetată în scopul procurării centralizate și asigurării ulterioare, gratuite a pacienților, în scopul realizării Programului Național de profilaxie și combatere a diabetului zaharat”.

Pe data de 28.01.2009 a avut loc licitația publică (repetată) pentru achiziționarea medicamentelor antidiabetice, pentru realizarea Programelor Naționale în anul 2009.

Ținând cont de istoria relațiilor dintre „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L., coincidența prețului propus prin intermediul ofertelor separate pînă la a patra cifră zecimală pentru insuline în fiole - 1118,5185 MDL (trei loturi), coincidența prețului pentru insuline în cartușe – 72,50 MDL (trei loturi) se impune a fi explicată prin faptul, că „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. și-au coordonat acțiunile cu privire la participarea la licitația nr.37/09 din 28.01.2009.

Pentru anul 2010, AM a organizat și a desfășurat următoarele licitații publice pentru achiziționarea medicamentelor antidiabetice în scopul realizării Programului Național „MoldDiab”: nr. 1267/09 din 30.11.2009, nr.16647/09 din 15-01.2010 și nr.452/10 din 29.04.2010. Urmărind procesul verbal al ședinței grupului de lucru de pe data de 09.12.2009 aferent licitației nr. 1267/09 din 30.11.2009, identificăm, că pentru lista medicamentelor antidiabetice pentru maturi (insulină în fiole) au fost propuse două oferte: una de către „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și alta de către ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. pentru fiecare dintre trei loturi cu același preț de 125,00 MDL per fiolă. Astfel constatăm, în ofertele agenților economici menționați, aceeași coincidența a prețului pentru insulinele solicitate. Celelalte loturi au fost cîștigate de către „DIDIADI-PRIM” S.R.L., în speță insulinele solicitate în cartușe și lotul corespunzător analogilor de insulină cu acțiune rapidă datorită unui preț mai mic decît cel propus de către „ISEPS – FARMA” S.R.L.

Ofertarea sistematică a doi agenți economici, prin folosirea prețurilor identice, în lipsa altor oferte pentru produsele solicitate, constituie o acțiune de eliminare a concurenței. Licitațiile publice desfășurate cu participarea unor oferte cu prețuri prestabilite în rezultatul coordonării anterioare a acestora, nu permit realizarea procesului de achiziții prin procedura de licitație competitivă și drept

rezultat nici atingerea scopului acestora de a obține cea mai bună valoare contra bani.

Organizarea și desfășurarea de către AM a licitațiilor publice pentru realizarea Programului Național „MoldDiab” 2006-2010 a început cu licitația publică din 07.12.2006 pentru achiziționarea medicamentelor antidiabetice conform necesităților instituțiilor medico-sanitare publice pentru realizarea Programelor Naționale. Astfel realizarea acestui program a cuprins anii 2007, 2008, 2009, 2010.

Documentele de licitație, perfectate cu suportul Ministerului Sănătății, în partea ce ține de lista medicamentelor solicitate în limita licitațiilor publice pentru achiziționarea insulinelor în cadrul Programului Național „MoldDiab”, la compartimentul Evaluarea și compararea ofertelor conțin prevederi expres pentru grupul de lucru referitor la dreptul acestuia să respingă toate ofertele în caz dacă nu va exista o concurență evidentă sau dacă ofertele nu vor corespunde cerințelor stabilite de documentele de licitație.

Totodată, în același compartiment se evidențiază, că evaluarea și compararea ofertelor primite, pentru a determina oferta câștigătoare se efectuează pe fiecare denumire aparte în baza următoarelor criterii: prezența certificatului GMP (bună practică de fabricație); cel mai mic preț fără TVA. Studiarea documentelor de licitație indică, că acestea nu prevăd cerințe clare referitor la certificatul GMP. Notăm doar cerința potrivit căreia medicamentele trebuie să fie fabricate conform regulilor GMP (OMS; FDA; EMEA) și că stagiul de fabricare al acestor produse farmaceutice în condiții GMP standard internațional să fie de cel puțin cinci ani. Astfel participantul trebuie să prezinte copia respectivului certificat și traducerea lui în limba de stat sau rusă, autentificată notarial. Faptul că documentele de licitație nu conțin referințe la laboratoare sau alte instituții abilitate cu dreptul de a emite GMP, care ar fi recunoscute de către Ministerul Sănătății a Republicii Moldova, în particular de AM, creează posibilități de interpretare a credibilității certificatelor GMP, precum și contribuie la mărirea unui mediu concurențial în cadrul licitațiilor. Încercările agentului economic „S.A.NFARM-PRIM” S.A de a participa cu insulinele fabricate de „Indar” (Ucraina) nu s-au soldat cu succes anume din cauza necorespunderii GMP stabilită de grupul de lucru al AM, fără explicații relevante pentru agentul economic în așa fel încât să fie eliminate orice ambiguități aferente originii GMP. Se creează impresia unui concurs între trei participanți la licitație, în timp ce participă doar doi agenți economici „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. În cazul în care, grație ofertării identice, este eliminată și întrecerea între „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L., iar AM decide, fără a dispune de temei legal, asupra divizării egale a loturilor respective, constatăm încălcarea de către AM a principiului de asigurare a concurenței, fapt ce conduce la ineficiența licitațiilor publice organizate și desfășurate de către AM în scopul achiziționării insulinelor. Conform prevederilor alin. (4) al art.44 din Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, AM nu este în drept să folosească la determinarea ofertei câștigătoare nici un criteriu neexpus în documentele de licitație. Documentele de licitație în temeiul cărora au fost organizate și desfășurate licitațiile pentru achiziționarea insulinelor de AM pentru anii 2007-2010, nu conțin prevederi care ar stipula dreptul AM de a deviza loturile în cazul în care parvin oferte identice de preț

de la participanții calificați. Ca urmare a unor astfel de acțiuni, agenții economici au fost scutiți de riscul de a nu fi contractați în calitate de furnizori de insuline și au avut parte de privilegieri din partea autorității contractante, în cazul dat din partea AM, în defavoarea unei competiții între participanții calificați.

Conform lit. d) al art.9 din Legea nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, autoritățile publice nu au dreptul să stabilească condiții de privilegieri pentru activitatea unor agenți economici. În sensul cazului examinat, AM, acționînd prin desemnarea ambilor agenți economici „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. în calitate de învingători și semnarea contractelor respective cu aceștia, a stabilit condiții de privilegieri pentru activitatea agenților economici în cauză, acceptînd stabilirea relațiilor contractuale cu ambii și nu cu agentul economic, care potrivit scopului licitației ar fi propus cel mai mic preț pentru valoarea solicitată. Avînd în vedere cele expuse, susținem, că AM a încălcat prevederile lit. d) al art.9 din Lege nr. 1103 din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței,.

Drept urmare a examinării cazului Consiliul administrativ a decis următoarele:

1. a califica acțiunile coordonate ale „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. de participare la licitațiile publice organizate și desfășurate de AM în scopul realizării Programului Național „MoldDiab” pentru anii 2009-2010 prin înțelegere secretă, cu oferire de prețuri identice, cu divizare a pieții în funcție de volumul vânzărilor sau achizițiilor, drept acțiuni de limitare a concurenței și încălcarea a prevederilor lit. b), c), d) ale alin.1 al art. 7 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței;

2. a califica acțiunile AM, efectuate în cadrul realizării Programului Național „MoldDiab” pentru anii 2009-2010, de aplicare a unui criteriu de desemnare a cîștigătorului ce nu se regăsește în documentele de licitație (divizarea egală a loturilor solicitate în cadrul licitațiilor publice, în cazul în care de la participanți parvin oferte identice de preț), de respingere a ofertelor ca urmare a necorespunderii acestora cerinței expuse ambiguu referitor la emitentul GMP, drept stabilire de condiții de privilegieri pentru activitatea „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. cu efect de eliminare a concurenței, și, respectiv, încălcarea a prevederilor lit. d) al art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței;

3. a emite cîte o prescripție „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. în scopul încetării acțiunilor de coordonare a ofertelor referitor la participarea la achiziții publice;

4. a intenta acțiuni în instanța judecătorească referitor la încasarea de la „DIDIADI-PRIM” S.R.L. și ÎM „ISEPS – FARMA” S.R.L. a 1% din venitul obținut în anul 2010 prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței ca urmare a participării prin înțelegere secretă, cu oferire de prețuri identice, cu divizare a pieții în funcție de volumul vânzărilor sau achizițiilor la licitațiile publice organizate și desfășurate de AM în scopul realizării Programului Național „MoldDiab”;

5. în vederea conformării cu hotărîrea, precum și în scopul prevenirii acțiunilor anticoncurențiale, generate, în particular, de unele prevederi ambigui din documentele de licitație publică, de a emite o prescripție AM referitor la:

- încetarea acțiunilor de limitare a concurenței prin practicarea de diviziuni a loturilor solicitate în cadrul licitațiilor publice în cazul în care de la participanți parvin oferte identice de preț;
- aplicarea, în calitate de autoritate contractantă, a stipulărilor legale de respingere a tuturor ofertelor pînă la acceptarea acestora în lipsa unei concurențe;
- modificarea documentelor de licitație în scopul excluderii cerințelor expuse ambiguu, în special introducerea informației clare despre emitentul GMP;
- în cazul cînd doar un singur agent economic dispune de produsul solicitat de către autoritatea contractantă, în scopul evitării mimării concurenței în cadrul licitației publice, precum și pentru economisirea mijloacelor publice pentru organizarea și desfășurarea licitațiilor publice, de a întreprinde măsuri în scopul realizării achizițiilor prin intermediul altor metode care ar asigura procurarea medicamentelor conform cerințelor formulate transparent și la prețuri optime;
- informarea operativă a ANPC privind cazurile suspecte de ofertare cu semne de trucare din partea agenților economici în scopul verificării acestora prin prisma legislației privind protecția concurenței;

6. în scopul eliminării carențelor care conduc la limitarea concurenței din partea autorităților contractante, precum și în scopul prevenirii acțiunilor de limitare a concurenței, de a prescrie Ministerului Sănătății să elaboreze și să execute un plan de acțiuni, în termene concrete, de soluționare a problemelor constatate, inclusiv:

- la prezentarea necesarului de medicamente pentru achiziționare ulterioară de către AM să excludă orice informație despre preț;
- de comun acord cu autoritățile contractante de medicamente antidiabetice, cu profesioniștii în domeniul endocrinologiei, să stabilească un algoritm relevant formării necesarului de medicamente antidiabetice și reflectării corecte, fără ambiguități în expunerea acestuia în documentele de licitație sau în alte documente, în dependență de modalitatea de achiziție;
- să intervină pentru verificarea corectitudinii înregistrării în Clasificatorul medicamentelor a insulinelor, considerate ulterior de specialiști problematice în utilizare;

7. a propune Guvernului Republicii Moldova să excludă prevederea expusă la pct. 18 din Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și alte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.568 din 10.09.2009 privind perceperea de la ofertantul cîștigător a unei taxe în mărime de 0,2% din valoarea contractului pentru desfășurarea procedurii de achiziție și coordonare a contractului de achiziție;

8. a informa Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Sănătății, Agenția Achiziții Publice, părțile implicate cu privire la hotărîrea adoptată;

9. a remite hotărîrea Procuraturii Generale a Republicii Moldova, pentru sesizare, în partea ce se refera la acțiunile Agenției Medicamentelor cu semne de încălcare a prevederilor lit.c) a art.6, alin.(1) al art.29, alin.(4) al art.44 din Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice.

Evidențiem, că drept urmare a hotărîrii emise de către Consiliul Administrativ al ANPC, Ministerul Sănătății, în vederea soluționării problemelor constatate, a elaborat un plan de măsuri, realizarea căruia urmează să conducă la

eliminarea curențelor proprii organizării și realizării achizițiilor de insuline prin intermediul licitațiilor publice și, în acest mod, să contribuie la restabilirea mediului concurențial pe piața achizițiilor publice de insuline.

Totodată, menționăm, că hotărîrea în cauză a fost atacată în instanța judecătorească de către fiecare dintre agenții economici care au comis încălcarea legii.

Rezultatul unuia din cele două procese judiciare: Curtea de Apel Chișinău a menținut în vigoare hotărîrea Consiliul Administrativ al ANPC.

Cazul Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. (anul 2007)

Pe data de 26.06.2007, S.A. „Centrul Tehnic Comercial Alfa” a depus cererea prin care se invocă că Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L., activînd coordonat pe piața serviciilor de televiziune cu emisie prin cablu, întreprind acțiuni ce au drept scop înlăturarea S.A. „CTC Alfa” de pe piața dată.

S.A. „CTC Alfa”, Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. activează pe piața serviciilor de televiziune cu emisie prin cablu în mun. Chișinău, și, prin urmare, sunt concurenți între ei pe această piață.

Conform datelor prezentate de către Agenția Națională pentru Reglementări în Telecomunicații și Informatică, Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. dețin împreună o parte de peste 35% din piața serviciilor de televiziune cu emisie prin cablu, prestate pe teritoriul mun. Chișinău.

Relațiile dintre Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. s-au materializat prin Contractul de prestare a serviciilor de agent comercial din 2.05.2007, în temeiul căruia „Acces TV” S.R.L. se obligă să efectueze pe teritoriu sectorului Buiucani, mun. Chișinău acte de reprezentanța comercială, cum ar fi acțiuni de marketing, publicitate, negociere și semnare a contractelor de prestări servicii de acces la serviciile de televiziune prin cablu „SUN TV”.

În baza Contractului de prestare a serviciilor de agent comercial din 2.05.2007, serviciile de televiziune cu emisie prin cablu, pachetul „Extra Basic” (63 de canale) se vinde la un preț de 2,51 ori mai mic decît în mun. Chișinău, numai pe străzile sectorului Buiucani unde își desfășoară activitatea S.A. „CTC Alfa”. Concomitent, pe site-ul S.C. „Acces TV” S.R.L. era prevăzută abonarea la acest pachet în mod electronic doar pentru potențialii utilizatori care locuiau pe străzile unde activează S.A. „CTC Alfa”. Alți potențialii utilizatori din sectorul Buiucani, mun. Chișinău nu puteau beneficia de conectarea la pachetul respectiv. la prețul de 31 lei lunar.

Analizînd listele abonaților conectați de către S.C. „Acces TV” S.R.L. pentru Î.M. „Sun Communications” S.R.L. în sectorul Buiucani în perioada acțiunii respective și lista abonaților deconectați oficial de la S.A. „CTC Alfa” s-a constatat că o parte semnificativă din abonații S.A. „CTC Alfa” s-au conectat la Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

Direcționarea activității S.C. „Acces TV” S.R.L. de către Î.M. „Sun Communications” S.R.L. pe teritoriul sectorului Buiucani a mun. Chișinău prin intermediul contractului de prestare a serviciilor de agent comercial, constituie o coordonare a activității S.C. „Acces TV” S.R.L. care conduce la limitarea concurenței.

Ținând cont de faptul că Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. dețin împreună o cotă mai mare de 35% din piața serviciilor de televiziune cu emisie prin cablu, prestate pe teritoriul mun. Chișinău, activitatea lor comună constituie o acțiune coordonată, întreprinsă în scopul „înlăturării de pe piață a altor agenți economici în calitatea lor de vânzători de anumite mărfuri”, și este interzis de prevederile art.7 al.(1) lit. f) din Legea 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

În urma controlului efectuat, a fost obținută copia acordului privind încheierea contractului de vânzare – cumpărare a rețelei „Alfa-TV” încheiat între Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.A. „CTC Alfa”. Acordul menționat conține clauze care contravin atât legislației cu privire la protecția concurenței, cât și principiilor constituționale fundamentale și vin să confirme intenția Î.M. „Sun Communications” de a exclude S.A. „CTC Alfa” de pe piața serviciilor de televiziune prin cablu.

Consiliul Administrativ al ANPC, prin Hotărârea CA al ANPC nr. DCC 16/29 din 18.10.2007, a calificat acțiunile Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. drept acțiuni coordonate, fiind constatate încălcări ale prevederilor art. 7 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, și a emis pentru Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și „Acces TV” S.R.L. prescripții privind încasarea a 10% din venitul obținut în perioada încălcării legislației cu privire la protecția concurenței și înlăturarea încălcărilor constatate.

Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. au atacat hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC la Curtea de Apel Chișinău. Concomitent, ANPC s-a adresat la Curtea de Apel Economică cu cererea de chemare în judecată prin care se solicita încasarea în bugetul de stat a 10% din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău, cererea S.C. „Acces TV” S.R.L. a fost strămutată după competența jurisdicțională la Curtea de Apel Economică.

Ca urmare a activității de promovare și explicare a principiilor legislației concurențiale Î.M. „Sun Communications” S.R.L. a încheiat tranzacția de împăcare cu S.A. „CTC Alfa” și a retras cererea de chemare în judecată de la Curtea de Apel Chișinău de contestare a Hotărârii Consiliului Administrativ al ANPC nr. DCC 16/29 din 18.10.2007. Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. au recunoscut acțiunea ANPC și prin Hotărârea Curții de Apel Economică din 21.07.2009 s-a admis integral acțiunea ANPC.

Î.M. „Sun Communications” S.R.L. și S.C. „Acces TV” S.R.L. au fost obligați de către instanța de judecată să achite în bugetul de stat o parte din venitul obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

Cazul „BOMBA” (anul 2007)

Consiliul Administrativ al ANPC pe data de 11.10.2007, în urma examinării cazului inițiat din oficiu privind semnele încălcării prevederilor legislației cu privire la concurență de către agenții economici S.R.L. „EXOIL GRUP”, S.R.L. „BALNIS GRUP”, S.R.L. „TEHNO-STUDIO”, S.R.L. „COMERȚ PARC”, S.R.L. „TEHNOMEGA-LUX”, S.R.L. „SOFI MEG”, S.R.L. „TEHNO GRUP” (în continuare agenții economici ce activează sub marca comercială Bomba) a constatat prin Hotărârea nr.DCF-41-42/25 o gravă încălcare a art.7, art.20 din Legea cu privire

la protecția concurenței, ce constă în coordonarea și stabilirea prețurilor identice la articolele electrice de uz casnic comercializate de aceștia.

Pe data de 04.12.2007, agenții economici ce activează sub marca comercială Bomba au contestat la Curtea de Apel Chișinău hotărârile adoptate de către ANPC, solicitând anularea actelor administrative și încasarea din contul ANPC a prejudiciului moral în mărime de 145 857, 23 lei.

Drept temei au invocat instanței următoarele argumente:

- în partea ce ține de constatarea încălcării prevederilor Legii cu privire la protecția concurenței, încălcare ce constă în efectuarea acțiunilor coordonate și stabilirea prețurilor egale de către toți cei șapte agenți economici independenți, concurenți ce activează sub marca comercială Bomba, aceste acțiuni se realizau în baza contractelor de colaborare și folosire gratuită a mărcii Bomba.

Titularul mărcii S.R.L. „Exoil Grup” a decis dezvoltarea unei rețele de franchising și a încheiat contracte de franchising și contractele de folosire gratuită a mărcii și ulterior au fost încheiate contractele de colaborare între agenții economici ce activează sub marca comercială Bomba.

Este de menționat faptul că, la solicitarea anterioară a ANPC de prezentare a tuturor documentelor confirmative a dreptului de folosire a mărcii, agenții economici nu au prezentat ANPC contracte de franchising. Existența acestora a fost ulterior invocată în instanța de judecată și au fost prezentate numai în cadrul examinării în instanță a cauzei.

Agenții economici ce activează sub marca comercială Bomba au invocat în instanță că prevederile art.7 din Legea cu privire la protecția concurenței, nu pot fi puse în opunerea raporturilor de franchising, deoarece contravin însăși naturii lor.

Contractele de colaborare sunt parte componentă a raporturilor de franchising și ele nu conțin prevederi sau obligația reciprocă a părților de a stabili și/sau a menține prețuri egale.

De asemenea a mai fost invocat și faptul că acțiunile agenților economici ce activează sub marca comercială Bomba și contractele încheiate nu pot fi calificate drept anticoncurențiale prin prisma art.7 al Legii cu privire la protecția concurenței, deoarece ANPC nu a stabilit poziția dominantă (mai mult de 35% din piață) a părților implicate.

În concluzie susținem următoarele:

Deși acordurile anticoncurențiale orizontale investigate în perioada de referință au afectat piețe diferite, de exemplu, – piața farmaceutică, piața petrolului, piața serviciilor de asigurare, menționăm că înțelegerile au avut loc pe piețe marcate de un grad înalt de concentrare și reglementare.. Numărul redus de participanți la piață contribuie la facilitarea înțelegerilor. În acest sens, piețele cu astfel de caracteristică cantitativă constituie obiecte de investigare preferențială din punct de vedere al disfuncțiilor cauzate de posibilele acorduri anticoncurențiale. Anume aceste piețe trebuie să fie în vizorul autorității de concurență.

Experiența ANPC referitor la investigarea cazurilor aferente acordurilor anticoncurențiale pe parcursul anilor de raportare indică faptul că se impune o analiză prealabilă a cererilor privind examinarea cazurilor cu semne de funcționare a acordurilor anticoncurențiale. În acest mod se va reuși diminuarea inițierii

cazurilor asupra cărora sunt emise ulterior hotărâri care constată lipsa încălcării, precum și se va eficientiza utilizarea resurselor umane și materiale de care dispune ANPC, fiind direcționate spre efectuarea de investigații în urma cărora se va atinge corijarea comportamentului agenților economici pe piață atât prin prevenirea, cât și prin reprimarea practicilor anticoncurențiale.

Totodată, evidențiem o serie de impedimente care au influențat negativ procesul de investigare a cazurilor inițiate. În special, intrarea în vigoare pe data de 31.05.2009 a noului Cod Contravențional, ce nu prevedea inițial, calitatea de organ constator al ANPC în caz de contravenții administrative care împiedică activității legitime a autorității de concurență. Situația în care ANPC timp de 3 din 5 ani de activitate nu a avut posibilitatea de a acționa operativ intru rezolvarea situațiilor de deblocare a procesului de investigare generat de agenții economici care prezintă informații neautentice sau incomplete, împiedică accesul în încăperi sau pe teritoriu, nu prezintă informații a avut un impact nefavorabil asupra activității de examinare a cazurilor, în special pentru colectarea probelor directe în vederea demonstrării acordurilor anticoncurențiale orizontale.

Cele expuse mai sus sunt pasibile de a fi realizabile eficient, în condiția în care prevederile proiectului Legii Concurenței, perfectat de către ANPC, armonizat cu normele europene în materie de concurență, vor fi adoptate de către Parlamentul RM. Intrarea în vigoare a noii Legii pe lângă faptul, că va face posibilă întocmirea și adoptarea actelor normative secundare, va aduce claritate și concretizare în ceea ce ține de rolul și activitatea autorității de concurență atât pentru angajații acesteia, cât și pentru societatea civilă.

§ 2.3. Concurență neloială și Publicitate (art. 8 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate)

Statul recunoaște concurența loială drept unul dintre factorii fundamentali ai dezvoltării economiei. Concomitent, agenții economici au dreptul la concurență liberă în limitele prevăzute de legislație, ale tradițiilor și regulilor de corectitudine și de onestitate în afaceri.

Art. 2 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței definește concurența neloială drept acțiunile agentului economic de a obține avantaje neîntemeiate în activitatea de întreprinzător, ceea ce aduce sau poate aduce prejudicii altor agenți economici sau poate prejudicia reputația lor în afaceri.

În conformitate cu art. 8 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, agentului economic i se interzice să efectueze acte de concurență neloială, inclusiv:

a) să răspîndească informații false sau neautentice care pot cauza daune unui alt agent economic și/sau pot prejudicia reputația lui;

b) să inducă în eroare cumpărătorul privitor la caracterul, modul și locul fabricării, la proprietățile de consum, la utilitatea consumului, la cantitatea și calitatea mărfurilor;

c) să compare neloial în scopuri publicitare mărfurile produse sau comercializate de el cu mărfurile altor agenți economici;

d) să folosească neautorizat, integral sau parțial, marca comercială, emblema de deservire a altor obiecte ale proprietății industriale, firma unui alt agent economic, să copieze forma, ambalajul și aspectul exterior al mărfii unui alt agent economic;

e) să obțină nelegitim informații ce constituie secretul comercial al unui alt agent economic, să le folosească sau să le divulge.

Totodată, în conformitate cu art. 28 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate ANPC exercită, în limitele competenței sale, controlul de stat asupra respectării legislației cu privire la publicitate. În acest sens ANPC:

- efectuează expertiza publicității în ce privește corespunderea acestuia cu prevederile legislației cu privire la publicitate;

- expediază agenților de publicitate dispoziții de încetare a încălcărilor legislației cu privire la publicitate;

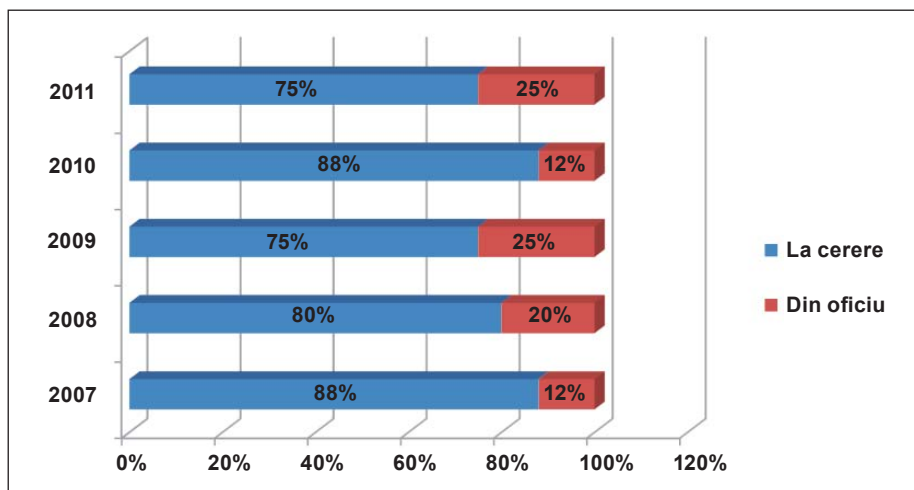
- expediază organelor procuraturii, altor organe de drept, respectînd principiul teritorial și cel al competenței, materialele pentru soluționarea de probleme privind intentarea de acțiuni penale referitoare la domeniul publicității.

Evoluția cazurilor de concurență neloială inițiate la cererea agenților economici/din oficiu în temeiul art. 8 din Legea cu privire la protecția concurenței în perioada 2007 – 2011 este redată în Figura nr. 7.

Astfel, putem constata că peste 80% din cazurile de concurență neloială au fost inițiate de către ANPC la cererea agenților economici cărora le-au fost lezate drepturile și interesele legitime.

Figura nr. 7

Evoluția cazurilor inițiate în temeiul art. 8 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței

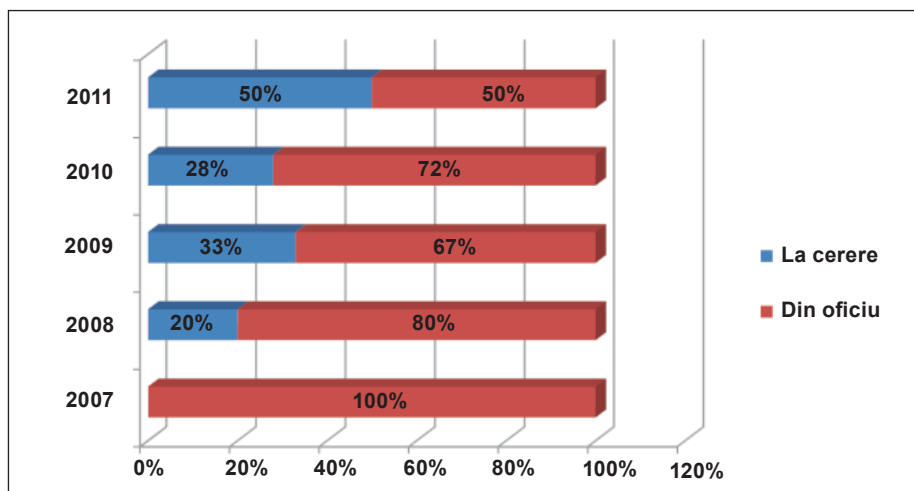

Evoluția cazurilor inițiate la cererea agenților economici/din oficiu în perioada 2007 – 2011 în temeiul Legii cu privire la publicitate este prezentată în Figura nr. 8.

Reieșind din datele prezentate, putem afirma, că în cazul încălcărilor legislației cu privire la publicitate, peste 70% din investigații au fost inițiate de către ANPC din oficiu.

Figura nr.8

Evoluția cazurilor inițiate în temeiul Legii nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate

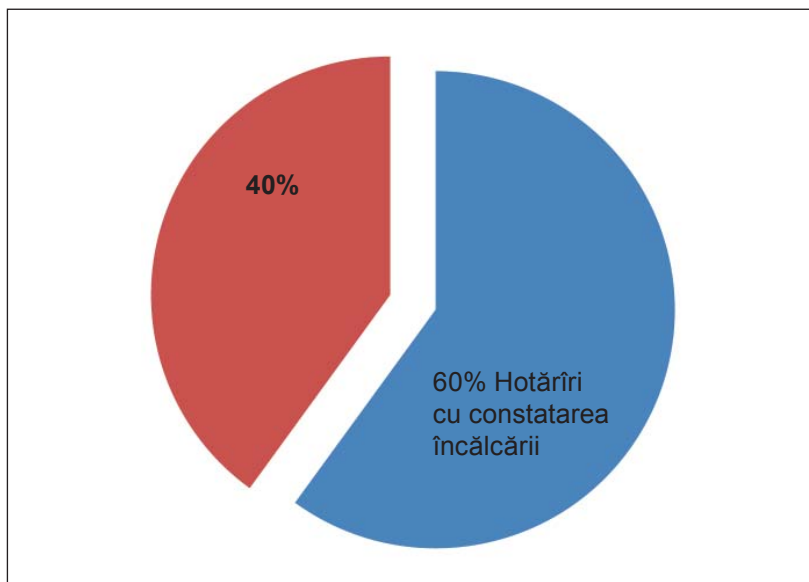

Ponderea deciziilor emise cu constatarea încălcării art. 8 din Legea cu privire la protecția concurenței în numărul total de decizii emise de către ANPC pe marginea art. 8 este prezentată în Figura nr. 9.

Astfel, în perioada de referință, din numărul total de 49 de hotărâri emise pe marginea cazurilor de încălcare a art. 8 din Lege, 29 de hotărâri (ceea ce reprezintă 60%) au fost emise cu constatarea încălcării art. 8 din Legea cu privire la protecția concurenței. În restul cazurilor, ANPC a încetat examinarea cazurilor dat fiind faptul lipsei încălcării Legii. Totodată, în contextul cazurilor în care s-a constatat încălcarea art. 8 din Lege, ANPC a emis 25 prescripții în vederea încetării/înlăturării încălcării, ceea ce înseamnă că circa 80% din hotărârile emise cu constatarea încălcării art. 8 al Legii au fost însoțite de prescripții, acestea fiind executate în mod imperativ în deplină măsură. În restul cazurilor ANPC nu a emis prescripții, dat fiind faptul înlăturării benevole a încălcărilor de către agenții economici vizați.

Figura nr. 9

**Deciziile emise cu constatarea încălcării art. 8
din Legea 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire
la protecția concurenței**

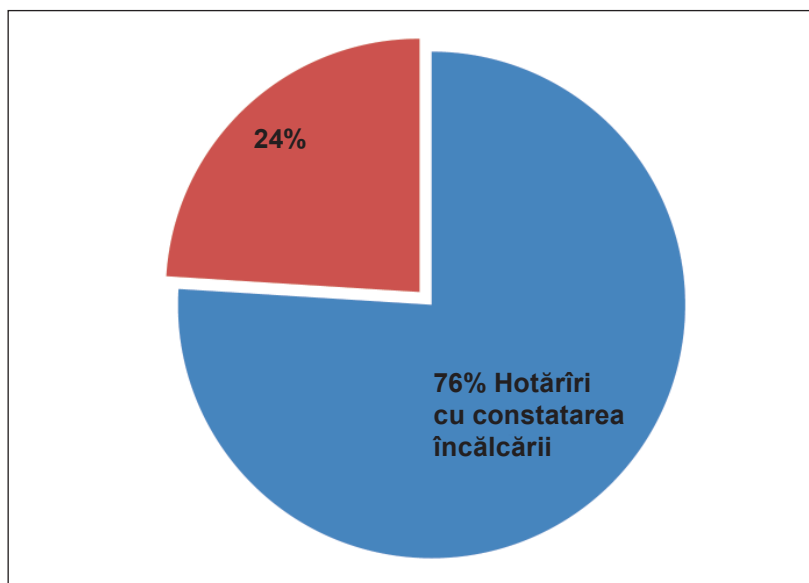
Ponderea deciziilor emise cu constatarea încălcării Legii cu privire la publicitate în numărul total de decizii emise pe marginea cazurilor de încălcare a Legii menționate este prezentată în Figura nr. 10.

Astfel, în perioada de referință, din numărul total de 41 de hotărâri emise pe marginea cazurilor de încălcare a Legii cu privire la publicitate, 31 de hotărâri (ceea ce reprezintă 76%) au fost emise cu constatarea încălcării prevederilor Legii specificate.

Totodată, în contextul cazurilor în care s-a constatat încălcarea Legii cu privire la publicitate, ANPC a emis 19 prescripții în vederea încetării/înlăturării încălcării, ceea ce ne permite să afirmăm că 60% din hotărârile emise cu constatarea încălcării Legii au fost însoțite de prescripții, acestea fiind executate în proporție de 100%. În restul cazurilor ANPC nu a emis hotărâri, prescripții, dat fiind faptul înlăturării benevole a încălcării de către agenții economici vizați pe parcursul examinării cazului.

Figura nr. 10

Evoluția numărului deciziilor emise pe marginea cazurilor de încălcare a Legii nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate

Luînd în considerare statistica cazurilor de concurență neloială și publicitate pentru întreaga perioadă de activitate a ANPC, putem constata, că în comparație cu anii precedenți, în 2010-2011 a scăzut considerabil numărul cazurilor în care au fost constatate încălcări ale legislației cu privire la publicitate, fapt ce poate indica o disciplinare din partea agenților de publicitate, corespunzătoare legislației în vigoare.

În ceea ce privește statistica cazurilor de concurență neloială, putem menționa un nivel scăzut de cunoaștere a obligațiilor de comportament ale agenților economici, reieșind din prevederile legislației concurențiale, dat fiind numărul mare de cereri de sesizare a actelor de concurență neloială parvenite din partea agenților economici, precum și numărul mare al cazurilor în care au fost constatate acțiuni de concurență neloială.

În urma investigațiilor de concurență neloială și publicitate efectuate de către ANPC în perioada de referință, menționăm cele mai afectate domenii ale activităților economice ale RM, și anume:

a) industria prelucrătoare, în special activitățile de intermediere, fabricare a produselor chimice de bază, a îngrășămintelor și produselor azotoase; producția de băuturi răcoritoare nealcoolice; producția de ape minerale și alte ape îmbuteliate; prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor; fabricarea altor produse alimentare (zahar, ciocolată, etc.); fabricarea mobilei; activitățile de intermediere în comerțul cu ridicata; comerțul cu ridicata al altor produse chimice, sanitare; comerțul cu ridicata al bunurilor de consum, etc.;

b) comerțul cu ridicata și cu amănuntul, în special activitățile de intermediere în comerțul cu ridicata; comerțul cu ridicata al altor produse chimice, sanitare; comerțul cu ridicata al bunurilor de consum, comerțul cu amănuntul al altor produse casnice în magazinele specializate, comerțul cu amănuntul al echipamentului informatic și de telecomunicații (cazul „Bomba”), comerțul cu ridicata al produselor alimentare, băuturilor și a tutunului, etc.;

c) informații și comunicații, în special comunicațiile electronice și activitățile de producere și difuzare de programe;

d) activități culturale și de agrement, activitățile de jocuri de noroc și pariuri.

În contextul dat prezentăm câteva cazuri elocvente de concurență neloială și publicitate examinate de către ANPC în perioada de raportare.

Cazul S.R.L. „Aquaphor” (Rusia) către „Licaon-Lux” S.R.L. (Republica Moldova) privind semnele de concurență neloială prin utilizarea neautorizată a denumirii AQUAPHOR (anul 2007)

Acesta este primul caz în care instanța de judecată a emis hotărâre definitivă și irevocabilă în favoarea ANPC.

Inițiat la cererea depusă de către agentul economic S.R.L. „Aquaphor” (Rusia), cazul a fost investigat la obiectul efectuării de către agentul economic „Licaon-Lux” S.R.L. a actelor de concurență neloială, manifestate prin folosirea neautorizată a mărcii înregistrate și denumirii de firmă AQUAPHOR pe ambalajul produselor sale, precum și pe pagina web.

În urma examinării cazului respectiv, s-a stabilit că agenții economici S.R.L. „Aquaphor” (Rusia) și „Licaon-Lux” S.R.L. erau concurenți pe piața cartușelor demontabile pentru filtre de purificare a apei. În scopul comercializării produselor sale, „Licaon-Lux” S.R.L. utiliza ambalajul propriu, deosebit de cel al concurentului grație aplicării gamei de culori complet diferite, înscrisului mărcii comerciale „ФИТОФИЛЬТР”, precum și informației depline despre produs și producător. Concomitent, pe ambalajul respectiv era aplicată și denumirea AQUAPHOR pentru a indica că cartușele demontabile produse de „Licaon-Lux” S.R.L. sunt compatibile cu filtrele de purificare a apei produse de S.R.L. „Aquaphor” (Rusia).

Ținând cont de prevederile legislației privind protecția concurenței, ghidându-se de dispozițiile art.10 bis a Convenției de la Paris pentru protecția proprietății industriale, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1328 din 11.03.1993, luând în considerare faptul că produsele concurente, fiind substituibile, erau comercializate în ambalaje care permiteau atât identificarea producătorului, cât și perceperea adecvată a acestora de către consumator ca pe produse realizate sub mărci comerciale diferite și că pericolul confuziei și erorii era astfel consumat (în

sensul investigării cazului respectiv anume prezența acestor componente ar fi putut conduce la obținerea de către concurent a unor avantaje neîntemeiate prin exploatarea neautorizată a denumirii sau/și mărcii comerciale), Consiliul Administrativ al ANPC a hotărât că utilizarea denumirilor juridice, precum și mărcilor comerciale pe produse de natură a fi piese detașabile, în vederea indicării destinației pieselor respective, compatibilității acestora cu produsele de bază, nu pot fi calificate drept acte de concurență neloială.

Hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC a fost atacată în instanța de judecată de către agentul economic care a sesizat ANPC referitor la încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței - S.R.L. „Aquaphor” (Rusia). În cererea sa, reclamantul a solicitat să fie recunoscut actul de concurență neloială săvârșit de către „Licaon Lux” S.R.L. și „Autoneon” S.R.L., exprimat prin folosirea neautorizată, fără permisiunea titularului, a denumirii întreprinderii și mărcii verbale înregistrate a reclamantului și să fie anulată hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC. În cererea sa reclamantul a invocat faptul că ANPC a examinat cererea sa superficial și unilateral, iar printr-o cerere de modificare a obiectului acțiunii a invocat și copierea neautorizată în producere al aspectului exterior al produsului său (filtru B 1005 Aquaphor).

La examinarea cererii depuse de către S.R.L. „Aquaphor”, cerința respectivă nu a fost invocată de către reclamant și nu au fost prezentate probe pentru a confirma copierea; respectiv, copierea aspectului exterior al produsului nu a fost examinată.

Prin hotărârea Curții de Apel din 18.02.2008 au fost respinse ca fiind neîntemeiate, atât cererea inițială, cât și cererea de modificare a obiectului acțiunii. Ulterior, S.R.L. „Aquaphor” a depus o cerere de recurs împotriva hotărârii Curții de Apel și ca urmare, Curtea Supremă de Justiție a decis respingerea recursului declarat și menținerea hotărârii Consiliului Administrativ al ANPC.

Astfel, putem concluziona, că drept urmare a acestei decizii, consumatorii beneficiază în continuare de posibilitatea de a alege între piesele de schimb autohtone și cele importate în Republica Moldova, în aceeași măsură și de folosirea informației relevante pentru efectuarea unei alegeri corecte.

Cazul S.A. „Kaustik”, S.A. „Himprom” și S.A. „Severodonețkoe Obedinienie Azot” contra S.R.L. „Hidrochim” (anul 2008)

ANPC, la cererile adresate de către S.A. „Kaustik”, S.A. „Himprom” și S.A. „Severodonețkoe Obedinienie Azot” – agenți economici din Federația Rusă și Ucraina, a inițiat investigația cu privire la constatarea actului de concurență neloială în acțiunile agentului economic rezident al Republicii Moldova S.R.L. „Hidrochim”, realizate prin înregistrarea de către ultimul a mărcilor figurative ce aparțin petiționarilor și aplicarea măsurilor de protecție la frontieră, creînd astfel impedimente la importul producției acestora pe teritoriul Republicii Moldova.

Pe data de 18.09.2008, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o hotărâre prin care a calificat acțiunile S.R.L. „Hidrochim” drept încălcare a prevederilor art. 8 din Legea cu privire la protecția concurenței și art. 10-bis din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20.03.1883 și a preîntîmpinat S.R.L. „Hidrochim” în vederea neadmiterii pe viitor a acțiunilor de limitare a liberei concurențe.

Astfel, acțiunile considerate de către ANPC ca fiind acte de concurență neloyală, au fost realizate de către S.R.L. „Hidrochim” prin utilizarea drepturilor sale exclusive asupra unor mărci comerciale, obținute drept urmare a înregistrării acestora cu rea-credință la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare AGEPI), pentru efectuarea blocajelor pe piața de mărfuri respectivă, prin înaintarea cererilor către Serviciul Vamal.

ANPC a stabilit că produsele care au constituit obiectul acestor cereri și pe care sunt gravate mărcile în cauză, au ca producători întreprinderi din Rusia, respectiv Ucraina, altele decât „HIDROCHIM” S.R.L., acesta din urmă la rândul său nu producea și nu dispunea de astfel de produse.

S.R.L. „Hidrochim” în exercițiul puterii exclusive, obținută cu rea-credință, a condiționat accesul agenților economici care pot importa aceste produse pe piața Republicii Moldova prin necesitatea multiplelor adresări din partea acestora în vederea primirii acordului respectiv.

S.R.L. „Hidrochim” a înaintat cerere de chemare în judecată, prin care a solicitat anularea hotărârii Consiliului Administrativ al ANPC menționată mai sus.

Prin hotărârea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău, acțiunea S.R.L. „Hidrochim” a fost respinsă integral drept neîntemeiată, fiind menținută hotărârea ANPC.

Situația descrisă mai sus impunea un anumit pericol mediului concurențial, contravenind principiilor de bază ale relațiilor de concurență. În speță, relațiile concurențiale de pe piețele de mărfuri devin erodate de existența concomitentă pe piață a actorilor care au investit în crearea și promovarea mărcilor comerciale și celor care au uzurpat succesul mărcilor străine, beneficiind în mod abuziv de meritul acestora.

Concomitent cu acțiunea menționată, în examinare se află și acțiunea S.A. „Kaustik”, S.A. „Himprom” și S.A. „Severodonețkoe Obedinenie Azot” împotriva AGEPI, intervenient accesoriu S.R.L. „Hidrochim”, cu privire la anularea mărcilor comerciale.

Prin Decizia Colegiului Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție din 01.04.2009, a fost dispusă anularea mărcilor înregistrate de către AGEPI după titularul S.R.L. „Hidrochim”.

În vederea executării deciziei Curții Supreme de Justiție, AGEPI a anulat înregistrarea mărcii după titularul S.R.L. „Hidrochim”.

Astfel, prin anularea mărcilor după titularul S.R.L. „Hidrochim”, a fost eliminată sursa de conflict de ordin concurențial, iar hotărârea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău, prin care a fost recunoscută drept legală Hotărârea Consiliului Administrativ al ANPC nr. DCF-101-102-103/118 din 18.09.2008, a devenit definitivă și irevocabilă.

Publicitatea neonestă a S.R.L. „Alina Electronic”

„...numai boii nu cumpără...”, „...numai boii nu vor...” (anii 2008-2009)

Publicitatea neonestă este interzisă conform prevederilor art. 9 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 și atrage răspundere administrativă a persoanei cu funcție de răspundere conform prevederilor art. 174/22 din Codul cu privire la contravențiile administrative (în vigoare pînă la 30.05.2009).

În perioada 5.12.2008 – 5.01.2009, magazinele care comercializează mărfuri sub marca comercială „Alina Electronic” au difuzat un spot publicitar prin intermediul mass-media. Această publicitate conținea textul „...numai boii nu cumpără...”, „ numai boii nu vor...” în limba de stat și „...только быки не покупают...”, „только быки не хотят” în limba rusă.

Astfel de publicitate este considerată neonestă conform prevederilor Legii, deoarece prin folosirea acestor sintagme sunt discreditate persoanele fizice ce nu se folosesc de mărfurile cărora li se face publicitate.

La multiplele sesizări telefonice, pe data de 18.12.2008, ANPC a inițiat investigarea cazului referitor la semnele furnizării publicității neoneste, fapt ce constituie o încălcare a Legii cu privire la publicitate. Concomitent, ANPC a prescris pe data de 18.12.2008 furnizorului, producătorului și difuzorilor de publicitate să elimine în termen de 24 ore din spotul publicitar textul „...numai boii nu cumpără...”, „...numai boii nu vor...” în limba de stat și „...только быки не покупают...”, „...только быки не хотят...” în limba rusă.

În baza informațiilor și materialelor acumulate la dosar, și anume a contractului de executare a lucrărilor – producerea publicității încheiat între „Alina Electronic” S.R.L. și producătorul de publicitate, a scenariului pentru spotul publicitar comandat de „Alina Electronic” S.R.L. și a actului de primire – predare a lucrării executate, pe data de 3.02.2009, angajații ANPC au întocmit procesul-verbal cu privire la constatarea contravenției administrative în privința conducătorului „Alina Electronic” S.R.L.. Prin acest proces-verbal s-a stabilit faptul comiterii contravenției administrative prevăzute de art.174/22 al Codului cu privire la contravențiile administrative, prin prezentarea de către „Alina Electronic” S.R.L. a unei publicități neoneste și interzise de Legea cu privire la publicitate, deoarece, conținutul acestei publicități („...numai boii nu cumpără...”, „... numai boii nu vor...” în limba de stat și „...только быки не покупают...”, „...только быки не хотят...” în limba rusă) discreditează persoanele fizice și juridice ce nu se folosesc de mărfurile cărora li se face publicitate – mărfurile comercializate de unitățile comerciale ce activează sub marca comercială „Alina Electronic”.

Instanța de judecată, în cadrul examinării cauzei administrative, nu a reținut drept motiv întemeiat argumentul invocat de către furnizorul de publicitate precum că conținutul acestei publicități este legat de anul bouului – 2009, după calendarul chinezesc și nu urmărea drept scop discreditarea persoanelor ce nu procură mărfuri din magazinele ce activează sub marca „Alina Electronic”. În același timp a fost invocat faptul că „Alina Electronic” S.R.L. s-a conformat prescripției ANPC și a eliminat din publicitatea difuzată conținutul „...numai boii nu cumpără...”, „...numai boii nu vor...” în limba de stat și „...только быки не покупают...”, „...только быки не хотят...” în limba rusă.

Astfel, pe data de 16.03.2009 instanța de judecată l-a recunoscut vinovat pe conducătorul „Alina Electronic” S.R.L. în comiterea contravenției administrative prevăzute de art.174/22 al Codului cu privire la contravențiile administrative, stabilindu-i o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, ce constituia 3000 lei. Decizia instanței de judecată s-a fondat pe probele prezentate de ANPC ce au demonstrat fapta ilicită și vinovăția furnizorului de publicitate.

Cazul AUSTRIA TABAK GmbH către „TUTUN-CTC” S.A. și SC „PREZENT SERVICE” (mărcile de țigarete „RONSON” - „ROBINSON”) (anul 2010)

Consiliul Administrativ al ANPC, a intentat acțiune la obiectul încălcării legislației cu privire la protecția concurenței de către „TUTUN-CTC” S.A. și SC „PREZENT SERVICE” S.R.L., la cererea AUSTRIA TABAK GmbH.

Astfel, din conținutul cererii depuse de către AUSTRIA TABAK GmbH reiese faptul că lansarea de către „TUTUN-CTC” S.A. și SC „PREZENT SERVICE” S.R.L. a mărcii comerciale ROBINSON, reprezentând denumirea unui nou tip de țigări, care imita, în accepțiunea companiei AUSTRIA TABAK GmbH brandul de succes RONSON, creînd confuzie între produse, presupune un fapt realizat într-o formă ce indica semnele încălcării prevederilor art. 8 din Legea nr. 1103 – XIV cu privire la protecția concurenței.

Obiectul contestațiilor înaintate de către AUSTRIA TABAK GmbH se exprimă prin invocarea acțiunilor de concurență neloială realizate de către „TUTUN-CTC” S.A. și SC „PREZENT SERVICE” S.R.L., în speță fiind invocate acțiuni cum ar fi crearea confuziei între produsele companiei AUSTRIA TABAK GmbH și produsele „TUTUN-CTC” S.A. prin imitarea brandului „RONSON” la lansarea pe piață a mărcii „ROBINSON” și inducerea în eroare a consumatorilor, fiind invocat în acest sens art. 8 alin. (1), lit. d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Ca urmare a examinării cauzei, ANPC a constatat că agentul economic SC „PREZENT-SERVICE”, folosind marca comercială RONSON ce aparține titularului companiei AUSTRIA TABAK GmbH, în speță prin folosirea neautorizată, parțială a mărcii comerciale „RONSON” a efectuat acte de concurență neloială în sensul art. 8 alin. (1), lit. d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, iar prin producerea și scoaterea pe piață a țigaretelor „ROBINSON”, aspectul exterior al cărora presupune o imitare parțială a mărcii de țigarete „RONSON” ce aparține companiei AUSTRIA TABAK GmbH, ulterior plasării acestora de către compania AUSTRIA TABAK GmbH, a realizat o acțiune de confuzie în sensul Convenției de la Paris pentru Protecția Proprietății Intelectuale, încălcînd prevederile art. 10 bis a acesteia.

Totodată, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o prescripție în atenția SC „PREZENT-SERVICE” de încetare a creării confuziei cu produsele concurențului și folosirea parțială fără autorizare a mărcii comerciale „RONSON” protejată prin Certificatul de Înregistrare a mărcii cu nr. 20412 din 13.09.2010 pe teritoriul Republicii Moldova pentru produsele clasei 34.

SC „PREZENT-SERVICE” S.R.L. a înaintat cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea hotărîrii și prescripției Consiliului Administrativ al ANPC.

Prin hotărîrea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău, acțiunea SC „PREZENT-SERVICE” S.R.L. a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată, în acest sens instanța invocînd că actele contestate au fost emise de către autoritatea competentă cu respectarea normelor materiale și procedurale. De asemenea, instanța a mai reținut că acțiunile ANPC privind constatările efectuate precum că agentul economic a creat sau poate crea confuzie în viziunea consumatorilor prin producerea și scoaterea pe piață a unui produs, aspectul exterior

al căruia presupune o imitare parțială a altui produs, sunt absolut legale și întemeiate. În același sens, în hotărârea sa, instanța a menționat că calificarea dată de către ANPC este una corectă, în conformitate cu legislația națională și cu cea internațională.

Hotărârea Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău a fost contestată cu recurs. Prin Decizia din 14.09.2011 definitivă și irevocabilă, Colegiul Civil și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție a respins recursul declarat de către SC „PREZENT-SERVICE” S.R.L. și a menținut hotărârea Curții de Apel Chișinău, prin care s-a constatat legalitatea hotărârii și a prescripției emise de către Consiliul Administrativ al ANPC.

În scopul executării hotărârii și a prescripției Consiliului Administrativ al ANPC, „TUTUN-CTC” S.A. a încetat producerea articolelor din tutun cu utilizarea mărcii comerciale „ROBINSON” și a notificat SC „PREZENT-SERVICE” S.R.L. despre inadmisibilitatea înaintării ulterioare a comenzilor de fabricare a produselor sub marca respectivă.

Cazul privind acțiunile agenților economici care gestionează activitatea saloanelor (magazinelor) de mobilă referitor la informarea veridică și completă a consumatorilor privind originea mărfurilor (anul 2011)

ANPC a atestat situații de inducere în eroare a cumpărătorilor referitor la locul de producere (țara de origine) precum și producătorul produselor expuse spre vânzare de către saloanele (magazinele) de mobilă. S-a constatat că lipsește informația despre produsele oferite de către acestea, care ar permite consumatorului să determine de sine stătător originea/producătorul mărfurilor, calitatea acestora (lipsește eticheta, marcarea, alte documente care să confirme originea mărfii).

Astfel, mobilierul de producție autohtonă este plasat pe piață/ofert consumatorilor drept mobilier produs în Italia. Asemenea cazuri au fost semnalate în magazinul de mobilă „Palermo”, salonul de mobilă „Casarredo”, salonul „Cavio”, magazinul-salon de mobilă „Domino” și salonul de mobilă „Felicită Mobile”.

Aceste acțiuni conțin semne de concurență neloială, manifestată prin obținerea de avantaje neîntemeiate de către acești agenți economici față de agenții economici care în realitate plasează pe piață mărfuri de origine italiană etichetată, marcată în modul stabilit.

Astfel, în scopul prevenirii încălcării art. 8 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, pe data de 26.09.2011, ANPC a emis Prescripția nr. CNP-44/11-37 (Monitorul Oficial nr. 170-175 (3966-3971) din 14.10.2011) prin care a obligat agenții economici care activează pe teritoriul Republicii Moldova și gestionează activitatea saloanelor (magazinelor) de mobilă să informeze complet, veridic și corect consumatorii despre produsele oferite, în mod obligatoriu, prin elemente de identificare și prin indicarea caracteristicilor acestora, care vor fi înscrise la vedere și explicit pe produs, etichetă, ambalaj sau în cartea tehnică, în instrucțiunile de exploatare ori în altă documentație de însoțire a produsului.

Astfel, ANPC a prescris agenților economici în termen de 10 zile să asigure indicarea pe produsele expuse spre vânzare a informației corespunzătoare (locul de producere (țara de origine, producătorul) prin etichetare, marcare.

După expirarea termenului de 10 zile din momentul publicării prescripției în Monitorul Oficial, în scopul verificării executării prevederilor prescripției de către agenții economici care gestionează activitatea saloanelor (magazinelor) de mobilă, au fost efectuate controale la fața locului.

Ca urmare, s-a stabilit, că 6 agenți economici care gestionează activitatea saloanelor (magazinelor) de mobilă s-au conformat prescripției ANPC, și doar un agent economic nu a executat prescripția. În acest sens, ANPC a remis la adresa CCCEC, pentru sancționare, materialele referitor la neexecutarea Prescripției nr. CNP-44/11-37 din 26.09.2011.

Publicitatea exterioară a băuturilor alcoolice (anul 2011)

Conform Legii cu privire la publicitate, ANPC exercită, în limitele competenței sale, controlul asupra respectării legislației cu privire la publicitate.

Potrivit legislației în vigoare, combaterea alcoolismului, narcomaniei și toxicomaniei reprezintă o componentă importantă a politicii sociale a statului la nivel național și local, care preconizează expunerea publicității băuturilor alcoolice numai în editorialele și programele audiovizuale destinate populației adulte.

Legea cu privire la publicitate stipulează că publicitatea nu trebuie să contravină intereselor statului. În urma controalelor efectuate de către ANPC în mun. Chișinău a fost depistat un număr mare de panouri care conțin informații publicitare vizînd băuturile alcoolice. Acest fapt vine în contradicție cu prevederile legilor menționate mai sus.

Scopul controlului de stat și de expertizare al publicității, realizate de către ANPC, constă în protejarea intereselor unui cerc larg de consumatori de publicitate prin asigurarea respectării legislației cu privire la publicitate.

În acest sens, s-a impus ca fiind necesară asigurarea respectării principiilor de bază ale activității de publicitate prevăzute în Legea cu privire la publicitate, în special - „responsabilitatea față de consumatori, societate și stat”.

Astfel, pe data de 17.03.2011 ANPC:

1) a calificat acțiunile agenților de publicitate de plasare a publicității băuturilor alcoolice în alte locuri decît în editorialele și programele audiovizuale destinate populației adulte, drept încălcare a prevederilor art. 8 din Legea cu privire la publicitate.

2) a emis Prescripția nr. CNP-57/58-10/20-18 în atenția următoarelor categorii:

- agenților de publicitate, prin care le-a prescis plasarea publicității băuturilor alcoolice doar în editorialele și programele audiovizuale destinate populației adulte;

- autorităților administrațiilor publice locale, prin care le-a prescis retragerea autorizațiilor de amplasare a firmelor (inscripții și imagini exterioare) care conțin publicitatea băuturilor alcoolice și asigurarea respectării pe viitor a prevederilor în cauză.

Astfel, prescripția urma a fi executată în termen de 30 zile din momentul publicării în Monitorul Oficial. Ca urmare, după expirarea termenului indicat, s-a constatat că majoritatea agenților de publicitate din mun. Chișinău s-au conformat prescripției și au înlăturat panourile care conțineau publicitate la băuturi alcoolice.

Totodată, ANPC a constatat faptul plasării publicității băuturilor alcoolice (panouri publicitare) de către S.R.L. „Cascad Vin” (panou publicitar cu imaginea „Vodca „Solovioff”), S.R.L. „Artprint-P” (panou publicitar cu imaginea „Zernoff” (vodcă)), S.R.L. „Pro Fortes” (panou publicitar cu imaginea coniac „Legenda Moldovei”). În acest sens, ANPC a remis în atenția CCCEC, pentru sancționare, materialele în privința agenților de publicitate menționați referitor la neexecutarea Prescripției nr. CNP-57/58-10/20-18 din 17.03.2011 privind publicitatea băuturilor alcoolice.

Concomitent, trebuie menționat faptul că Asociația Agențiilor de Publicitate (în continuare AAPM) a înaintat cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea Hotărârii nr. CNP-57/58-10/20 din 17.03.2011 prin care s-a dispus emiterea unei prescripții privind plasarea publicității băuturilor alcoolice doar în editorialele și programele audiovizuale destinate populației adulte. Ulterior, în ședința de judecată AAPM a cerut încetarea procesului în pricina dată pe motivul renunțării la acțiune. Prin Încheierea din 27.09.2011, instanța de Contencios Administrativ a Curții de Apel Chișinău a admis renunțarea AAPM la acțiune, dispunând încetarea procesului.

Ulterior, ca răspuns la emiterea hotărârii și prescripției ANPC, agenția „ARTPRINT” S.R.L., pe data de 27.06.2011, a informat că publicitatea la produsele alcoolice, în speță VODKA ZERNOFF amplasată în mun. Chișinău, a fost demontată în termen de 30 de zile din momentul emiterii prescripției. Totodată, se specifică, că la momentul respectiv în Chișinău era amplasată doar publicitatea ZERNOFF (produse cerealiere) conform contractului încheiat cu S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți”. Astfel, Î.M. „ZERNOFF” S.R.L., menționa, că în conformitate cu privire la darea în folosire a mărcii comerciale „ZERNOFF”, încheiată între ÎM „ZERNOFF” S.R.L. și S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți”, toată publicitatea legată de titlul „ZERNOFF” (nealcoolică) care se publică pe panourile din mun. Chișinău, se face de către S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” pentru publicitatea produselor făinoase și de panificație.

La rîndul său, S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” a încheiat cu agenția „ARTPRINT” S.R.L. contractul de plasare/difuzare a publicității, conform căruia ultima va plasa publicitatea produselor făinoase și de panificație cu folosirea mărcii comerciale „ZERNOFF” ce aparține S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți”.

Examinînd conținutul publicității s-a stabilit că inscripția „ZERNOFF”, litera „O” încorporează marca comercială cu nr. 13723 cu elementul „Z” ZERNOFF iar în centru este plasată „imaginea unui spic de grâu”.

Art. 8 din Legea nr. 1227-XIII cu privire la publicitate, stabilește că publicitatea trebuie să fie identificată fără cunoștințe speciale și fără utilizarea mijloacelor tehnice și nu trebuie să inducă în eroare, nici să prejudicieze interesele consumatorilor.

În mod loial și onest publicitatea ar trebui să fie identificată fără cunoștințe speciale și identificabilă în mod clar de celelalte materiale prin mijloace poligrafice sau prin comentarii și semne specifice. Aceste caracteristici ale publicității nu erau regăsite în conținutul publicității produselor făinoase și de panificație „ZERNOFF”.

Publicitatea cuprinde toate acțiunile care au drept scop prezentarea indirectă (nepersonală) – orală sau vizuală – a unui mesaj în legătură cu un produs, un serviciu sau firmă, de către orice susținător (plătitor) identificat. Altfel spus, prin acțiunile de publicitate, întreprinderea urmărește să asigure o informare cuprinzătoare a publicului în legătură cu activitatea, cu produsele și serviciile sale, cu mărcile sub care acestea sunt prezentate pe piață, să-l convingă și să-l determine în efectuarea actului de cumpărare. Ea vizează, pe termen lung, modificări de comportament la nivelul categoriilor diferite de consumatori, precum și menținerea fidelității acestora față de oferta întreprinderii. Or, pînă nu demult marca comercială prezentată pe publicitatea în cauză se identifica/confunda cu băutura alcoolică Vodka „ZERNOFF”, astfel consumatorul și-a creat un stereotip în acest sens.

Așadar, conținutul publicității are un caracter general prin ilustrarea doar a spicului de grîu, aspect ce permite o interpretare amplă a imaginii în cauză, grîul ca produs fiind folosit în procesul tehnologic de preparare a băuturii alcoolice, în special vodcă. Astfel, combinarea imaginii spicului de grîu cu marca comercială „ZERNOFF”, care reprezintă o denumire notorie de băutură alcoolică, creează sau poate crea în percepția consumatorului o altă imagine decît cea a produselor făinoase și de panificație, situație care induce sau poate induce o confuzie, scopul și rolul publicității fiind altul.

Orice publicitate care reproduce perceptibil și în mod evident și deliberat altă publicitate existentă pe piața trebuie evitată, chiar dacă este vorba despre produse care nu se află în concurența directă.

Astfel, pentru a nu permite confundarea și inducerea consumatorilor în eroare, conținutul unei publicități este necesar să fie identificat în mod corespunzător cu indicarea în mod expres cel puțin a produselor cărora li se face publicitate și a firmei căreia aparțin produsele și serviciile prestate, informînd în acest fel publicul despre activitatea, produsele și serviciile acesteia.

Avînd în vedere cele expuse, prin Hotărîrea nr. CNP–57/58-10/95 din 16.09.2011, ANPC a calificat acțiunile întreprinse de către S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” și a agentului de publicitate „ARTPRINT” S.R.L. de plasare a publicității „ZERNOFF” drept încălcare a prevederilor alin. (2) și alin. (3) ale art. 8 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate, totodată emițînd o prescripție în atenția agenților economici vizați, în vederea încetării încălcării și plasării publicității conform cerințelor legislației în vigoare.

În situație similară, prin Hotărîrea nr. CNP –57/58-10/110 din 13.10.2011, ANPC a calificat acțiunile companiei „CASCAD VIN” S.R.L. de plasare a publicității „SOLOVIOFF”, drept încălcare a prevederilor art. 8, alin. (2), și alin. (3) din Legea cu privire la publicitate. Totodată, prezentarea, producerea sau difuzarea publicității neoneste, neautentice, amorale sau a oricărei alte publicități ce contravine legii, de către agenții de publicitate constituie încălcare a legislației cu privire la publicitate, potrivit art. 364 din Codului Contravențional. În acest sens, ANPC a dispus sancționarea S.R.L. „CASCAD VIN”, în conformitate cu prevederile sus-menționate.

Conchidem, că în urma emiterii prescripției ANPC, majoritatea agenților de publicitate din mun. Chișinău au înlăturat panourile ce conțineau publicitate la

băuturi alcoolice, cu excepția cazurilor a doi agenți de publicitate, care se află în proces de judecată cu ANPC.

Analiza mediului concurențial pe piața de activitate a localurilor de alimentație publică și agrement (anii 2009-2011)

În contextul analizei mediului concurențial pe piața de activitate a localurilor de alimentație publică și agrement, inițiate prin Dispoziția Consiliului Administrativ al ANPC nr. 10 din 14.03.2009, pe data de 03.12.2009 a fost emisă Prescripția nr. DCF-10-09/31 către agenții economici care activează pe teritoriul Republicii Moldova și gestionează localurile publice, inclusiv barurile, restaurantele, discotecile și alte localuri publice cu destinație similară, prin care s-a prescrist agenților economici care activează pe teritoriul Republicii Moldova în acest domeniu să întreprindă măsuri de executare a art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun.

Avînd în vedere legislația în vigoare, relevăm, că art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun, printre altele, conține prevederi care stabilesc interzicerea fumatului în instituții de alimentație publică și de comerț; în spații publice închise.

În scopul verificării executării prescripției menționate, în perioada martie-aprilie 2011, ANPC a întreprins controale la fața locului în unitățile de alimentație publică din mun. Chișinău (sectorul Centru), în centrele comerciale în care sunt amplasate unități de alimentație publică (baruri, cafenele, restaurante), inclusiv în centrul comercial și de agrement „Sun City” (ÎM „Leutis” S.R.L.) și centrul de shopping „Shopping Malldova” (ÎCS „Lemi Invest” S.A.).

În urma controalelor s-a constatat că 19 agenți economici, din numărul total verificați, nu respectă prevederile art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun, astfel neexecutînd prescripția emisă de către ANPC. Acest fapt conduce la crearea unei disfuncționalități pe piața de activitate a localurilor de alimentației publică și de agrement.

Pe data de 23.06.2011, ÎM „Leutis” S.R.L. a informat ANPC, că în scopul executării Prescripției nr. DCF-10-09/31 din 03.12.2009 precum și a art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun, prin Ordinul nr. 01f/11 din 21.06.2011, ÎM „Leutis” S.R.L. a dispus interzicerea temporară a fumatului în Centrele Comerciale „Sun City” și „Jumbo”, pînă la crearea condițiilor prevăzute de alin. (2) al art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun. Ținînd cont de cele specificate, s-a statuat, că prin emiterea ordinului menționat, ÎM „Leutis” S.R.L. a întreprins acțiuni concrete în vederea executării Prescripției nr. DCF-10-09/31 din 03.12.2009, conformîndu-se prevederilor acesteia.

Avînd în vedere cadrul normativ în vigoare, menționăm că Nomenclatorul tip al unităților de comerț cu amănuntul, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1508 din 21.11.2002, definește centrul comercial ca fiind o unitate care întrunește mai multe unități de comerț și/sau unități prestatoare de servicii, cu funcții centralizate de gestionare a activității comerciale, oferind consumatorilor un sortiment larg de mărfuri și servicii și este amplasat într-un teritoriu corespunzător.

În acest sens, menționăm că Centrul Comercial și de Agrement „Sun City”, Centrul de Shopping „Shopping Malldova”, Centrul Comercial „Jumbo”, Centrul

Comercial și de Agreement „Megapolis Mall”, precum și altele, sunt spații publice închise. Prin urmare, este cert faptul că în incinta acestor unităților comerciale fumatul urma să fie interzis.

Neexecutarea prescripției menționate de către unii agenții economici care gestionează localurile publice conduce la crearea condițiilor de concurență neloială între agenți economici, manifestată prin obținerea avantajelor neîntemeiate de către aceștia în comparație cu agenții economici care s-au conformat prevederilor prescripției.

Art. 2 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței definește concurența neloială ca acțiuni ale agentului economic de a obține avantaje neîntemeiate în activitatea de întreprinzător, ceea ce aduce sau poate aduce prejudicii altor agenți economici. În conformitate cu prevederile art. 8 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, agentului economic i se interzice să efectueze acte de concurență neloială.

În sensul prevederilor Prescripției nr. DCF-10-09/31 din 03.12.2009, avantajele neîntemeiate se manifestă prin faptul că agenții economici care activează cu încălcarea prevederilor art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 nu au suportat cheltuieli în vederea creării condițiilor privind delimitarea sau separarea spațiilor pentru fumători și nefumători (încăperi separate, sisteme de ventilare, semne și indicatoare, etc.) în raport cu agenții economici care au creat condițiile necesare în conformitate cu legislația în vigoare, în scopul prevenirii și înlăturării acestora.

Conform art. 12 lit. f) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, ANPC emite agenților economici dispoziții executorii de încetare a încălcării legislației cu privire la protecția concurenței și/sau de lichidare a consecințelor acestora. Prin urmare, Prescripția nr. DCF-10-09/31 din 03.12.2009, emisă de către Consiliul Administrativ al ANPC, este o dispoziție executorie pentru toți agenții economici vizavi, inclusiv ÎCS „Lemi Invest” (proprietar al Centrului de Shopping „Shopping Malldova”).

Generalizînd cele expuse, s-a determinat că ÎCS „Lemi Invest” S.A. (proprietar al Centrului de Shopping „Shopping Malldova”), din momentul intrării în vigoare a Prescripției nr. DCF-10-09/31, adică din 11.12.2009 pînă în anul 2011 nu a executat prevederile acesteia în ce privește întreprinderea măsurilor de executare a art. 16 din Legea nr. 278-XVI din 14.12.2007 cu privire la tutun și articolele din tutun, astfel efectuînd acte de concurență neloială în raport cu alți agenți economici care gestionează localuri publice închise și care au întreprins acțiuni în vederea executării prescripției, fapt prin care ÎCS „Lemi Invest” a încălcat art. 8 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, prin prisma noțiunii de concurență neloială date la art. 2 al aceleiași legi.

Astfel, prin Hotărîrea cu nr. CNP-10-09/70 din 23.06.2011, ANPC a calificat acțiunile ÎCS „Lemi Invest” S.A. manifestate prin neexecutarea Prescripției nr. DCF-10-09/31 din 03.12.2009 drept încălcare a art. 8 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Totodată, ANPC a dispus intentarea acțiunii în instanța de judecată referitor la încasarea de la ÎCS „Lemi Invest” S.A. a 3% din venitul total obținut prin încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

ÎCS „Lemi Invest” S.A. a înaintat cerere de chemare în judecată prin care a solicitat anularea Hotărârii nr. CNP-10-09/70 din 23.06.2011. În prezent cazul se află pe rol în instanța de judecată.

În concluzie susținem următoarele:

Constituția Republicii Moldova, stabilește că statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție. Totodată, statul recunoaște concurența loială drept unul dintre factorii fundamentali ai dezvoltării economiei. Agenții economici au dreptul la concurență liberă în limitele prevăzute de legislație, ale tradițiilor și regulilor de corectitudine, de onestitate în afaceri. Astfel, avînd în vedere tematica/problematica cazurilor de concurență neloială, examinate în cadrul ANPC, precum și comportamentul părților participante-agenților economici, putem evidenția drept aspect problematic nivelul scăzut al culturii concurențiale al acestora, precum și unele lacune ale cadrului legislativ din domeniu.

În scopul sporirii nivelului culturii concurențiale în Republica Moldova, se consideră imperativă organizarea frecventă a măsurilor de ordin concurențial (mese rotunde, seminare, conferințe) cu implicarea activă a tuturor actorilor implicați. Totodată, existența (adoptarea) unui cadru legislativ adecvat, adaptat la cadrul legislativ comunitar în domeniul concurenței, poate contribui atât la creșterea nivelului culturii concurențiale ale părților implicate cît și la dezvoltarea concurenței și asigurarea drepturilor agenților economici la concurență loială, în scopul garantării unui mediu concurențial favorabil pentru economia țării.

Astfel, ANPC urmărește drept scop primar prevenirea acțiunilor de concurență neloială, iar în cazul realizării acțiunilor, reprimarea acestora. În acest sens, este important să menționăm faptul că proiectul Legii concurenței interzice agenților economici realizarea acțiunilor de concurență neloială. Prin urmare, întreprinderile, inclusiv asociațiile de întreprinderi cărora le-au fost lezate interesele legitime de către o întreprindere concurentă, vor sesiza ANPC în vederea contracarării acțiunilor de concurență neloială.

În urma examinării cazurilor de concurență neloială și publicitate, putem concluziona următoarele:

- Numărul mic de litigii în instanțele judecătorești;

Astfel, luînd în considerare statistica hotărîrilor ANPC pe marginea cazurilor vizate atacate în instanțele de judecată, specificăm că din numărul total de 90 de hotărîri emise de către ANPC în perioada 2007–2011 au fost atacate în instanța de judecată doar 15 hotărîri, ceea ce reprezintă doar 16% din cifra totală. Acest fapt vine să confirme legalitatea hotărîrilor ANPC emise pe marginea cazurilor de concurență neloială și publicitate.

- Înlăturarea benevolă a încălcărilor constatate de ANPC;

Deși majoritatea hotărîrilor emise de către ANPC au fost însoțite de prescripții privind încetarea/înlăturarea încălcării, totuși, s-au atestat multiple cazuri de înlăturare benevolă de către agenții economici, pe parcursul examinării cazurilor, a încălcărilor depistate de către ANPC, fapt ce dovedește conștientizarea importanței restabilirii mediului concurențial în domeniul afectat.

Astfel, în urma emiterii prescripțiilor pe marginea cazurilor de concurență neloială și publicitate în perioada de referință, agenții economici vizați au asigurat executarea prescripțiilor și hotărîrilor ANPC, conformîndi-se astfel cadrului legislativ din domeniile vizate.

Reieșind din competențele atribuite, pentru a asigura un mediu concurențial normal, pe viitor ANPC intenționează să-și consolideze eforturile atât în scopul prevenirii acțiunilor de concurență neloială, cît și a depistării și sancționării acestora.

2.3.1. Mărci comerciale

O mare parte din cererile parvenite de la agenții economici la adresa ANPC au ca obiect diferite acte de concurență neloială cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii comerciale.

Sinteza cazurilor cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii comerciale examinate de ANPC indică existența unor probleme pe piața de mărfuri la interacțiunea dintre promovarea politicii de stat orientată spre protecția și dezvoltarea concurenței și utilizarea drepturilor exclusive asupra mărcilor comerciale.

Astfel, de la începutul activității ANPC au fost inițiate 29 de cazuri privind semnele încălcării art. 8 lit. d) din Legea privind protecția concurenței. În urma examinării cazurilor inițiate la semnele încălcării art. 8 din Legea privind protecția concurenței, ANPC a emis 13 hotărîri privind constatarea acțiunilor de concurență neloială cu implicarea unui drept exclusiv asupra mărcii.

Menționăm, că în prezent, ANPC examinează 5 cazuri ce conțin semne de acțiuni de concurență neloială cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii.

Concomitent, din 2007 pînă în prezent în instanța de judecată au fost contestate 8 hotărîri ale Consiliului Administrativ al ANPC privind constatarea încălcării art. 8 lit. d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Efectuînd o analiză statistică a cazurilor examinate în instanța de judecată, menționăm că 57% dintre hotărîrile emise de către ANPC pe marginea cazurilor constatate drept concurență neloială cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii comerciale au fost menținute de către instanțele de judecată.

În urma examinării cazurilor de concurență neloială cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii, putem conchide următoarele aspecte relevante reprezentînd efectul înregistrării cu rea-credință a unei mărci:

- Utilizarea drepturilor exclusive asupra mărcilor comerciale constituie unul dintre instrumentele importante ce servesc dezvoltării potențialului competitiv al produselor/serviciilor.

- Comportamentul agenților economici pe piața de mărfuri este influențat de obținerea drepturilor exclusive asupra mărcii comerciale.

- Investirea cu drepturi exclusive se soldează cu un număr impunător de persoane care înregistrează mărci care nu se folosesc conform destinației acestora: individualizarea produselor/serviciilor unor persoane fizice sau juridice în raport cu cele ale altor persoane fizice sau juridice, contrar cerințelor stabilite de Legea nr. 38-XVI din 29.02.2008 privind protecția mărcilor;

- Obținerea avantajului neîntemeiat din surse ce țin de înregistrarea mărcilor se manifestă preponderent prin înaintarea de către titularul de reacredință a

cererilor către Serviciul Vamal în vederea realizării unui control asupra produselor importate care au aplicate pe ele o marcă identică cu cea înregistrată în Republica Moldova. Realizarea controlului de către Serviciul Vamal, în temeiul unor astfel de cereri, generează condiționarea intrărilor de marfă cu mărci respective și limitează dreptul de alegere a consumatorilor.

Prin prisma acestor activități, s-a stabilit o conlucrare reciproc avantajoasă cu AGEPI. Astfel, au avut loc mai multe ședințe de lucru pe marginea aspectelor problematice de interes comun.

Toate problemele menționate mai sus, identificate în urma examinării cazurilor de concurență neloială cu implicarea dreptului exclusiv asupra mărcii, indică faptul că înregistrarea cu rea-credință de către titulari a mărcilor comerciale reprezintă un fenomen în masă, care afectează mediul concurențial. În acest sens, atât ANPC cât și AGEPI statuează asupra faptului că persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să-și exercite drepturile și să-și execute obligațiile cu bună-credință, în concordanță cu legea, contractul, ordinea publică și cu bunele moravuri.

2.3.2. Comisia de experți în domeniul publicității de pe lângă ANPC

În scopul expertizării publicității în conformitate cu Legea cu privire la publicitate nr.1227-XIII din 27.06.1997, pe lângă ANPC a fost constituită Comisia de experți în domeniul publicității.

Din comisie fac parte reprezentanți ai 14 instituții, dintre care: Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Centrul Național de Terminologie, Inspectoratul Principal de Stat pentru Supravegherea Pieței, Metrologiei și Protecție a Consumatorilor, Consiliul Coordonator al Audiovizualului din Republica Moldova, Direcția Generală Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare, Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova, Compania „Teleradio-Moldova”, Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin”, Asociația Agențiilor de Publicitate „AAPM”.

Comisia de experți în domeniul publicității are următoarele scopuri:

- promovarea transparenței informaționale;
- intenția de colaborare;
- intenția de reglementare a sistemului de publicitate în Republica Moldova;
- îmbunătățirea sistemului de publicitate prin crearea pîrghiilor de reglementare a regulilor de activitate pe piața publicitară;
- expertiza și aprecierea conținutului publicității;
- expertiza veridicității informațiilor din publicitate.

Pe parcursul perioadei de referință, ANPC, în colaborare cu Comisia de experți în domeniul publicității, la cererea agenților economici, a efectuat mai multe expertize ale publicității referitor la corespunderea acesteia cu prevederile legislației cu privire la publicitate. În acest sens, putem menționa adresările companiilor British Tobacco Moldova în vederea expertizării publicității la articolele

din tutun; Reprezentanța Hoffman – La Roche Moldova în vederea expertizării publicității la informațiile plasate pe site-ul companiei; S.R.L. „Linella” în vederea expertizării publicității cu conținutul „Linella – Prima rețea națională de magazine alimentare”, Biroului Asociați de Avocați „Panțiru și Străisteanu” - publicitatea companiei IT „Conect”, etc.

În contextul dat, este de menționat un caz relevant ce vizează publicitatea sexistă a salonului de mobilă „Evelin”, sesizat de dna Doina Străisteanu, avocat stagiar (Asociația „Promo-Lex”), în cadrul căruia s-a colaborat cu comisia de experți în domeniul publicității, precum și cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Sesizarea se referea la faptul că S.R.L. „Evelin di Costacurta” face publicitate sexistă salonului său de mobilă „Evelin”, fapt care ar veni în contradicție cu prevederile art.11 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate și art. 8 din Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

În scopul exercitării prevederilor art.28 din Legea cu privire la publicitate nr.1227-XIII din 27.06.1997, avînd drept obiectiv elucidarea problemelor abordate în sesizarea Asociației „Promo-Lex”, ANPC a solicitat membrilor Comisiei de experți în domeniul publicității expunerea opiniei referitor la caracterul publicității vizate, dacă aceasta constituie sau nu publicitate amorală.

În rezultatul examinării tuturor argumentelor pe marginea subiectului vizat, Consiliul Administrativ al ANPC a decis remiterea materialelor parvenite din partea Asociației „Promo-Lex” privind publicitatea sexistă a salonului de mobilă „Evelin” spre examinare Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Alt caz relevant referitor la încălcarea legislației în domeniul publicității este publicitatea supermarket-ului „FoxMart”, plasată pe un flyer în care apărea imaginea unei femei nude, sîniile căreia erau acoperite cu imprimarea cuvintelor în limba rusă „ДАРОМ СЕЙЧАС”, și mai jos cu „ЭТО SUPER!” „ПРИХОДИ БЕЗ ДЕНЕГ”. Partea verso a flyer -lui conținea informația cu inscripționarea sloganelor cu litere majuscule „ПРИХОДИ БЕЗ ДЕНЕГ” „БЕРИ ЕЕ”, cu litere mai mici era inscripționat textul „в кредит 0 %” „Техника в КРЕДИТ 0 %” „ВСЕГО 1 ЧАС И ОНА ТВОЯ!”, sesizat de către Biroului Asociați de Avocați „Panțiru și Străisteanu”.

În urma investigării s-a determinat, că furnizor al materialului publicitar vizat era F.P.C. „Profil-Construcția” S.R.L. (proprietarul supermarket-ului „FoxMart”), producătorul publicității în cauză era S.C.„NEOSAN” S.R.L., iar difuzorul materialului publicitar respectiv era SC „Media Show Grup” S.R.L., în baza contractelor încheiate cu F.P.C. „Profil-Construcția” S.R.L.

Totodată, în contextul examinării cazului, ANPC a înaintat către membrii Comisiei de experți în domeniul publicității materialul publicitar menționat, pentru examinare și expunere referitor la conținut, precum și asupra altor aspecte solicitate în cerere, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate și a art. 8 din Legea nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.

Astfel, în opinia experților din Comisie, materialul publicitar vizat contravenea prevederilor lit. a), b) ale art. 7 și lit. a) ale art. 11 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate.

Concomitent, ANPC a înaintat o interpelare către Agenția de Stat pentru Protecția Moralității (în continuare ASPM) prin care i-a solicitat expunerea pe marginea materialului publicitar vizat. În opinia ASPM conținutul publicității date plasează în prim plan aspectul sexual și nu produsul supus vânzării, astfel fiind încălcat art. 11 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate.

În urma examinării cazului, ANPC a calificat acțiunile F.P.C. „Profil-Construcția”, S.R.L., S.C. „NEOSAN” S.R.L. și SC „Media Show Grup” S.R.L. drept încălcare a prevederilor lit. a), b) ale art. 7 și prevederilor lit. a) a alin. (1) și (2) ale art. 11 din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate. Totodată, agenții economici vizați au fost atenționați referitor la neadmiterea pe viitor a încălcării legislației cu privire la publicitate, dat fiind faptul epuizării obiectului ce a constituit încălcarea prevederilor legislației cu privire la publicitate.

În concluzie, ținând cont de atribuțiile ANPC în domeniul publicității, putem menționa, că prin intermediul Comisiei de experți în domeniul publicității se intensifică cooperarea cu societatea civilă referitor la problemele spațiului concurențial și se stabilește unui dialog transparent în vederea soluționării acestora.

§ 2.4. Acțiunile autorităților administrației publice care limitează concurența (art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței)

Rolul organelor de reglementare și a celor de promovare a politicilor este foarte important în dezvoltarea unui mediu concurențial favorabil în Republica Moldova.

Potrivit art.5 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, la acțiunile anticoncurență se referă și activitatea autorităților administrației publice de limitare a concurenței. Art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței enumeră acțiunile autorităților administrației publice care limitează concurența. În activitatea sa ANPC s-a confruntat cu un șir de cazuri în care acțiunile autorităților administrației publice au condus la limitarea concurenței pe piață.

Cele mai elocvente cazuri investigate de către ANPC sunt prezentate în continuare în prezentul raport.

Cazul privind decizia anticoncurențială a Consiliului Municipal Chișinău (anul 2011)

ANPC a calificat acțiunile Consiliului Municipal Chișinău în cazul creării unei situații privilegiate pentru ÎM „Regia Autosalubritate” față de alți agenți economici drept încălcare a art. 9 din Legea cu privire la protecția concurenței.

Consiliul Municipal Chișinău, printr-o decizie a operat modificări în Regulamentul privind eliberarea autorizațiilor de funcționare a unităților comerciale și de prestare a serviciilor sociale pe teritoriul mun. Chișinău, prin care a condiționat eliberarea autorizațiilor de funcționare a unităților comerciale și de prestare a serviciilor sociale pe teritoriul mun. Chișinău doar ca urmare a încheierii contractului privind transportarea deșeurilor menajere solide doar cu ÎM „Regia Autosalubritate”.

Intervenția autorității administrației publice locale a condus la monopolizarea pieței de prestare a serviciilor de salubritate de către un singur agent economic - ÎM „Regia Autosalubritate”, în așa mod eliminând concurența.

Inexistența concurenței și blocarea accesului pe o piață determină reducerea ofertei de servicii, limitându-se astfel efectele benefice pentru consumatori, inclusiv agenți economici, prezente în cazul unei concurențe sănătoase pe piață. Prin impunerea contractării doar a unui singur agent economic (ÎM „Regia Autosalubritate”), Consiliul Municipal Chișinău restricționează utilizarea și prestarea serviciului respectiv și creează bariere la intrarea pe o parte importantă a pieței de prestare a serviciilor de salubritate din Chișinău pentru alți agenți economici, potențiali concurenți.

ANPC a prescris Consiliului Municipal Chișinău înlăturarea acțiunilor care au condus la încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței. Prescripția emisă de către ANPC a avut drept scop demonopolizarea pieței de prestare a serviciilor de salubritate, asigurând accesul liber a tuturor agenților economici doritori de a presta asemenea servicii, inclusiv a companiilor străine, precum și eficientizarea utilizării banilor publici.

În opinia ANPC, o soluție eficientă pentru ameliorarea situației la capitolul salubritate care ar putea aduce beneficii atât pentru consumatori, cât și pentru

companii ar fi organizarea de către autoritatea administrației publice locale a unui concurs pentru contractarea serviciilor de salubritate în municipiul Chișinău. Mai mult, organizarea concursului ar contribui la asigurarea concurenței, tratarea egală a tuturor operatorilor economici și nu în ultimul rând, la realizarea unui principiu important în aspect financiar, și anume utilizarea rațională a banilor publici.

Cazul referitor la acțiunile Ministerului Economiei de limitare a concurenței (anul 2011)

Examinînd cererea depusă de către EXPERT-PRIM S.R.L., ANPC a dispus inițierea investigației referitor la semnele încălcării prevederilor legislației cu privire la protecția concurenței de către Ministerul Economiei.

Acțiunea supusă investigării a constituit refuzul Ministerului Economiei de a coordona procedurile de expertizare și certificare a securității industriale și eliberarea autorizației.

În urma investigației efectuate de către ANPC, s-a constatat că în refuzul de autorizare a „EXPERT-PRIM” S.R.L., Ministerul Economiei invocă o condiție care nu este prevăzută în lista documentelor necesare pentru eliberarea autorizației tehnice în domeniul securității industriale.

Prin urmare, ANPC a calificat refuzul Ministerului Economiei de autorizare a „EXPERT-PRIM” S.R.L. drept acte anticoncurențiale, prevăzute la lit. d) a alin. (2) al art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și a prescris înlăturarea încălcării.

Cazurile privind acțiunile Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor de limitare a concurenței

1. „Refuzul deschiderii rutei internaționale Chișinău – Hamburg (anul 2011)”

ANPC, la cererea S.R.L. „AutoInterBus-Tur”, a investigat acțiunea de limitare a concurenței realizată de către Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (în continuare MTID). În cadrul investigației, ANPC a analizat acțiunea MTID realizată prin refuzul de a elibera S.R.L. „AutoInterBus-Tur” permis de prestare a serviciilor de transport internațional de pasageri pe ruta internațională Chișinău – Hamburg, prin vama Criva.

În urma investigării, s-a constatat faptul că refuzul MTID de a deschide ruta Chișinău 11.00 – Hamburg 11.00 este neîntemeiat, deoarece: i) nu s-a ținut cont de legăturile economice și sociale dintre localități, ii) informația privind frecvența deplasărilor populației este incompletă, iii) precum și informația referitoare la cursele în funcțiune nu este actualizată.

Astfel, Consiliul Administrativ al ANPC a emis hotărîrea prin care a stabilit faptul că refuzul MTID privind deschiderea rutei Chișinău – Hamburg este neîntemeiat și constituie o acțiune prin care S.R.L. „AutoInterBus-Tur” este limitată în dreptul de a deservi ruta solicitată de acesta, ceea ce constituie încălcare a prevederilor lit. c) alin. (2) art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

În scopul înlăturării încălcării, Consiliul Administrativ al ANPC a prescris MTID să reexamineze cererea S.R.L. „AutoInterBus-Tur”.

MTID a contestat hotărîrea ANPC, care la moment se află în examinare.

2. Acțiunea de limitare a concurenței realizată de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor manifestată prin emiterea Ordinului nr. 104 din 01.06.2009 (anul 2011)

ANPC, prin Dispoziția nr. 10 din 10.02.2011, a dispus inițierea investigației referitor la semnele încălcării prevederilor art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței de către Agenția Transporturi (ulterior reorganizată în Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, în continuare MTID) ce ține de legalitatea Ordinului nr. 104 din 01.06.2009 cu privire la stabilirea unor restricții la efectuarea rutelor internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, emis de către MTID, care prevede că pentru rutele internaționale se interzice realizarea biletelor și transportarea călătorilor între localitățile situate pe teritoriul Republicii Moldova.

În urma investigației efectuate, s-a constatat că Legea nr. 116-XIV din 29.07.1998 pentru aprobarea Codului Transporturilor Auto și Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje nu conferă MTID atribuții de control asupra afacerii agenților economici prestatori serviciilor de transport.

Astfel, stabilirea cerințelor specifice „interzicerea pentru rutele internaționale, realizarea biletelor și transportarea călătorilor între localitățile situate pe teritoriul Republicii Moldova” de către MTID manifestate prin emiterea Ordinului 104 din 1.06.2009, contravin prevederilor art. 5 și 14 din Legea nr. 235 din 20.07.2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, fiind încălcate prevederile lit. d) a alin. (2) a art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Autoritatea cu funcții de reglementare cu competența de a stabili cerințe specifice domeniului pe care îl reglementează, trebuie să introducă cerințe specifice prin modificarea actelor legislative.

Prin urmare ANPC, a calificat acțiunile MTID manifestate prin emiterea Ordinului nr. 104 din 01.06.2009 drept încălcare a prevederilor lit. d) a alin. (2) al art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și a prescris anularea ordinului respectiv.

Ministerul Transportului și Infrastructurii Drumurilor a atacat hotărîrea ANPC în instanța de judecată. Hotărîrea ANPC a fost menținută la Curtea de Apel.

Cazul privind acțiunile Centrul Național de Sănătate Publică de limitare a concurenței (anul 2010)

ANPC, la cererea S.R.L. „Maiac Farm”, a investigat acțiunea de limitare a concurenței realizată de către Centrul Național de Sănătate Publică (în continuare CNSP). În cadrul investigației, ANPC a analizat acțiunea CNSP realizată prin refuzul înregistrării suplimentelor alimentare la solicitarea S.R.L. „Maiac Farm”.

Drept urmare a investigării cazului, Consiliul Administrativ al ANPC a constatat faptul eliberării de către CNSP a certificatelor igienice pentru plasarea pe

piață a suplimentelor alimentare, ulterior intrării în vigoare a Hotărârii Guvernului nr.538 din 02.09.2009 pentru aprobarea Regulamentului sanitar privind suplimentele alimentare, drept încălcare a art.9 alin. (1) lit. c) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care prevede că autoritățile administrației publice nu au dreptul să acorde unor agenți economici facilități în mod neîntemeiat (deoarece după intrarea în vigoare a Hotărârii Guvernului nr.538 din 02.09.2009 suplimentele alimentare urmau să fie notificate ori înregistrate).

Concomitent, Consiliul Administrativ al ANPC a constatat faptul că ignorarea de către CNSP a necesității prezentării prospectelor în cadrul dosarelor de notificare/înregistrare a suplimentelor alimentare, a condus la faptul ca agenții economici ale căror produse prezentate pentru înregistrare/notificare nu conțin pe eticheta imprimată pe produs proprietăți de prevenire, tratare sau vindecare a bolilor la om, iar alte componente ale etichetelor, inclusiv prospectele, conțin aceste proprietăți, să fie avantajați față de cei care prezintă spre înregistrare suplimente alimentare ale căror etichetă imprimată pe produs conține prescripții de sănătate, ceea ce constituie încălcare a art. 9 alin. (1) lit. d) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

În vederea înlăturării încălcărilor, Consiliul Administrativ al ANPC a prescris CNSP să solicite de la agenții economici care intenționează să înregistreze/notifice suplimente alimentare, eticheta deplină, inclusiv a tuturor documentelor care însoțesc suplimentul alimentar – prospect, pliant, instrucțiune, etc.

În scopul executării prescripției, CNSP a lansat procedura de modificare a Regulamentului sanitar privind suplimentele alimentare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.538 din 02.09.2009.

Cazul privind semnele încălcării legislației cu privire la protecția concurenței de către administrația publică locală (primăria) mun. Chișinău referitor la modul de atribuire a terenurilor din domeniul public agenților economici pentru amplasarea gheretelor în mun. Chișinău

Cazul dat se află în examinare. În cadrul analizei efectuate, s-au conturat unele concluzii care indică semne majore de încălcare a prevederilor actelor normative în vigoare, și anume:

- amplasarea unor gherete comerciale pe teritoriul mun. Chișinău cu derogare de la Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 51/4 din 06.07.2006 cu privire la interzicerea amplasării de noi gherete, tarabe și puncte mobile în centru – nucleu istoric și pe străzile principale ale municipiului Chișinău;

- lipsa coordonării cu diviziunile competente ale MAI referitor la procedura de eliberare a autorizației de amplasare a obiectivelor în zona drumului public și/ sau în zona de protecție al acestuia. Conform Regulamentului privind condițiile de amplasare a obiectivelor în zona drumului public și/sau zonele de protecție ale acestuia (anexa nr. 4 la Legea drumurilor nr. 509 din 22.06.1995), amplasarea în oraș a gheretelor pe trotuar, panourilor de publicitate, etc. fără avizul Direcției Poliției Rutiere este interzis (pct. 6, lit. c) din Regulament).

- prelungirea autorizațiilor de funcționare a unor gherete, amplasate pe rețele tehnice sau în zona de protecție a acestora, prin derogare de la Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 51/4 din 06.07.2006 și Decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 6/31 din 23.03.2000.

§ 2.5. Controlul de stat efectuat de ANPC prin prisma art. 17 și 18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței

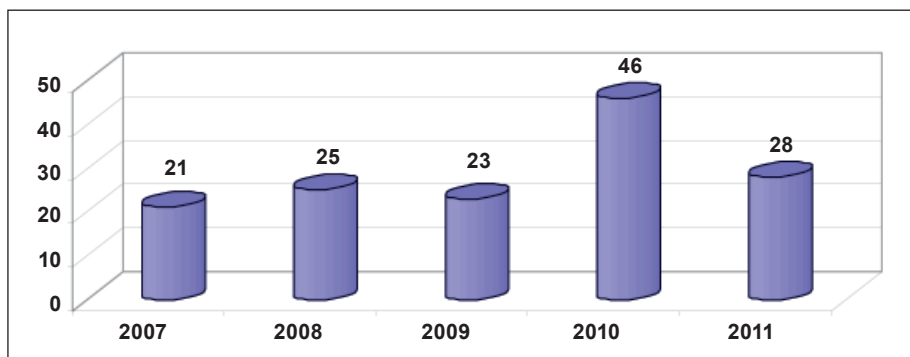
Pentru prevenirea posibilului abuz de situație dominantă pe piață a unor agenți economici sau pentru neadmiterea limitării concurenței, ANPC exercită controlul de stat asupra structurii și funcționării piețelor de mărfuri.

În perioada raportată au fost examinate 92 demersuri parvenite pentru obținerea acordului la efectuarea creării, extinderii, reorganizării, lichidării agenților economici și asociațiilor acestora și 1973 demersuri privind efectuarea tranzacțiilor de procurare de acțiuni (cote în capitalul social) ale agenților economici.

Pe parcursul perioadei 2007- 2011, ANPC a adoptat în total 143 decizii în conformitate cu art. 17 și 18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței (în continuare decizii). Evoluția numărului deciziilor adoptate de către ANPC în perioada de referință este prezentată în Figura nr. 11

Figura nr. 11

Evoluția numărului deciziilor adoptate în perioada anilor 2007- 2011

Analiza datelor din figură arată că numărul deciziilor adoptate de către ANPC în perioada 2008-2011 în raport cu anul 2007 (anul în care a început activitatea ANPC) a înregistrat o evoluție ascendentă: în anul 2008-cu circa 19 %, în anul 2009 – cu circa 9,5 %, în anul 2010 – cu circa 220% (sau de 2,2 ori) și în anul 2011 – 33,3%.

Structura deciziilor adoptate în funcție de operațiunea pentru care a fost solicitat acordul ANPC este prezentată în Figura nr. 12.

În figura nr. 12 se evidențiază o modificare a structurii deciziilor emise de ANPC conform operațiunii la care a fost solicitat acordul. Astfel, în perioada 2007-2008 au fost emise preponderent decizii pentru crearea, extinderea, etc. asociațiilor de agenți economici, iar începând cu anul 2009 au fost emise mai multe decizii cu privire la efectuarea operațiunilor de procurare a acțiunilor/cote părți în capitalul social al agenților economici.

În perioada 2010-2011, cele mai multe decizii adoptate de către ANPC privind crearea, extinderea, etc. asociațiilor de agenți economici au fost din sectoarele agriculturii și industria prelucrătoare. (vezi Figura nr. 13)

Figura nr. 12

Structura deciziilor adoptate, în funcție de operațiunea la care a fost solicitat acordul ANPC, în perioada anilor 2007-2011

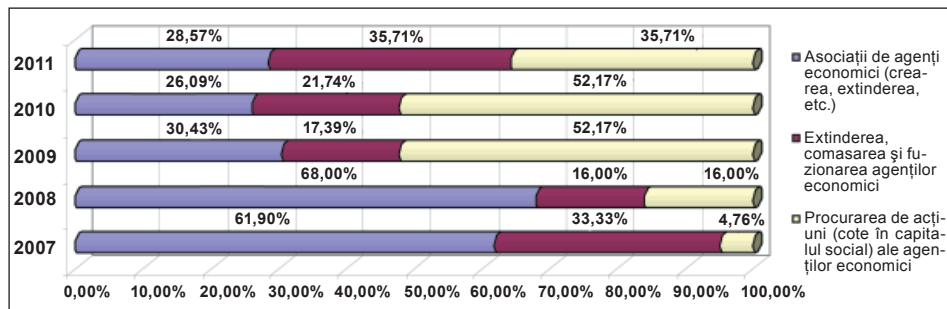
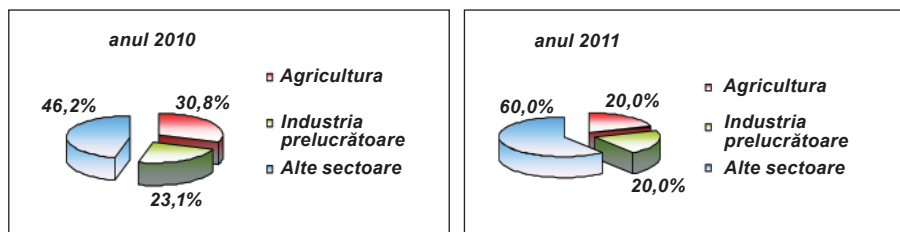

Figura nr. 13

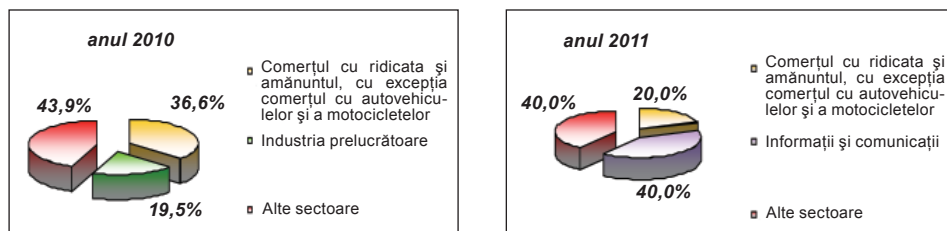
Structura deciziilor adoptate de către ANPC privind crearea, extinderea, etc. asociațiilor de agenți economici pe sectoare ale economiei naționale, în perioada anilor 2010-2011

Un număr important dintre deciziile adoptate de către ANPC privind extinderea, comasarea și fuzionarea agenților economici, precum și procurarea acțiunilor (cote în capitalul social) ale agenților economici în perioada 2010-2011 au reprezentat sectoarele comerțului cu amănuntul și ridicata, industriei prelucrătoare (anul 2010) și informații și comunicații (anul 2011) (vezi Figura nr. 14).

Figura nr. 14

Structura deciziilor adoptate de către ANPC privind extinderea, comasarea și fuzionarea agenților economici, precum și procurarea acțiunilor (cote în capitalul social) ale agenților economici pe sectoare ale economiei naționale, în perioada anilor 2010-2011

În legislația Uniunii Europene din domeniul concurenței, o concentrare economică (procurarea acțiunilor/cotelor în capitalul social, fuziune, etc.) vizează doar operațiunile în care modificarea controlului în întreprinderile implicate este de durată - aceasta nu se referă la minoritățile/investițiile financiare în valori mobiliare sau un alt tip de capital al firmelor - conceptul de concentrare economică referindu-se, așadar, la operațiuni care generează o modificare de durată în structura pieței. Astfel, autoritățile de concurență se pronunță doar asupra acelor operațiuni de concentrare economică în cazul cărora, dat fiind mărirea agenților economici implicați, există riscul afectării mediului concurențial normal. Totodată, legislația UE prevede un prag de notificare a concentrărilor economice. Astfel, doar operațiunile în care întreprinderile implicate depășesc pragul dat sunt supuse avizării și controlului.

Experiența ANPC arată că ponderea cea mai mare a operațiunilor de concentrare economică notificate de către agenții economici nu au un impact asupra mediului concurențial al Republicii Moldova. Astfel, este necesar să se introducă un prag de notificare a concentrărilor economice, modificare propusă în proiectul noii legi.

În continuare, vor fi prezentate unele dintre operațiunile (prevăzute în art. 17 și 18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000) examinate de către ANPC.

Fuziunea Î.M. „Sun Communications” S.R.L., „Globnet” S.R.L., „Transfer CO” S.R.L. și „Tivinet” S.R.L. (anul 2009)

În 2009, ANPC a examinat demersul Î.M. „Sun Communications” S.R.L., „Globnet” S.R.L., „Transfer CO” S.R.L. și „Tivinet” S.R.L. pentru efectuarea fuziunii acestora prin absorbția agenților economici „Globnet” S.R.L., „Transfer CO” S.R.L. și „Tivinet” S.R.L. de către Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

Conform informații prezentate de către părțile implicate în operațiune, au fost stabilite piețele de mărfuri pe care urma să se producă fuziunea. Acestea sunt:

- piața prestării serviciilor de televiziune prin cablu în mun. Chișinău;
- piața prestării serviciilor de televiziune prin cablu în mun. Bălți;
- piața serviciilor de transmisie de date (Internet) în mun. Chișinău.

Astfel, în urma examinării informației prezentate de către părțile implicate în operațiunea dată, Consiliul Administrativ al ANPC, a decis satisfacerea demersului Î.M. „Sun Communications” S.R.L., „Globnet” S.R.L., „Transfer CO” S.R.L. și „Tivinet” S.R.L. referitor la obținerea acordului pentru efectuarea fuziunii prin absorbție conform demersului depus.

Fuziunea Întreprinderii Municipale Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă și Î.M. „Gospodăria Comunală Ștefan Vodă” (anul 2010)

În anul 2010 a fost examinat demersul Întreprinderii Municipale Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă privind obținerea acordului de reorganizare prin fuziune în formă de absorbție a Î.M. „Gospodăria Comunală Ștefan Vodă”.

Î.M. Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă desfășura activitatea în domeniul captării, epurării și distribuirii apei, eliminării deșeurilor și a

apelor uzate, asanare, salubritate și activități similare. Remarcăm, că prin Hotărârea nr. DC-86 din 26.06.2008, Consiliul Administrativ al ANPC a stabilit cu situație dominantă Î.M. Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă pe piața serviciilor de alimentare cu apă, evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriile unde prestează serviciile respective.

Î.M. „Gospodăria Comunală Ștefan Vodă” desfășura activitatea în domeniul eliminării deșeurilor și a apelor uzate, asanării, salubrității și activități similare, lucrărilor de lăcătușerie și apeduct, fabricării altor articole din metal, construcțiilor generale de clădiri, comerțul cu ridicata al articolelor de fierărie, utilajului de apeduct și încălzire.

În urma examinării informației prezentate de către părțile implicate în operațiunea dată, Consiliul Administrativ al ANPC a decis satisfacerea cererii Î.M. Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă pentru obținerea acordului de fuzionare prin absorbția Î.M. „Gospodăria Comunală Ștefan Vodă”.

Procurarea a 50% din capitalul social al „Capital Tour” S.R.L. de către persoană fizică (anul 2010)

În anul 2010, ANPC a examinat demersul unei persoane fizice privind intenția de a procura 50% din capitalul social al „Capital Tour” S.R.L.

În urma analizei informației prezentate de către părțile implicate în cadrul operațiunii, s-a constatat că piața de mărfuri pe care urma să se realizeze operațiunea dată este prestarea serviciilor de turism orientate spre Turcia organizată de către agențiile de turism și turoperatori.

În urma examinării materialelor prezentate de către părțile implicate în operațiunea nominalizată, Consiliul Administrativ al ANPC a decis satisfacerea demersului persoanei fizice în vederea obținerii acordului pentru efectuarea tranzacției de procurare a 50% din capitalul social al „Capital Tour” S.R.L.

În perioada de activitate, ANPC a emis o decizie privind realizarea operațiunii de fuziune prin absorbție a Î.M. „Apă-Canal” de către Î.M. a Rețelelor Termice din Ceadâr-Lunga și crearea Î.M. „Apă-Termo”.

În concluzie susținem că pentru prevenirea unor posibile acțiuni anticoncurențiale din partea agenților economici, ANPC efectuează controlul de stat asupra creării, extinderii, reorganizării, lichidării holdingurilor, corporațiilor transnaționale și grupurilor industrial-financiare, precum și procurării de acțiuni (cote în capitalul social) ale agenților economici. Numărul total al deciziilor adoptate de către ANPC în perioada 2008-2011 în raport cu anul 2007 a înregistrat o evoluție ascendentă.

Cele mai multe decizii adoptate de către ANPC privind crearea, extinderea, etc. asociațiilor de agenți economici, în perioada 2010-2011, au fost din sectoarele agriculturii și industriei prelucrătoare, iar privind extinderea, comasarea și fuzionarea agenților economici, precum și procurarea de acțiuni (cote în capitalul social) ale agenților economici, pentru aceeași perioadă - comerțul cu amănuntul și ridicata, industria prelucrătoare (anul 2010) și informații și comunicații (anul 2011).

Prevederile art. 17 și 18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței nu corespund cu practicile UE. Astfel este necesară instituirea unui cadru aplicabil și constructiv, fapt ce va aduce claritate și eficiență în tot procesul efectuării controlului concentrărilor economice.

CAPITOLUL III. CERCETAREA MEDIULUI CONCURRENTIAL NAȚIONAL ÎN PERIOADA 2007-2011

Una dintre direcțiile de bază ale activității ANPC se refera la efectuarea analizei mediului concurențial pe diferite piețe. Astfel, pentru a avea o imagine clară asupra situației concurențiale pe diferite piețe, în perioada de referință, au fost efectuate mai multe analize de piață, care cuprind mai multe sectoare ale economiei naționale (vezi Anexa nr. 5). În continuare sunt prezentate concluzii pe marginea analizelor unor piețe.

Piața serviciilor locativ-comunale (perioada anilor 2008-2009)

În cadrul analizei pieței serviciilor locativ-comunale au fost constatate diverse probleme, enumerate în continuare.

1. Asociațiile Proprietarilor Locuințelor Privatizate (APLP):

- nu respectă prevederile legislației în vigoare (art. 17, al. (4) din Legea condominiului în fondul locativ nr. 913 din 30.03.2000) referitor la reorganizarea în asociații de coproprietari în condominiu (la modificarea actelor de constituire, nu se convoacă adunările generale a coproprietarilor de locuințe, etc.);

- nu se conformează prevederilor art. 19 (alin. 1 și 2) din Legea nr. 913 din 30.03.2000 cu privire la condominiu în fondul locativ, conform cărora deservirea și exploatarea proprietății imobiliare din condominiu se organizează prin tender.

2. Operatorii care furnizează/prestează servicii publice de gospodărie comunală pe piața dată („Termocom” S.A., „Apă-Canal Chișinău” S.A., ÎM „Regia Autosalubritate”, etc.):

- impun consumatorilor servicii în lipsa contractelor;

- nu utilizează mijloace de măsurare proprii conform cerințelor prescrise la prestarea serviciilor (art. 10 din Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorului) („Apă-Canal Chișinău” S.A., etc.);

- tergiversează în multe cazuri, procesul de perfectare a documentelor cu privire la deconectările de la sistemul centralizat de încălzire, fiind impuse locatarilor spre plată facturi pentru servicii care nu mai sunt prestate („Termocom” S.A. de comun acord cu APLP);

3. Lipsa controlului din partea autorităților publice locale, de competența cărora ține coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală.

ANPC a sesizat Parlamentul, Guvernul, Procuratura Generală și Primăria mun. Chișinău cu privire la aceste deficiențe.

Piața de distribuție și furnizare a gazelor naturale (perioada 2005-2007)

În urma analizei pieței de distribuție și furnizare a gazelor naturale menționate următoarele.

Activitățile desfășurate pe piața dată sunt reglementate. Licențele pentru genurile de activitate sunt eliberate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE). Fiecare agent economic activează pe un teritoriu cu hotarele bine determinate de către ANRE.

S.A. „Moldovagaz” (și societățile afiliate) ocupă și menține stabil poziția de lider incontestabil al pieței gazelor naturale pe întreg teritoriul Republicii Moldova, fiind operatorul de sisteme din republică și avînd posibilitatea de a exercita influența decisivă asupra condițiilor de prestare a serviciilor licențiate pe piața gazelor naturale, astfel:

- este unicul importator de gaze naturale pe teritoriul Republicii Moldova;
- acordă în exclusivitate serviciile de transport de gaze naturale din republică, prin intermediul S.R.L. „Moldovatransgaz”, unicul agent economic care deține licența de transport a gazelor naturale;
- rețelele de gaze, indiferent de sursa financiară din care au fost construite (din contul persoanelor juridice și/sau fizice), se transmit pentru deservire tehnică întreprinderilor de gaze ale S.A. „Moldovagaz”;
- cota agenților economici care fac parte din structura corporativă a S.A. „Moldovagaz”, conform cifrei de afaceri, constituie pentru ultimii ani mai mult de 90% din cifra de afaceri totală a agenților economici care prestează servicii de furnizare și distribuție a gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova.

În concluzie menționăm existența pe piața analizată a unei integrări pe verticală controlată de o singură întreprindere.

Piața zahărului (perioada anilor 2009-2010)

Piața zahărului în Republica Moldova este, în fapt, o piață închisă pentru comercializarea zahărului produs de către producătorii altor țări. În rezultatul cercetării au fost identificate următoarele caracteristici specifice acestei piețe:

- de 7 ani activează cel mult 2 agenți economici autohtoni, iar în anul 2009 funcționarea complexului de sfeclă de zahăr a fost preponderent sub influența unui singur producător de zahăr. În anul 2010, din nou atestăm prezența a 2 jucători semnificativi pe piață, doar că unul dintre ei este nou intrat și, din această cauză, dar și ținînd cont de costul acestei intrări, nu putem afirma că a reușit să devină un concurent pe măsura celui prezent pe piață de 7 ani;

- sistemul protecționist instituit prin cadrul legislativ-normativ a condus la faptul că costurile aferente dezvoltării agro-industriale sunt suportate de consumatori, atît de cei industriali (din cauza barierelor administrative ridicate prin stabilirea de cote la importul zahărului pentru consum industrial), cît și de cei finali (unitățile de comerț sunt în drept să comercializeze doar zahăr autohton sau importat de producătorii de zahăr);

- reglementarea prețului la zahăr începe de la prețul producătorului/importatorului (reglementarea respectivă nu atinge formarea prețului celor 1-2 producători/importatori). Dat fiind reglementarea prețului la zahăr în formă de adaos de 20 % la prețul de achiziție, agenții economici antrenați în comercializare nu sunt interesați în achiziționarea zahărului la preț mai mic, deoarece le generează obținerea veniturilor mici.

Reglementările normative existente pentru piața zahărului contribuie la eliminarea concurenței între zahărul fabricat de producătorii autohtoni și a celui produs în alte țări, conducînd la formarea prețului la zahăr de către producătorii autohtoni, ceea ce, într-o economie de piață, ar însemna formarea prețului drept urmare a concurenței dintre producători. Astfel, constatăm, că formarea prețului la zahăr, depinde unilateral de agentul economic cu poziție dominantă misiune

cu care rezultă că este investit absolut legal. ANPC a informat Guvernul Republicii Moldova despre consecințele negative ale reglementării funcționării pieței zahărului asupra mediului concurențial. Nu este prevăzută soluționarea problemelor generate de cazul în care importul zahărului nu este rentabil iar exportul aduce beneficii.

Situația nu mai poate fi administrată cu ajutorul reglementărilor existente și iese de sub controlul statului, iar agentul economic dominant, asumându-și rolul de formator de piață a început „soluționarea” problemelor pieței de sine stătător, fapt ce a condus la majorările prețului în ianuarie 2011 și care, în caz de neintervenție a autorităților centrale responsabile de îngrijirea reglementărilor aferente complexului agro-industrial al sfeclei de zahăr vor urma să se producă pînă nu se va renunța la exportul zahărului din țară ca fiind nerentabil pentru cei ce îl practică.

Deci, pornind de la faptul că majorarea prețului la zahăr în ianuarie 2011 a constituit o reacție firească a pieței interne la situația de pe piețele zahărului din regiune și nu reprezintă o majorare artificială, implicarea ANPC, în cazul dat, este binevenită doar pentru avizarea prin prisma conceptului concurențial al noilor politici, a reglementărilor normative și a măsurilor necesare urgente pentru depășirea stării proprii pieței zahărului. Considerăm că stoparea majorării prețului la zahăr prin alte metode (de ex. reglementări sau restricții referitoare la stabilirea prețului, penalizări pentru majorarea prețului și alte acte de ordin repressiv) nu reprezintă soluții de sistem și vor conduce inevitabil la noi majorări în anul curent, cauzate de situația pe piața zahărului la nivel mondial.

La baza restabilirii mediului concurențial pe piața comercializării zahărului se regăsesc acțiunile care trebuie întreprinse de către autoritățile publice centrale responsabile pentru următoarele:

1) elaborarea și implementarea unor noi politici industriale în vederea soluționării problemelor legate de dezvoltarea complexului agroindustrial al sfeclei de zahăr, în așa mod, încît această dezvoltare (venitul obținut de pe urma utilizării politicilor respective de către agenții economici autohtoni) să nu afecteze nici competitivitatea altor produse pentru fabricarea cărora e nevoie de zahăr, nici consumatorii finali;

2) liberalizarea procesului de formare a prețului la zahăr;

3) administrarea situațiilor excepționale de pe piață (întreprinderea măsurilor în limita angajamentelor internaționale) pentru asigurarea echilibrului structural prin gestionarea cotelor la importul și exportul zahărului pe piața internă.

Piața importului și comercializării cărnii și a produselor din carne (la categoria bovina și porcină) pentru perioada anii 2008 – 2009

ANPC a efectuat analiza importului și comercializării cărnii și a produselor din carne.

În conformitate cu prevederile art.2 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, situația dominantă pe piață este situația exclusivă a agentului economic pe piața de mărfuri, care îi dă acestuia, singur sau împreună cu alți agenți economici, posibilitatea de a exercita influență decisivă asupra deciziilor generale de circulație a mărfii pe piața respectivă sau de a împiedica accesul pe piața unor alți agenți economici. Nu poate fi recunoscută

dominantă situația agentului economic a cărui cotă pe piața unei anumite mărfi nu depășește 35%.

Conform aceluiași articol, piața de mărfuri reprezintă sfera de circulație a mărfurilor cu aceeași valoare de consum pe teritoriul Republicii Moldova, astfel, ca piața de mărfuri nu poate fi privit doar importul, fără a lua în considerare producerea și exportul mărfii.

Conform anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 619 din 05.10.1993, agentului economic-monopolist se determină în baza următorilor indici: volumul de producere a mărfii, livrarea producției pe piața Republicii Moldova, exportul producției în afara republicii, importul unor produse analogice în republică.

În scopul stabilirii situației unor agenți economici care desfășoară activitatea pe piața comercializării cărnii și a produselor din carne în Republica Moldova, ANPC a solicitat informația privind importul, exportul, producerea și consumul, separat pentru anii 2008 și 2009 pentru următoarele tipuri de carne: bovine, porcine și pasăre, de la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Biroul Național de Statistică și Serviciul Vamal al Republicii Moldova.

Informația prezentată de către organele respective a variat în dependență de furnizor. Totuși, ținând cont de faptul că informația furnizată de aceste organe este una oficială, și neavând alte surse, ANPC a utilizat datele respective, redate în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

**Producerea, importul și exportul cărnii de bovină și porcină
(anul 2008, 2009)**

Tipul de carne	Anii	Volumul producerii (tone)	Volumul importului (tone)	Volumul exportului (tone)
Bovina	2008	10600	2130	60
	2009	11700	447	24
Porcina	2008	35100	11275	13
	2009	42300	4812	0,4

Sursa datelor: Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova;

Informația nu include operațiunile de import-export al întreprinderilor din partea stîngă a Nistrului și mun. Bender

În scopul efectuării unui studiu relevant, în conformitate cu Metodologia stabilirii situației dominante pe piață a agentului economic, aprobată de către Consiliul Administrativ al ANPC pe data de 17.05.2007, a fost determinat volumul pieței (care reprezintă totalul volumelor de producție și import al mărfurilor pe piața dată diminuată cu totalul exporturilor produsului de pe piață: $V \text{ pieței} = V \text{ prod.} + V \text{ imp.} - V \text{ exp.}$), și ponderea fiecărui element în parte (producție, import, export). Pentru crearea unei imagini evidente, rezultatele obținute, sunt redate în tabelul nr.3.

Tabelul nr. 3

Volumul pieței și ponderile producerii, importului și exportului în volumul pieței cărnii de bovină și porcină

Tipul de carne	Anii	Volumul pieței (tone)	Ponderea producerii în Vp (%)	Ponderea importului în Vp (%)	Ponderea exportului în Vp (%)
Bovina	2008	12670	83.66	16.81	0.47
	2009	12123	96.51	3.69	0.20
Porcina	2008	46362	75.71	24.32	0.03
	2009	47111.6	89.79	10.21	0.00

Datele de mai sus, indică faptul că ponderea importului (format din totalitatea importurilor efectuate de către întreprinderile din sector) în volumul pieței comercializării cărnii și a produselor din carne, pentru anii 2008 și 2009, nu a depășit nivelul de 35%, înregistrând doar valori de 3,69%; 10,21%; 16,81%; 24,32%, ceea ce demonstrează lipsa unei dominanțe colective pe piața dată și, cu atât mai mult, lipsa poziției dominante a unei singure întreprinderi.

Menționăm faptul că în cadrul unui studiu de piață, pentru a determina măsura în care un număr mic de întreprinderi reprezintă o mare parte a pieței, se recurge la indicii de concentrare a pieței-Indicele Herfindhal-Hirshmann (IHH), utilizat în calitate de indicator posibil al puterii de piață sau al concurenței dintre întreprinderi. IHH măsoară gradul de concentrare a pieței, prin însumarea pătratelor cotelor de piață ale tuturor întreprinderilor din sector.

Cu cât IHH unei piețe date este mai ridicat, cu atât mai mult este concentrată producția într-un număr mic de întreprinderi. În general, în cazul unui IHH inferior cifrei 1000, concentrarea pieței este considerată slabă; în cazul unui IHH cuprins între 1000 și 2000, concentrarea pieței este considerată medie, iar când IHH este superior cifrei 2000, aceasta este considerată înaltă.

În acest sens, în baza informației preluate din baza de date a Serviciului Vamal, privind declarațiile vamale de export și import, ANPC a calculat IHH, pentru a determina gradul de concentrare a întreprinderilor la importul de carne și a produselor din carne.

Calculule efectuate s-au soldat cu rezultatele expuse în tabelul nr.4.

Tabelul nr. 4

Indicele Herfindhal-Hirshmann al pieței importului cărnii de bovină și porcină

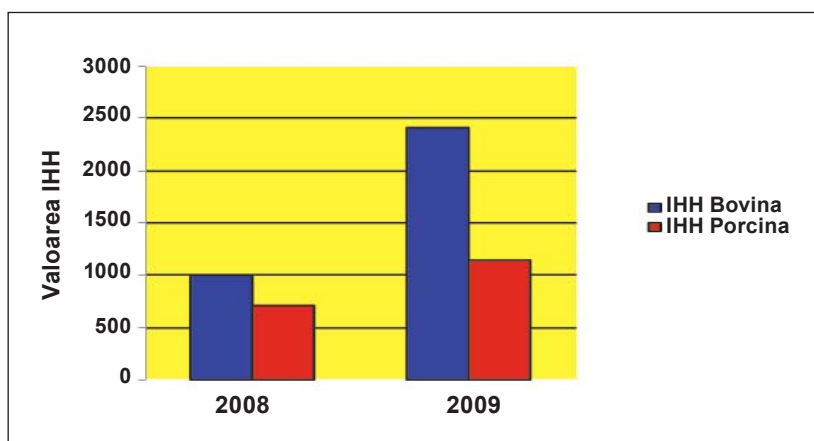
Anii	IHH Bovina	IHH Porcina
2008	998.24	714.18
2009	2411.29	1147.3

Datele expuse în tabelul nr.4 arată că pentru anul 2008 IHH (pentru carnea de bovină și porcină) a fost inferior cifrei 1000, demonstrând astfel o concentrare slabă a importului de carne și produse din carne, pe cînd în anul 2009 IHH pentru carnea de bovină a depășit cifra 1800, fapt ce semnifică un grad de concentrare al importului ridicat, iar IHH pentru carnea de porcină nu a trecut limita de 1800, fapt ce denotă o concentrare medie a importului.

Pentru a crea o imagine clară referitor la IHH-ul respectiv, datele din tabel au fost transpuse în următoarea figura nr.15.

Figura nr. 15

Gradul de concentrare a importului cărnii de bovină și porcină

Potrivit Sistemului Informațional Integral al Serviciului Vamal al Republicii Moldova agentul economic „X” este singurul dintre importatorii de carne și a produselor din carne, care în anul 2009 a importat peste 35% din totalul importului cărnii de bovină. Concomitent, acesta nu poate fi considerat cu poziție dominantă deoarece este vorba numai de import, și numai de carnea de bovină (pentru 2009 ponderea acestuia a constituit 3.69%), nefiind luată în calcul întreaga piață a cărnii, inclusiv producerea cărnii în Republica Moldova. IHH demonstrează existența concurenței pe această piață.

Piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în rețelele unităților de comerț cu amănuntul (supermarket-uri) (anii 2006-2009)

Investigația pe piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în rețelele unităților de comerț cu amănuntul (supermarket-uri) a fost inițiată la propunerea ANPC, la ședința Consiliului Interstatal pentru Politica Antimonopol a statelor CSI.

Investigația comună pe piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în rețele unităților de comerț cu amănuntul, inițiată în cadrul celei de-a XXX-ea sedință a Comitetului Interstatal pentru Politica Antimonopol, pe data de 7-8.10.2009, or. Erevan, Republica Armenia, a avut drept scop următoarele:

- evaluarea efectelor activității unităților de comerț cu amănuntul asupra magazinelor mici, furnizorilor, producătorilor autohtoni și consumatorilor;

- determinarea și soluționarea unor probleme, cum ar fi limitarea posibilității pătrunderii pe piață a noilor participanți care nu pot concura cu supermarket-urile;

- majorarea prețurilor pentru consumatori, scăderea sortimentului de mărfuri la care pot avea acces consumatorii, limitarea accesului în supermarket-uri a producătorilor autohtoni, etc.;

- stabilirea eventualelor încălcări ale legislației cu privire la protecția concurenței de către participanții la piața dată (unități de comerț cu amănuntul și furnizori);

În acest sens, ANPC a elaborat Indicații metodologice privind analiza mediului concurențial pe piața serviciilor de comercializarea produselor alimentare în unitățile de comerț cu amănuntul (supermarket-uri, hipermarket-uri, cash & carry, discounteri) și Chestionarul-tip pentru analiza mediului concurențial pe piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în unitățile de comerț cu amănuntul (supermarket-uri, hipermarket-uri, cash & carry, discounteri).

În continuare sunt prezentate principalele rezultate ale investigației ce vizează Republica Moldova. Sectorul comerțului cu amănuntul în Republica Moldova este reglementat de o serie de acte legislative și normative, care formează cadrul legal actual de activitate în domeniul comerțului. Este vorba, în primul rând, de Legea nr. 231 din 23.09.2010 cu privire la comerțul interior, care stabilește cadrul juridic al desfășurării comerțului interior, ca tip de activitate de întreprinzător, și principiile reglementării, susținerii și controlului de către stat a activității comerciale, urmat de:

- Hotărârea Guvernului nr. 931 din 08.12.2011 cu privire la desfășurarea comerțului cu amănuntul definește următoarele unități de comerț cu amănuntul: casă de comerț, centrul comercial, supermagazin, hipermagazin, magazin universal, magazin „Produse alimentare” sau „Alimentara”, magazin „Mărfuri industriale”, magazin mixt, magazin-depozit, magazin specializat, hală, magazin de consignație, magazin duty-free, magazin discount, magazin de fabrică, magazin-salon, magazin on-line (virtual), casă de licitație, pavilion, chioșc (gheretă), tonetă, tarabă, automat pentru vânzări, secție comercială (boutique).

- Hotărârea Guvernului nr. 65 din 26.01.2001 cu privire la aprobarea Regulilor de comercializare cu amănuntul a unor tipuri de mărfuri alimentare și nealimentare stabilește cerințele de bază privind comercializarea cu amănuntul a unor tipuri de mărfuri alimentare și nealimentare (carne și produse din carne, lapte și produse lactate, înghețată, margarină, oua, pește și produse din pește, țesături, confecții, articole de încălțăminte, mărfuri electronice, mărfuri electrocasnice) și, conform prevederilor legislației în vigoare, se extind asupra tuturor agenților activității comerciale care comercializează mărfurile menționate, indiferent de forma de proprietate etc.

Analiza cadrului legal în domeniul comerțului demonstrează existența unor prevederi minime pentru asigurarea supravegherii situației pe piața internă, unele dintre acestea sunt insuficiente și nu întrunesc rigorile și exigențele economiei de piață, o serie de prevederi sunt contradictorii și nu sunt în conformitate cu practici internaționale în domeniu, fapt care generează probleme sistemice, precum ar fi:

- dificultăți la aplicarea actelor legislative și normative în vigoare. Unele prevederi legale sunt ignorate de către agenții economici (de ex. etichetarea pe ambalaj a bunurilor plasate în regim vamal de import);

- lipsa unui cadru instituțional și juridic, precum și a unui sistem de colaborare între organele cu funcții de control în domeniul comerțului interior, care ar reglementa clar rolul și funcțiile organelor guvernamentale implicate în elaborarea și realizarea politicilor în domeniul comerțului interior;

- lipsa unui organ central coordonator al activității tuturor instituțiilor implicate în controlul activității agenților economici în domeniul comerțului interior, care ar permite acestora să efectueze controale inopinate și eficiente;

- existența unor interese instituționale în domeniu;

- dublări de funcții și activități în domeniul comerțului, în particular între serviciile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Sănătății și Serviciului Standardizare și Metrologie;

- insuficiența personalului calificat în elaborarea și implementarea politicii în domeniul comerțului interior;

- lipsa unui concept unic de modernizare a cadrului normativ în domeniul comerțului interior, bazat pe practica internațională și experiența țărilor membre ale UE în domeniu.

Analiza dinamicii dezvoltării comerțului cu amănuntul în 2006 - 2009 este prezentată în tabelul nr. 5 (sursa Biroul Național de Statistică).

Tabelul nr. 5

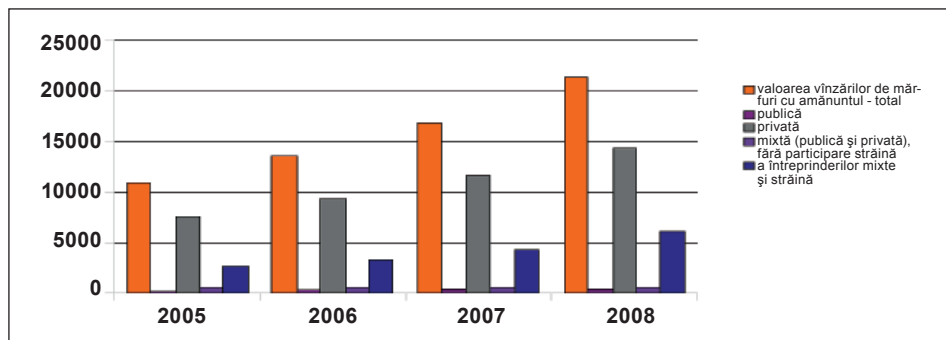
Dinamica volumului de vânzări cu amănuntul în 2006-2009 (milioane lei)

Anii	2006	2007	2008	2009
Valoarea vânzărilor de mărfuri cu amănuntul (total)	23356,6	28220,1	34684,4	32085,9
dintre care Unități comerciale	13620,7	16866,6	21387,2	19925,1

În modul de repartizare a vânzărilor cu amănuntul în localitățile urbane și rurale sunt înregistrate modificări negative. Discordanța dintre volumul de vânzări cu amănuntul în localitățile urbane și rurale demonstrează existența dificultăților în aprovizionarea populației rurale cu mărfurile necesare. Ritmul de creștere al vânzărilor cu amănuntul în localitățile urbane în perioada 2005-2008 depășește cu mult ritmul de creștere a vânzărilor în localitățile rurale.

Repartizarea volumului de vânzări cu amănuntul pe forma de proprietate a agenților economici care activează pe piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în rețelele unităților de comerț cu amănuntul (supermarket-uri) este reprezentată în Figura nr. 16.

Repartizarea volumului de vânzări cu amănuntul pe forma de proprietate (mln lei)

Agenții economici cu forma de proprietate privată au comercializat în anul 2008 mărfuri cu amănuntul în suma de 14349,0 mln lei (67,1% din vânzările realizate de către unitățile comerciale).

Creșteri ale volumelor de vânzări au înregistrat, de asemenea, unitățile comerciale cu formă de proprietate mixtă și străină (cu participarea capitalului străin), respectiv în anul 2008-28,6% din vânzările realizate de unitățile comerciale, în comparație cu 23,8% în anul 2005.

Analizând dinamica repartizării volumului de vânzări cu amănuntul pe forme de proprietate în perioada 2005-2008, este important de menționat menținerea ponderii comerțului privat și reducerea treptată a ponderii comerțului cu forma de proprietate mixtă (publică și privată) de la 5,4% în anul 2005 la 2,3% în 2008.

Evoluția supermarket-urilor în Republica Moldova

Primul supermarket din Moldova a fost deschis în decembrie 1995 sub numele de Green Hills Market, și peste câteva luni - Fidesco.

La începutul anilor 2000 piața supermarket-urilor a început să evolueze rapid. Pe piața au intrat rețele de supermarketuri din alte țări (de ex. Ucraina). De asemenea, în Chișinău s-a deschis și primul hypermarket (de tip cash & carry). Piața supermarket-urilor a atins apogeul dezvoltării între 2007-2008, când s-au deschis cele mai multe supermarket-uri. Cei mai importanți jucători pe această piață sunt Green Hills Market, La Fourchette, Nr.1 și Fidesco.

În prezent supermarket-urile abordează două strategii de bază: poziționarea pe piața locală (doar în capitală Republicii Moldova) Nr.1 și poziționare la nivel național - Green Hills Market, La Fourchette.

Supermarket-urile din Republica Moldova se caracterizează prin următoarele:

- nivelul de preț este peste medie;
- propriile magazine de fabricație;
- gama de produse de la 15 la 40000 articole;
- între de la 10 la 30,000 achiziții zilnice;

- linie de numerar din 5-16 unități, controlate de sistemul front-Office;
- numărul de angajați de la 200 la 1000 de persoane.

În urma analizei au fost identificate anumite probleme și formulate următoarele concluzii:

- situația reală indică, că deja nu mai există o separare clasică a funcțiilor între producători, agenți de vânzare, comercianți angro și comercianți cu amănuntul;
- rețelele de comercializare cu amănuntul percep de la producători (furnizori) diferite plăți suplimentare, acordă bonusuri discriminatorii etc., ceea ce conduce la creșterea prețurilor pentru consumatorii finali;
- se observă limitarea pătrunderii furnizorilor mici și mijlocii, ceea ce conduce la scăderea sortimentului de mărfuri pentru consumatorii finali;
- legislația curentă în domeniul comerțului nu permite intervenția autorității de concurență, deși mediul concurențial pe piața în aval pieței supermarket-urilor este distorsionat;
- există o concurență acerbă între concurenți (supermarket-uri).

Piața produselor agroalimentare (anul 2009)

În urma analizei mediului concurențial pe piața produselor agroalimentare s-a constatat faptul că organele de administrare ale piețelor nu întreprind acțiuni suficiente pentru asigurarea actelor normative care reglementează activitatea piețelor, situație care conduce la crearea condițiilor de concurență neloială. În acest context, Consiliul Administrativ al ANPC a emis o prescripție executorie care a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.124-126 din 14.08.2009, prin care a impus organelor de administrare ale piețelor un șir de obligațiuni în vederea asigurării accesului pe piață a producătorilor de producție agricolă și altor produse alimentare, după cum urmează:

- acordarea, în mod prioritar, a locurilor pentru comerț producătorilor de producție agricolă și altor produse alimentare care comercializează, inclusiv ocazional, surplusuri proprii;
- crearea condițiilor, prin emiterea actelor interne, pentru a permite producătorilor de producție agricolă și altor produse alimentare care comercializează, inclusiv ocazional, surplusuri proprii să ocupe locuri din piață în primele 2 ore de la deschiderea pieței, conform regimului de lucru stabilit;
- dotarea producătorilor de producție agricolă și altor produse alimentare care comercializează, inclusiv ocazional, surplusuri proprii cu utilaje necesare comercializării în piață (aparate de cântărit și măsurat, inventar comercial, îmbrăcăminte sanitară, etc.);
- stabilirea reducerilor la plățile pentru locurile de comerț pentru producătorii de producție agricolă și altor produse alimentare care comercializează, inclusiv ocazional, surplusuri proprii;
- verificarea zilnică a exercitării prevederilor Regulilor de comerț în piețele din Republica Moldova, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 517 din 18.09.1996 și Regulamentului-tip de funcționare a piețelor, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 955 din 21.08.2004.

Piața produselor din tutun (piața țigaretelor) (anii 2009-2010)

Pe data de 27.05.2010, Consiliul Administrativ al ANPC a inițiat *controlul de stat asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței pe piața produselor din tutun* în scopul diagnosticării situației concurențiale pe piața respectivă prin identificarea structurii pieței și modului de funcționare a acesteia.

Studiul a fost realizat pentru perioada 1.01.2009 – 1.01.2011.

1. *Piața de mărfuri* este sfera de circulație a mărfurilor cu aceeași valoare de consum pe teritoriul Republicii Moldova; aceasta cuprinde piața produsului și piața geografică.

Luând în considerare importanța țigaretelor în calitate de produs de tutun, piața produsului, în sensul prezentei examinări, se definește drept piața comercializării cu ridicata a țigaretelor, care include atât țigaretetele produse pe teritoriul Republicii Moldova, cât și cele importate. Piața geografică cuprinde întregul teritoriu al Republicii Moldova.

2. Reglementarea legislativă

Legea primară care reglementează cadrul juridic al activității de producere, comercializare și import al produselor din tutun este Legea nr. 278 din 14.12.2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun.

Conform art. 18 din Legea nr. 278 din 14.12.2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun, importul, fabricarea și comercializarea angro a articolelor din tutun se face în baza licenței eliberate în conformitate cu prevederile Legii nr. 451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Potrivit aceluiași articol, agenții economici antrenați în desfășurarea activităților specificate în lege trebuie să dispună de capital social de cel puțin 1 milion lei, depozite angro proprii sau închiriate, infrastructură și ciclu tehnologic deplin pentru domeniul de activitate, contracte de import, autorizație de import și de comercializare a fiecărei mărci de articole din tutun.

Referitor la comercializarea cu amănuntul pe piața internă, art. 15 din Legea nr. 278 din 14.12.2007, cu privire la tutun și la articolele din tutun, prevede că aceasta se efectuează în baza autorizației eliberate de autoritățile administrației publice locale, iar regulile de comercializare cu amănuntul a articolelor din tutun sunt stabilite de autoritățile publice locale în conformitate cu Legea nr. 278 din 14.12.2007 cu privire la același subiect.

Din punct de vedere concurențial, cerințele menționate, stabilite prin lege, sunt considerate drept bariere de intrare pe piață pentru alți agenți economici.

Conform prevederilor Hotărârii de Guvern nr. 1516 din 29.12.2007 privind modul de înregistrare a prețurilor maxime de vânzare cu amănuntul la țigaretetele cu filtru, producătorii autohtoni și importatorii sunt obligați prin lege să publice în Monitorul Oficial prețurile maxime de comercializare cu amănuntul a fiecărei mărci de țigaretete pe care aceștia o produc sau o importă. Din punct de vedere al formării prețului, aceasta este o piață liberă, dat fiind faptul că atât producătorii, cât și importatorii de țigaretete nu sunt obligați să stabilească aceste prețuri conform unei metodologii sau algoritm creat de stat, aceștia au doar obligația de a publica prețul maxim de comercializare cu amănuntul pentru că aceste produse sunt supuse unui acciz format din două părți. Prima parte a accizului se calculează drept sumă fixă la o mie de bucăți de țigaretete, iar a doua parte a accizului

pentru țigarete se calculează drept procentaj (ad valorem) din prețul maxim de comercializare cu amănuntul publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova de către producători sau importatori.

3. Structura și funcționarea pieței comercializării cu ridicata a țigaretelor

Pe parcursul anilor 2009-2010 în Republica Moldova au activat doi producători autohtoni de țigarete (conform informației prezentate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare). Numărul agenților economici importatori de țigarete este mai mare, în anul 2009 erau 10 agenți economici care au importat țigarete, iar în anul 2010 numărul acestora a crescut la 17 (conform bazei de date a Serviciului Vamal). Analizînd structura importului de țigarete pentru anii 2009 și 2010, deducem că atît în anul 2009, cît și în anul 2010, 6 agenți economici dețin peste 99% din volumul total de țigarete importate în Republica Moldova, restul agenților economici au împreună (4 în 2009 și 11 în 2010) mai puțin de 1% din volumul total de țigarete importate.

Producătorii autohtoni sunt S.A. „TUTUN CTC”; Î.M. „Internațional Tobacco” S.R.L., iar Importatorii sunt „Acvilin-Grup” S.R.L.; „Le Bridge Corporation” LTD; „Cebacot” S.R.L.; „British American Tobacco-Moldova” S.R.L.; ÎCS „Comontel-Grup” S.R.L.; ÎCS „Business Market” S.R.L.

Ținem să menționăm că dintre importatorii care cumulativ dețin mai puțin de 1% din volumul total de țigarete importate, o parte și-au comercializat produsele importate doar prin intermediul magazinelor DUTY FREE, astfel acțiunile acestora nu au influențat în nici un fel activitatea pe piața internă a comercializării țigaretelor în Republica Moldova.

Analiza informațiilor cu privire la importul de țigarete, indică faptul că în anul 2010 volumul importului de țigarete a înregistrat o creștere de 1,13 % față de anul 2009. Per ansamblu această creștere nu este atît de semnificativă, însă evidențiem unele schimbări semnificative în ceea ce privește cota fiecărui agent economic importator de țigarete pe care o deține fiecare în volumul total al importului. Astfel „Acvilin-Grup” S.R.L., în anul 2010 a înregistrat o creștere a volumului importat de aproximativ 8% față de anul 2009; „LeBridge Corporation” LTD și „British American Tobacco” S.R.L. au înregistrat o creștere de aproximativ 26%. O creștere semnificativă a volumului de țigarete importate a înregistrat „Cebacot” S.R.L. și ÎCS „Comontel Grup” S.R.L., acesta mărindu-se de aproximativ 3 ori. Totuși, în pofida acestei creșteri, cota de piață acestor două companii în volumul importului de țigarete rămîne inferioară ca și în anul 2009.

O valoare negativă se înregistrează la ÎCS „Business Market” S.R.L., care a importat cu 25% mai puține țigarete decît în anul 2009.

Putem afirma că volumul țigaretelor produse și vîndute pe piața internă a Republicii Moldova este în creștere cu 20% în anul 2010 față de anul 2009. Astfel S.A. „Tutun CTC”, care deține o cotă de peste 99% în anul 2009 și peste 96% în anul 2010, a înregistrat o creștere de 16%, iar ÎM „International Tobacco” a înregistrat o creștere de 447%, ajungînd să dețină o cotă de 3,69% din volumul de țigarete produse și vîndute pe piața internă a Republicii Moldova în anul 2010, față de 0,99% în anul 2009.

După cum observăm, țigaretetele produse în Republica Moldova dețin o cotă de peste 50% în anul 2009 și 54,3% în anul 2010. Atât „Tutun CTC” S.A., cît

și ÎM „International Tobacco” S.R.L. au înregistrat o creștere în volumul vânzărilor în anul 2010 față de anul 2009. Cu toate acestea, analizând veniturile realizate în urma comercializării țigaretelor în anul 2009, deducem, că volumul acestuia constituie 25% din veniturile totale obținute de importatorii și producătorii de țigaretete în urma comercializării acestora. Pentru a înțelege de unde apare această discrepanță majoră între veniturile obținute de importatori și veniturile obținute de producătorii autohtoni de țigaretete au fost analizate prețurile de comercializare cu ridicata pe parcursul anului 2009 a tuturor mărcilor de țigaretete pe care le importă/produce fiecare agent economic participant pe această.

Analiza prețurilor de comercializare cu ridicata a țigaretelor arată că acestea variază foarte mult de la o marcă la alta, în special între mărcile de import și cele de producție autohtonă. Dacă producătorii autohtoni au avut prețul maxim de comercializare cu ridicata de aproximativ 3 lei atunci, în cazul mărcilor de import, acesta este un preț minim la care au fost comercializate cu ridicata. Astfel, situația faptică întemeiază necesitatea identificării poziționării fiecărei mărci de țigaretete, importată sau produsă pe teritoriul Republicii Moldova, prin prisma clasificării mărcilor de țigaretete în funcție de categoria de preț: Super Premium - >15 lei; Premium – 15-8 lei; Mediu – 8-5 lei; Accesibil – 5-3 lei; Ieftin – 3-2 lei; Foarte ieftin - < 2lei.

Fiecare importator dispune de o gamă largă de mărci care se încadrează în diferite categorii de prețuri; la fel de variată este și gama mărcilor producătorilor autohtoni, doar că atunci când facem referință la categoria de preț în care acestea se încadrează, putem afirma că acestea se regăsesc preponderent în categoria ieftin și Foarte ieftin – mărcile producătorilor autohtoni dețin 100% din volumul total de țigaretete care se încadrează în aceste două categorii. De cealaltă parte se află mărcile companiilor importatoare de țigaretete, acestea se regăsesc în categoriile Accesibil, Mediu, Premium și Super Premium. Majoritatea importatorilor au cel puțin câte o marcă de țigaretete în fiecare categorie de preț – astfel putem deduce că în aceste patru categorii de prețuri importatorii au cel puțin câte o marcă de țigaretete substituibilă.

Totodată, evidențiem un număr foarte mic de participanți pe piața comercializării cu ridicata a țigaretelor în Republica Moldova, fapt care generează un nivel de concentrare a pieței foarte ridicat. Astfel IHH, care este egal cu suma pătratelor cotelor de piață a agenților economici, este egal cu 3273,55.

Conform *Orientării privind evaluarea concentrărilor orizontale în temeiul Regulamentului Consiliului Europei privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi*, concentrarea pieții este considerată de un nivel mediu atunci când IHH are o valoare cuprinsă între 1000 și 2000. Faptul, că valoarea IHH pe piața comercializării cu ridicata a țigaretelor în Republica Moldova este de 3273,55 indică o piață cu un nivel de concentrare ridicat, prin urmare o piață sensibilă la probleme de concurență. Concluziile expuse presupun că, dacă piața respectivă sau piețele conexe sau situate în aval semnalizează probleme de ordin concurențial, pentru soluționării acestora, se va recurge, după caz, la o fragmentare mai detaliată a segmentelor de bază caracteristice pieții comercializării cu ridicata a țigaretelor din Republica Moldova.

4. În continuare expunem concluziile:

1) Atît în 2009, cît și în anul 2010 pe piața comercializării cu ridicata a țigaretelor în Republica Moldova, au activat 6 mari importatori și 2 producători autohtoni de țigaretete.

2) Piața comercializării cu ridicata a țigaretelor în Republica Moldova a fost în creștere în anul 2010 față de anul 2009, atît pe segmentul țigaretelor de import, cît și pe cel a țigaretelor de producției autohtonă.

3) Piața comercializării cu ridicata a țigaretelor în Republica Moldova este caracterizată prin existența barierelor administrative de intrare pe piață, care sunt prevăzute la art. 18 din Legea nr. 278 din 14.12.2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun.

4) Importatorii și producătorii autohtoni, participanți la piața comercializării cu ridicata a țigaretelor, comercializează un asortiment aparte de mărci de țigaretete, fiind excluse intersecțiile. În consecință piața este divizată strict în dependență de mărcile din portofoliul importatorilor și producătorilor autohtoni.

5) Din punct de vedere al prețului, piața comercializării țigaretelor este clasificată în 6 segmente de piață: Super Premium; Premium; Mediu; Accesibil; leftin și Foarte leftin.

6) Toate mărcile importatorilor se regăsesc la categoriile de preț Super Premium, Premium, Mediu și Accesibil, pe cînd mărcile producătorilor autohtoni, în proporție de 99%, se regăsesc la categoria de preț leftin și Foarte leftin.

7) Indicele de concentrare a pieței este foarte înalt pentru fiecare segment în parte.

8) Lipsa unei concurențe intra-marcă și nivelul înalt de concentrare al pieței predispon participanții la piața comercializării țigaretelor cu ridicata la potențiale comportamente incompatibile cu normele concurențiale.

9) În calitate de factor compensator, evidențiem prezența pe piața comercializării țigaretelor cu ridicata a concurenței între mărci (între furnizori de mărci concurențe).

10) Existența unei norme legale care impune declararea prețului maxim de comercializare cu amănuntul a țigaretelor de către importatori și producătorii creează premise pentru desfășurarea acțiunilor de coordonare.

CAPITOLUL IV. PRACTICA JUDICIARĂ

În perioada de activitate 2007-2011, ANPC a participat în total la examinarea a 67 de acțiuni în ordine civilă și în contencios administrativ, dintre care:

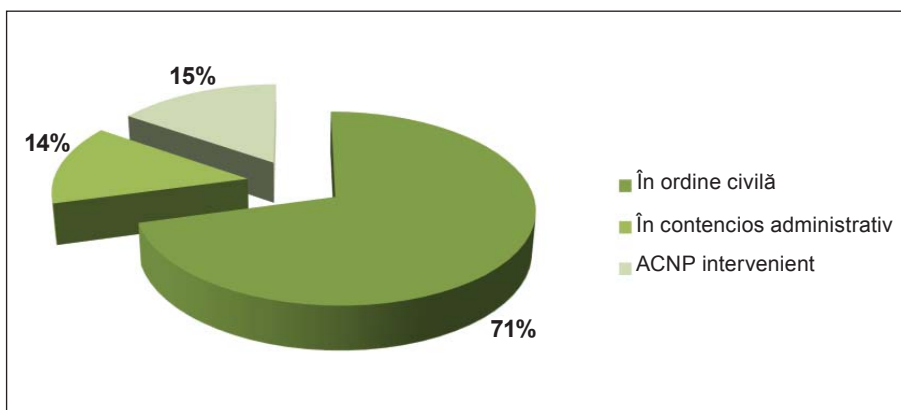
- în ordine civilă - 9 acțiuni;
- în contencios administrativ - 48 acțiuni;
- acțiuni cu participarea ANPC în calitate de intervenient – 10 acțiuni.

Astfel, în scopul reprezentării intereselor ANPC în instanța de judecată, angajații acesteia au participat la 551 ședințe de judecată.

Ponderea acțiunilor examinate în instanța de judecată pe categoriile de menționate mai sus se prezintă în Figura nr.17.

Figura nr. 17

Ponderea acțiunilor de judecată la care a participat ANPC în perioada 2007-2011

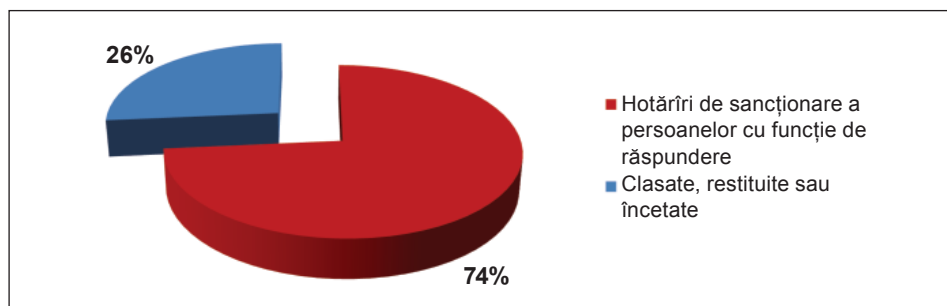
În perioada 04.2007–31.05.2009, în procedură contravențională pentru încălcarea Legii cu privire la publicitate, ANPC a înaintat instanțelor de judecată 9 cauze administrative constatate, dintre care:

- În 2 acțiuni instanța de judecată a adoptat decizii de sancționare a persoanelor cu funcții de răspundere vinovate sub formă de amendă în mărime totală de 5000 lei;
- 7 acțiuni au fost respinse de către instanța de judecată.

În procedură contravențional-administrativă, pe parcursul anilor 2007-2008 au fost înaintate instanței de judecată 121 materiale pe cazurile contravențiilor administrative constatate de ANPC în baza art.174/14 și art.174/10 ale Codul Contravențiilor Administrative. Dintre care, instanța de judecată a adoptat hotărâri de sancționare a persoanelor cu funcții de răspundere vinovate de comiterea contravențiilor administrative constatate de către ANPC asupra a 89 cazuri, sub formă de amendă în mărime totală de 40 320 lei. Acestea denotă un procent al câștigurilor obținute de către ANPC în mărime de 74% din cazurile contravențiilor administrative examinate de instanța de judecată constatăte de ANPC, situație redată în Figura nr.18.

Figura nr. 18

Ponderea rezultatelor totale obținute în urma examinării materialelor în procedură contravențional-administrativă înaintate în instanța de judecată în perioada 04.2007 -05.2009

Situația materialelor pe cauzele contravențional-administrative constatate de ANPC pe ani separat se reflectă în continuare.

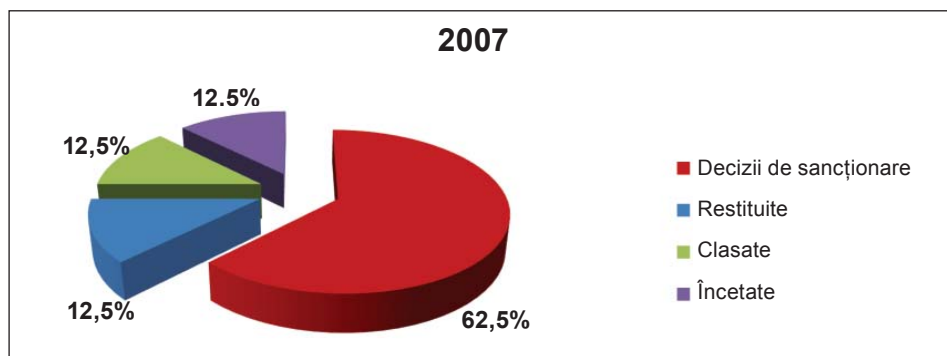
În 2007, ANPC a înaintat în instanța de judecată 16 dosare pe contravenții administrative constatate de ANPC, dintre care:

- 10 cazuri – instanța a emis decizii de sancționare;
- 2 cazuri – au fost restituite;
- 2 cazuri – au fost clasate;
- 2 cazuri – încetate din motivul expirării termenului.

Rezultatul examinării acestora se reflectă în Figura nr.19.

Figura nr. 19

Rezultatul examinării în anul 2007 a dosarelor contravențional-administrative

În 2008, ANPC a înaintat în instanța de judecată 64 dosare pe contravenții administrative constatate de ANPC. Dintre cele finisate, în:

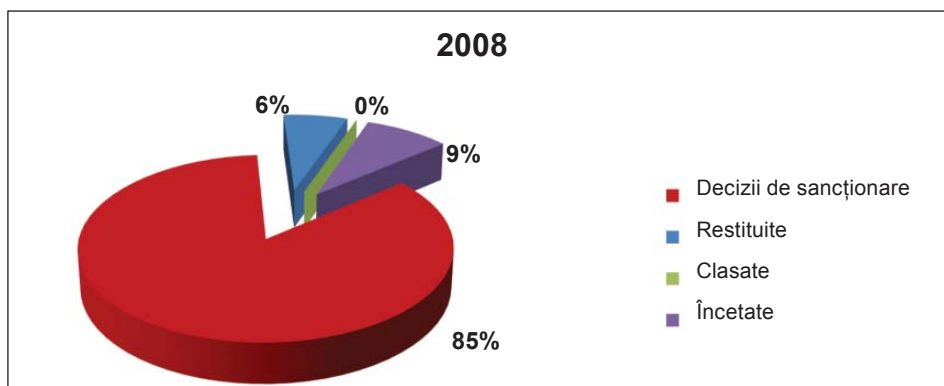
- 40 cazuri – instanța a emis decizii în favoarea ANPC de sancționare;
- 3 cazuri – au fost restituite;
- 3 cazuri - încetate pe motivul expirării termenului de prescripție;

1 caz – încetate din motivul neaducerii la cunoștință a întocmirii procesului-verbal.

Restul cauzelor au rămas în proces de examinare. Rezultatul examinării acestora se reflectă în Figura nr.20.

Figura nr. 20

**Rezultatul examinării în anul 2008
a dosarelor contravențional-administrative**

Pe parcursul a 5 luni ale anului 2009 pînă la intrarea în vigoare a noului Cod contravențional, ANPC a înaintat în instanța de judecată și a examinat 41 de dosare pe contravenții administrative constatate de ANPC, dintre care 24 de dosare au fost cazurile rămase în examinare din anul 2008, dintre care:

28 cazuri - instanța a emis decizii de sancționare,

5 cazuri - au fost restituite,

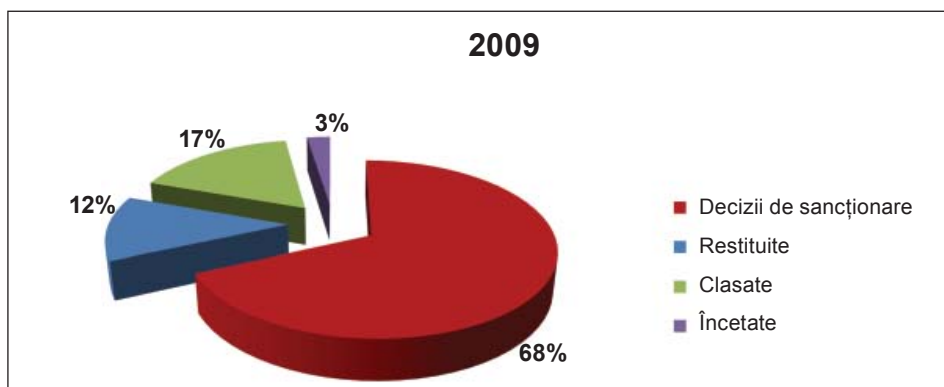
7 cazuri - au fost clasate,

1 caz - încetat pe motivul lipsei cauzei contravenției după intrarea în vigoare al Codului contravențional.

Rezultatul examinării acestora se reflectă în Figura nr.21.

Figura nr. 21

**Rezultatul examinării în anul 2009
a dosarelor contravențional-administrative**

Situația examinării acțiunilor ANPC în procedura contencios administrativă se reflectă în continuare.

Astfel, în total pe parcursul anilor 2007-2011, ANPC a avut în examinare 48 de acțiuni în ordine contencios administrativă, din cele 25 de cauze finisate, 16 au fost câștigate și respectiv, 9 au fost pierdute. Restul, 23 cauze ale ANPC au rămas în examinare. Pentru fiecare an, rezultatul examinării acțiunilor ANPC în instanța de judecată se reflectă în felul următor:

- 2008 – 3 acțiuni finisate, dintre care: 2 - pierdute, 1- câștigată;
- 2009 – 7 acțiuni finisate, dintre care: 1 – pierdută, 6 - câștigate;
- 2010 – 5 acțiuni finisate, dintre care: 1 – pierdută, 4 - câștigate;
- 2011 – 10 acțiuni finisate, dintre care: 5 – pierdute, 5 – câștigate.

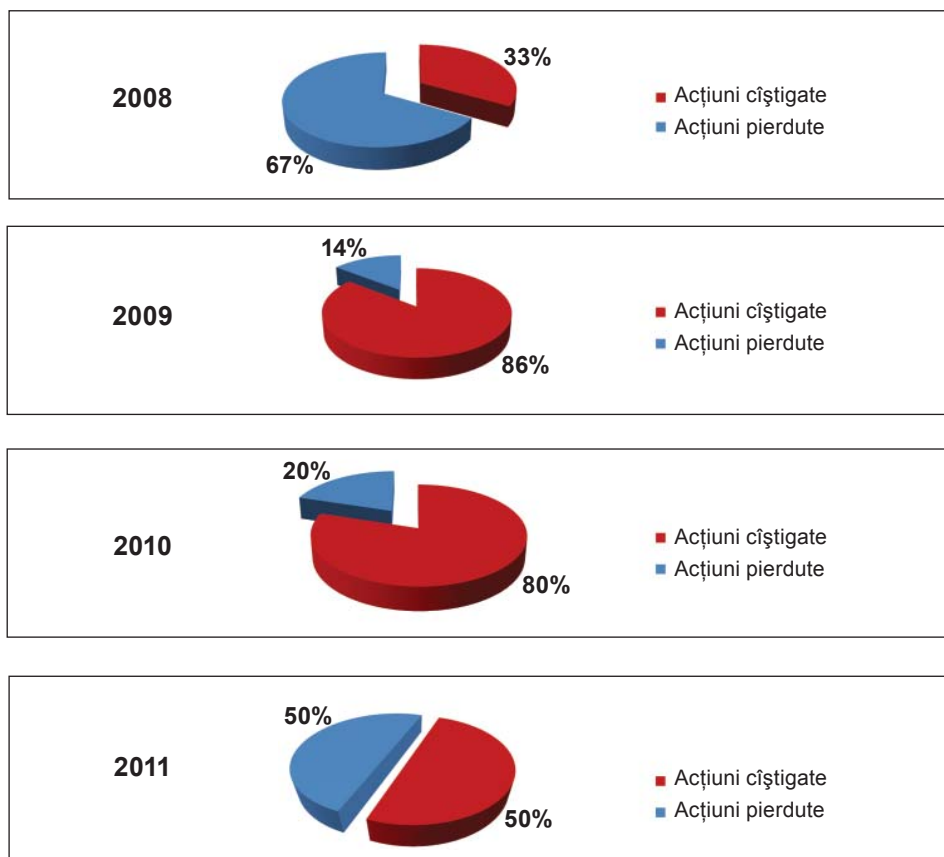
La momentul actual, 23 de acțiuni se află în procedura de examinare în cadrul

Curții de Apel Chișinău și Curții Supreme de Justiție.

Rezultatul examinării acestora pe ani se reflectă în figura nr.22.

Figura nr. 22

Rezultatul examinării acțiunilor contencios administrative ale ANPC pe fiecare an

Totodată, pe parcursul anilor 2007-2011, ANPC a participat la examinarea a 10 litigii, fiind atrasă în calitate de intervenient accesoriu, de partea fie a reclamantului, fie a pîrîtului.

În concluzie susținem următoarele:

Deși ANPC a obținut rezultate benefice, ca urmare a examinării acțiunilor în instanța de judecată și a analizei hotărîrilor instanței de judecată definitive și irevocabile, pronunțate în defavoarea ANPC s-au constatat următoarele carențe:

I. cadrul legislativ și anume Legea cu privire la protecția concurenței, în vigoare la momentul actual, este depășit;

II. lipsa unei practici judiciare în domeniul concurenței în Republica Moldova;

III. lipsa judecătorilor inițiați și specializați în materie de concurență;

IV. în unele cazuri lipsa probelor directe care nu puteau fi acumulate decît în cazul existenței unor împruterniciri adecvate a angajaților ANPC, în domeniul investigării, inspecției, controlului la fața locului.

Reieșind din cele expuse, este de menționat faptul că ANPC a contribuit la formarea practicii judiciare a Republicii Moldova în domeniul concurenței. Totodată, este de remarcat faptul că din totalul hotărîrilor adoptate de către ANPC pe parcursul activității sale pînă la finele anului 2011, agenții economici au contestat în instanța de judecată doar circa 8 %.

În urma participării ANPC la ședințele de judecată pe cauzele de contencios administrativ, pe parcursul activității sale, se constată o tendință constantă de creștere a numărului de cauze cîștigate de către ANPC în instanța de judecată, ponderea cîștigurilor constituind 64 % în totalul acțiunilor a căror examinare în instanța de judecată în contencios administrativ a fost finisată.

CAPITOLUL V. ACTIVITATEA DE AVIZARE ÎN PERIOADA 2007-2011

În scopul promovării politicii statului în domeniul protecției concurenței, precum și în scopul limitării și reprimării activităților anticoncurențiale ale agenților economici și ale autorităților administrației publice, ANPC întocmește avize la proiectele de acte legislative și normative, evaluând astfel impactul de reglementare al proiectelor asupra mediului concurențial din Republicii Moldova.

Impactul asupra mediului concurențial este evaluat prin prisma efectelor generate de actele legislative și normative. Scopul evaluării impactului actelor avizate asupra mediului concurențial este identificarea normelor care distorsionează sau pot distorsiona concurența.

ANPC, pe parcursul perioadei sale de activitate, a avizat 363 proiecte de acte normative și legislative. În acest sens, merită menționate principalele proiecte de acte normative ce reglementează domeniile importante ale economiei naționale, examinarea cărora a permis identificarea prevederilor ce contravin principiilor concurenței.

Anul 2007-2008

În această perioadă, ANPC a participat la evaluarea impactului regulator asupra mediului concurențial al proiectului Legii de modificare și completare a **Legii cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice**. ANPC s-a expus negativ asupra faptului impunerii agenților economici ce activează în ramura dată de a comercializa propria producție la un preț nu mai jos decât prețul minim recomandat de către Agenția Agroindustrială „Moldova-Vin”, contrar principiilor liberei concurențe consfințite atât de art. 126 din Constituție, cât și de art. 4 din Legea cu privire la protecția concurenței, în conformitate cu care, formarea prețurilor are loc în dependență de cererea și oferta. Menționând inadmisibilitatea investirii unor autorități ale administrației publice cu împuterniciri ale căror exercitare conduce sau poate conduce la limitarea concurenței, potrivit art. 9 alin. (5) din Legea cu privire la protecția concurenței și cu încălcarea competenței funcționale, și-a asumat unele funcții ale autorităților de concurență de contracarare și sancționare a agenților economici. Ca urmare proiectul dat a fost restituit autorilor de către Parlament pentru reexaminare și după ce a fost revăzut în contextul obiecțiilor expuse de ANPC, a fost adoptat.

În aceeași ordine de idei menționăm și avizarea proiectului Legii pentru completarea **Legii nr. 289 din 20.12.2007 privind aplicarea unor măsuri de salvagardare**, în care ANPC a constatat lipsa actelor care ar demonstra respectarea procedurii de investigare necesară la instituirea măsurilor de salvagardare, prevăzută de Legea nr. 820 din 17.02.2000 privind măsurile antidumping, compensatorii și de salvagardare. Acest fapt implica riscul încălcării art. 9 alin. (2) lit. d din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000, cu privire la protecția concurenței, prin stabilirea unor interdicții și restricții, neprevăzute de lege, care limitează independența agenților economici.

Ținem să menționăm de asemenea intervenția ANPC la avizarea proiectului hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea **Regulamentului privind activitatea pieței sfeclei de zahăr a Republicii Moldova**, prin care se intenționa instituirea condițiilor de activitate pentru producătorii sfeclei de zahăr, contrare principiilor liberei concurențe. Proiectul prevedea obligația producătorilor sfeclei de zahăr de încheiere prioritară a contractelor, livrarea prioritară a mărfurilor către anumite categorii de cumpărători, interzicându-le încheierea contractelor de procurare/avansare a sfeclei de zahăr inclusiv cu alte companii de prelucrare, astfel instituind o barieră la intrarea pe piață a unor noi concurenți, precum și divizarea pieței date. În urma evidențierii de către ANPC a impactului negativ a reglementării în cauză asupra mediului concurențial pe piața de mărfuri respectivă, proiectul în cauză a fost respins.

Alt exemplu este evaluarea impactului de reglementare asupra mediului concurențial al proiectului **Legii privind paza obiectivelor, bunurilor și altor valori**. Proiectul conținea prevederi ce determinau riscul monopolizării pieței serviciilor de pază de către o autoritate publică prin intermediul unor instituții subordonate, contrar prevederilor art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Autoritatea concomitent va aviza organizarea pazei proprii sau prin intermediul organizațiilor particulare de pază, va acorda sprijinul pentru stabilirea modalității concrete de organizare și executare a pazei, va aviza planul de pază și va presta servicii de pază prin intermediul efectivului specializat. Acest fapt putea crea o situație privilegiată efectivului specializat a autorității publice în cauză comparativ cu alți agenți economici care activează pe aceeași piață a serviciilor de pază. În urma înaintării multiplelor obiecții proiectul legii a fost respins.

ANPC în colaborare cu Ministerul Economiei a avut o contribuție esențială la definitivarea cadrului normativ în domeniul monopolurilor naturale, expunându-și opinia **asupra lipsei necesității adoptării Legii privind monopolurile naturale**. Astfel, s-a atras atenția asupra faptului că actualmente nu există necesitatea unei asemenea legi cadru, deoarece monopolurile naturale sunt reglementate de legislație. Adoptarea acestei legi ar fi putut conduce la suprapunerea unor reglementări sau la adoptarea unor reglementări contradictorii cu cele deja existente în fiecare dintre domeniile monopolurilor naturale. Luându-se în considerare propunerile date, proiectul Legii privind monopolurile naturale a fost respins.

Un domeniu important încredințat ANPC constituie exercitarea controlului de stat asupra procurării acțiunilor (cote în capitalul social) agenților economici. ANPC a intervenit la avizarea proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea **Regulamentului concursurilor comerciale și investiționale la privatizarea proprietății publice**. ANPC a atras atenția asupra faptului că tranzacțiile cu pachetele de acțiuni sau părțile sociale ce aparțin statului constituie mai mult de 50% din capitalul social al societății comerciale, fapt care cade sub incidența art.18 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Aceste operațiuni urmau să fie supuse controlului de stat, iar pentru efectuarea acestor tranzacții persoanele și agenții economici implicați erau obligați să obți-

nă acordul ANPC. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare, deși, în opinia noastră că acest fapt era necesar pentru respectarea prevederilor legii.

Anul 2009

Pentru acest an, ținem să menționăm avizarea proiectului Hotărârii Guvernului privind aprobarea modificărilor și completărilor la Hotărârea Guvernului nr. 1284 din 02.10.2002 cu privire la **Regulamentul despre aprobarea privind modul de desfășurare a concursului pentru obținerea licenței de comercializare a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, baterii de acumulate uzate, inclusiv în stare prelucrată, către agenții economici aflați pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, precum și exportul acestora**. Proiectul regulamentului nu stabilește criteriile de evaluare în baza cărora va fi selectat învingătorul concursului pentru obținerea licenței, ceea ce poate conduce la un tratament inechitabil a unor agenți economici și favorizarea altora. De asemenea, proiectul regulamentului prevedea drept condiție de participare la concurs, activitatea de cel puțin 5 ani în domeniul colectării, păstrării resturilor și deșeurilor metalelor feroase și neferoase, fapt ce constituie impediment de intrare pe piață pentru agenți economici noi și favorizează neîntemeiat agenții economici care activează de mai mult timp. Proiectul dat prevedea de asemenea organizarea concursului cel puțin o dată la 5 ani, fără determinarea principiilor de activitate și procedurii adoptării deciziilor de către comisia de organizare a concursului. Acest fapt putea conduce la activarea un număr restrâns de agenți economici pe parcursul unei perioade îndelungate pe piața dată, pe când accesul altora va fi condiționat de dorința subiectivă a membrilor comisiei de a petrece concursul. Proiectul menționat nu a fost adoptat.

Proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea **Regulamentului privind achiziționarea medicamentelor și altor produse de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate** elaborat de către Agenția Rezerve Materiale, Achiziții Publice și Ajutoare Umanitare, a fost avizat de către ANPC cu unele obiecții și propuneri care nu au fost luate în considerare. Obiecțiile se refereau la argumentarea ilegală a necesității promovării politicii unice de prețuri pentru achizițiile medicamentelor, fapt ce contravine principiului liberei concurențe. Totodată, proiectul prevedea încasarea taxei de 0,5 % din valoarea contractului, de la ofertantul câștigător, taxă nefiind stabilită prin lege, ce poate fi calificată drept barieră administrativă de intrare pe piață. În condițiile organizării de către Agenția Medicamentului a achizițiilor la nivel național, ANPC a propus să se completeze regulamentul cu norme care să asigure concurența în domeniul achizițiilor medicamentelor, stabilind unele cerințe pentru întocmirea documentelor de licitație, stipulând în mod expres modalitățile (algoritmul) de determinare a necesarului de medicamente, astfel, încât aceste prevederi să asigure o participare mare a operatorilor economici. Proiectul a fost aprobat fără luarea în considerare a obiecțiilor înaintate de către ANPC.

ANPC a examinat proiectul hotărârii cu privire la modificarea și completarea **Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.53/5 din 31.10.2008 privind stabilirea primei de asigurare de bază și al coeficienților de recificare aferenți asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă**. ANPC nu a susținut proiectul deoarece a considerat neargumentate

majorările propuse la prima de asigurare de bază aferentă asigurării de răspundere civilă auto internă cu 25%, respectiv și pentru cea externă pentru zona 3 cu 26%. Proiectul a fost aprobat fără luarea în considerare a obiecțiilor înaintate de către ANPC.

ANPC a avizat negativ proiectul Legii ce vizează completarea art.4 din Legea pentru punerea în aplicare a titlului IV al Codului fiscal cu un nou alineat (42) și art. X proiectului legii ce vizează modificarea și completarea art.5 din **Legea nr.1100-XIV din 30.06.2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice**. Avizul nu a fost luat în considerare de către Ministerul Finanțelor și legea a intrat în vigoare. Prevederile proiectului propuse la alin.(2) al art.5 din Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100-XIV din 30.06.2000, stabilesc în mod expres prețul minim de comercializare cu amănuntul și cu ridicata a băuturilor alcoolice tari. Aceste prevederi pot conduce la încălcarea principiului constituțional al liberei concurențe consfințit, al art.126 din Constituție, cât și de art.4, art.20 din Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103-XIV din 30.06.2000

Examinînd proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative, și anume **Legea nr.407 din 21.12.2006 cu privire la asigurări și Legea nr.414 din 22.12.2006 cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse autovehicule**, ANPC a propus modificarea și completarea Legii cu privire la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse autovehicule, astfel, încît să fie eliminate barierele de intrare pe piața asigurării obligatorii de răspundere civilă auto externă din Republica Moldova, create de către agenții economici asiguratori autorizați să practice asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto externă, prin intermediul asociației profesionale constituite. Totodată, pentru asigurarea liberei concurențe pe piața asigurării obligatorii de răspundere civilă auto externă din Republica Moldova, ANPC a propus să fie prevăzute în lege în mod expres toate condițiile ce urmează a fi îndeplinite pentru obținerea calității de membru al Biroului Național, astfel încît să nu fie interpretate arbitrar de către asociația profesională împuternicită cu dreptul să acorde calitatea de membru al Biroului Național. Proiectul a fost îmbunătățit luînd în considerare unele obiecții.

Examinînd proiectul **Dispoziției Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni de eliminare a constrîngerilor de ordin administrativ în mediul de afaceri**, pentru demonopolizarea importului și a exportului, ANPC a propus revizuirea Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.134 din 10.02.2009 cu privire la importul în regim preferențial al unor tipuri de zahăr; Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.563 din 10.09.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de administrare a contingentelor tarifare la importul de zahăr alb și produse zaharose; Hotărîrii Guvernului nr.1116 din 22.08.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului de depozitare și comercializare a produselor petroliere; Hotărîrii Guvernului nr.1117 din 28.08.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere; Hotărîrii Guvernului nr.1027 din 01.10.2001 cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața produselor petroliere, Anexei nr.2 a Hotărîrii Guvernului nr. 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul auto de calatori și bagaje.

ANPC a examinat proiectul Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea de brokeraj și dealer pe piața valorilor mobiliare, înaintînd propuneri de armonizare a terminologiei cu prevederile Legii nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și de indicare în mod expres a obligației acționarilor de a obține acordul ANPC pentru efectuarea tranzacțiilor. La adoptarea hotărârii au fost luate în considerare propunerile ANPC.

ANPC a examinat proiectul **Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la prețurile (tarifele) reglementate de către stat**, formulînd aviz negativ în legătură cu lipsa actului de analiză a impactului de reglementare asupra activității de întreprinzător, astfel, încălcîndu-se art. 20 din Legea nr. 780 din 27.12.2001 cu privire la actele legislative și în legătură cu faptul că reglementarea prețurilor prin hotărîre de Guvern ar constitui o dublare și o neconcordanță cu cadrul juridic existent. Proiectul a fost aprobat fără a lua în considerare a obiecțiile înaintate de către ANPC.

Anul 2010

Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea concepției de implementare a televiziunii digitale terestre în RM este un proiect ce contravine prevederilor lit. c) al art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care creează o situație privilegiată pentru ÎS „Radiocomunicații” în raport cu alți agenți economici, prin acordarea licenței pentru utilizarea frecvențelor pentru o perioadă de 15 ani în scopul furnizării multiplexelor A, B și C, prin încredințare directă, gratuit și fără concurs. Dacă acest fapt era în beneficiul consumatorilor, fiind un serviciu de interes economic general și o altă alternativă nu există, urma să fie argumentată necesitatea acordării licenței ÎS „Radiocomunicații” în condiții privilegiate. Obiecțiile ANPC au fost luate în considerare la adoptarea hotărârii.

ANPC a avizat negativ proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea tarifelor la serviciile poștale de bază interne prestate de Î.S. „Poșta Moldovei”. Calificînd prevederile proiectului drept încălcare prin prisma art. 20 alin. 1 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, prin stabilirea tarifelor care nu cad sub incidența art. 2 din Legea Poștei Nr. 463 din 18.05.1995 și nu sunt prevăzute de Lege drept servicii poștale de bază. Obiecțiile ANPC au fost luate în considerare la adoptarea hotărârii.

Examînînd proiectul **Dispoziției Guvernului cu privire la aprobarea Planului de acțiuni de eliminare a constrîngerilor de ordin administrativ în mediu de afaceri, pentru demonopolizarea importului și exportului**, ANPC a propus revizuirea Hotărârii Guvernului Republicii Moldova cu privire la importul în regim preferențial al unor tipuri de zahăr nr.134 din 10.02.2009; Hotărârii Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind modul de administrare a contingentelor tarifare la importul de zahăr alb și produse zaharoase nr.563 din 10.09.2009; Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de depozitare și comercializare a produselor petroliere nr.1116 din 22.08.2002; Hotărârii Guvernului nr.1117 din 28.08.2002 cu privire la aprobarea Regulamentului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere; Hotărârii Guvernului cu privire la unele măsuri de implementare a Legii privind piața pro-

duselor petroliere nr.1027 din 01.10.2001, Anexei nr.2 a Hotărîrii Guvernului 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul auto de calatori si bagaje.

ANPC a avizat negativ proiectului **Hotărîrii Guvernului privind aprobarea modificărilor și completărilor la Hotărîrea Guvernului nr. 1284 din 02.10.2002** cu privire la Regulamentul despre aprobarea privind modul de desfășurare a concursului pentru obținerea licenței de comercializare a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii de acumuloare uzate, inclusiv în stare prelucrată, către agenții economici aflați pe teritoriul Republicii Moldova și care nu au relații fiscale cu sistemul ei bugetar, precum și exportul acestora. Proiectul regulamentului nu stabilește criteriile de evaluare în baza cărora va fi selectat învingătorul concursului pentru obținerea licenței, ceea ce poate conduce la un tratament inechitabil al unor agenți economici și favorizarea altora. Proiectul regulamentului prevedea drept condiție de participare la concurs activitatea de cel puțin 5 ani în domeniul colectării, păstrării resturilor și deșeurilor metalelor feroase și neferoase, fapt ce constituie un impediment de intrare pe piață pentru agenți economici noi și favorizează neîntemeiat pe agenții economici care activează de mai mult timp. Proiectul prevedea organizarea concursului cel puțin o dată la 5 ani și fără determinarea principiilor de activitate și procedurii adoptării deciziilor de către comisia de organizare a concursului. Acesta ar putea conduce la faptul că pe parcursul unei perioade îndelungate, pe piața dată va activa un număr restrâns de agenți economici, iar accesul altora va fi condiționat de dorința subiectivă a membrilor comisiei de a desfășura concursul. Actualmente modificările propuse nu sunt operate.

ANPC a avizat negativ proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la monitorizarea tranzacțiilor comerciale de import și a lanțului valoric în comerțul interior**, reglementările căruia contravin art.9 alin. 5 și art. 20 alin. 1) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Proiectul a fost aprobat fără luarea în considerare a obiecțiilor înaintate de către ANPC.

Examinînd proiectele de legi și hotărîri cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor hotărîri ale Guvernului elaborate în contextul executării **Hotărîrii Guvernului nr.2 din 16.01.2010, prin care s-a dispus reorganizarea Serviciului Pază de Stat în ÎS“Servicii Pază”**, ANPC a intervenit cu obiecții pentru a asigura libera concurență pe piața serviciilor de pază. Prin propunerile de modificare a legilor vizate, se va limita numărul și cercul furnizorilor de servicii de pază, acordîndu-se în mod expres, prin lege, drepturi exclusive (speciale) ÎS „Servicii Pază” de prestare a serviciilor de pază pentru anumite categorii de beneficiari ai serviciilor de pază. Totodată, în proiectul legii nu era prevăzută modalitatea de formare a tarifelor pentru aceste servicii de pază, vor presupune doar acoperirea cheltuielilor efectiv suportate sau inclusiv posibilitatea încasării unui profit. Legea nu prevedea persoana care va stabili tariful pentru aceste servicii și actul normativ (hotărîre de Guvern, ordin al Ministerului Afacerilor Interne) prin care va fi stabilite quantumul acestor tarife, în condițiile în care statul încredințează acest serviciu de utilitate publică doar unei întreprinderi de stat ce va deveni monopolist pe acest segment de piață a serviciilor de pază și pentru a preveni un abuz de stabilire a unor prețuri exagerat de mari. Proiectul legii prevedea, dreptul întreprinderilor de stat de a desfășura activitatea de pază și montarea și/sau reglarea, asistența tehnică a sistemelor automate de semnalizare și de

stingere a incendiilor, precum și de protecție a clădirilor împotriva fumului și de înștiințare în caz de incendiu, fără licență. În timp ce aceleași tipuri de activități pot fi desfășurate de către întreprinderile private (organizații particulare de pază) numai în bază de licență. Astfel, întreprinderilor de stat li se creează o situație privilegiată în raport cu întreprinderile private care activează pe aceeași piață de mărfuri contrar art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Examinînd modificările propuse pentru unele hotărîri de Guvern, a rămas nesoluționată problema realizării eficiente a prevederilor Hotărîrii Guvernului nr.2 din 16.01.2010, astfel, încît să fie limitată atribuția ÎS „Servicii Pază” de asigurare a pazei pe segmentul de piață unde concurență nu există, fiind rezervate exclusiv pazei de stat. Iar, restul segmentului de piață de pază să rămîna deschis concurenței pentru alte întreprinderi particulare sau de stat. Proiectul a fost aprobat fără a lua în considerare obiecțiile înaintate de către ANPC.

ANPC a avizat negativ proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea măsurilor de eradicare a tulburărilor de deficit de iod pînă în anul 2015**. Obiecțiile se refereau la obligarea agenților economici la comercializarea sării adecvat iodate, care poate limita dreptul agenților economici de livrare și achiziționare a sării alimentare neiodate, îngrădind libertatea activității de întreprinzător și libera concurență a agenților economici ce activează pe piața sării alimentare, reglementări ce prezintă semne ale încălcării prevederilor art.9, alin. (2), lit. c) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Proiectul a fost aprobat fără a lua în considerare obiecțiile înaintate de către ANPC.

Proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor Hotărîri ale Guvernului (Hotărîrea Guvernului nr.191)** a fost avizat negativ, dat fiind faptul că nu este argumentată și justificată excluderea contractului tip de alimentare cu apă potabilă și apă caldă menajeră a apartamentelor din blocurile locative/încăperi locuibile în cămine. De asemenea prevederile din Anexa nr.12 a proiectului Gestionarului fondului locativ, prin care sunt atribuite mai multe drepturi decît cele stabilite prin Legea Condominiului în fondul locativ nr.913-XIV din 30.03.2000. Obiecțiile ANPC au fost luate în considerare parțial la adoptarea hotărîrii.

ANPC a avizat negativ proiectul Legii cu privire la completarea art.4 din Legea pentru punerea în aplicare a titlului IV al Codului fiscal cu un nou alineat (42) și art. X din proiectul Legii ce vizează respectiv modificarea și completarea art.5 din Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100-XIV din 30.06.2000, care nu a fost luat în considerare de către Ministerul Finanțelor și legea a intrat în vigoare. Prevederile proiectului propuse la alin.(2) al art.5 din Legea cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice nr.1100-XIV din 30.06.2000, stabilesc în mod expres prețul minim de comercializare cu amănuntul și cu ridicata a băuturilor alcoolice tari. Aceste prevederi pot conduce la încălcarea principiului constituțional al liberei concurențe consfințit, atît de art.126 din Constituție, cît și de art.4, art.20 din Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103-XIV din 30.06.2000. Proiectul a fost aprobat fără a lua în considerare obiecțiile înaintate de către ANPC.

Ținem să evidențiem intervenția ANPC la evaluarea impactului regulator asupra mediului concurențial al proiectului legii pentru modificarea și completa-

rea **Legii nr.115- XVI din 09.06.2006 cu privire la producția agroalimentară ecologică**. Prin reglementările acestui proiect nu este asigurată transparența activității și responsabilitatea decidentului, concretizarea aspectelor ce țin de constituirea, funcționarea și responsabilitatea pentru acțiunile/inacțiunile comisiei de profil și examinare. Legea nu a fost modificată.

Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea **Proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 589 din 22.09.1995 privind rezervele de stat și de mobilizare** a fost avizat negativ de către ANPC, deoarece se remarcă privilegierea întreprinderilor în care cota statului în capitalul statutar este mai mare de 50%, fapt ce contravine art.9 alin.1 lit. c) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Legea nu a fost modificată.

ANPC a intervenit asupra proiectului **Legii privind modificarea și completarea unor acte legislative, (Legea r. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și Legea nr. 1347-XIII din 09 octombrie 1997 privind deșeurile de producție și menajere)**. ANPC a prezentat obiecții fiind față de condițiile obligatorii de licențiere fără argumentare tehnico-economică, precum și impunerea obținerii a două licențe de colectare și comercializare a metalelor feroase și neferoase. Legea nu a fost modificată.

ANPC a fost avizat proiectul Legii cu privire la parcurile industriale, intervenind cu propunerea de a include în proiect restituirea contravalorii de către agentul economic beneficiar a tuturor facilităților aprobate în temeiul art.12 din proiectului de lege, plus dobânda pentru utilizarea resurselor publice. Legea a fost aprobată fără a ține cont de propunerile prezentate de către ANPC.

Proiectul **Legii pentru completarea și modificarea unor acte legislative, ce țin de activitatea asociațiilor de economii și împrumut** a fost avizat negativ, deoarece, prin posibilitatea de constituire și activitate pe teritoriul Republicii Moldova doar a unei asociații centrale, se vor crea premise prielnice pentru coordonarea la nivel central (național) a comportamentului tuturor asociațiilor de economii și împrumut din Republica Moldova, fapt ce ar contravine prevederilor art.7 din Legea nr.1103-XIV cu privire la protecția concurenței. Legea nu a fost modificată.

ANPC a avizat negativ **Proiectul de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative și anume Legea nr.149-XVI din 08.06.2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura**. Excluderea prevederilor de obligativitate a obținerii studiilor profesionale pentru pescari este un impediment pentru inițierea activității în domeniul pescuitului industrial/comercial și creează bariere administrative pentru intrarea pe piață ceea ce contravine art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. În reglementarea „să nu descarce și să nu efectueze prima vânzare a produselor pescuitului în alte locuri decât în cele stabilite” trebuie exclus cuvântul „prima”, din motivul că o astfel de reglementare creează premise pentru comercializarea ulterioară a produselor în alte locuri decât cele amenajate și autorizate, prin actele legislative și normative. Legea nu a fost modificată.

Proiectul **Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Legii privind achizițiile publice nr.96-XVI din 13 aprilie 2007** a fost avizat negativ de către ANPC, deoarece

prezenta semne ale încălcării prevederilor art.9, alin.(1), lit. d) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, căci prin încheierea contractului pentru întreaga sumă atribuită unei achiziții de bunuri anual, exceptează în mod indirect celelalte contracte de achiziții de la obligația încheierii acestora pentru întreaga sumă, fapt ce contravine prevederilor legislației cu privire la protecția concurenței. Legea nu a fost modificată.

ANPC a intervenit cu propunerea ca proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului sanitar privind amplasarea, dotarea și exploatarea întreprinderilor și instituțiilor farmaceutice** să fie modificat pentru asigurarea respectării prevederilor art. 9, alin. (2), lit. d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Prevederile pct. 10, alin. (6) și (7) stabileau cerințe ce pot cauza agenților economici care dețin instituții sau întreprinderi farmaceutice în stațiile de transport urban, cheltuieli suplimentare pentru a se conforma prevederilor regulamentului, cheltuieli ce se vor reflecta în prețul final al medicamentelor, precum și limite de amplasare a farmaciilor ce nu se regăsesc în actele legislative sau normative ce stabilesc reguli în construcții. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare.

ANPC a avizat negativ proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la modificarea Hotărîrii Guvernului nr. 1229 din 13.11.2001, deoarece prevederile acestuia acordă avantaje ÎS „CRIS „Registru”**, fără respectarea principiilor de bază ale concurenței, fapt ce contravine prevederilor art. 9, alin. 1, lit. c) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, precum și art. 8, alin. (1) din Legea nr. 845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Hotărîrea nu a fost modificată.

Avizînd proiectul **Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2012** ANPC a constatat că prevederile art. 15, alin. (1) din proiectul legii, stabilesc tarife diferite pentru instituțiile financiare și ÎS „Poșta Moldovei” pentru prestarea aceluiași servicii - distribuirea drepturilor sociale, în mărime de 0,6 % și respectiv 0,8%, fapt ce nu este în conformitate cu prevederile art. 9, alin. (1), lit. d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care statuează faptul că autoritățile publice nu au dreptul să stabilească condiții discriminatorii sau de privilegiere pentru activitatea unor agenți economici. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare la adoptarea legii.

ANPC a avizat negativ proiectul **Legii cu privire la modificarea și completarea Legii nr.1456-XII din 25.05.1993 cu privire la activitatea farmaceutică**, care institua criteriile demografice și geografice de amplasare a farmaciilor. Astfel, s-a accentuat faptul că stabilirea unor distanțe între farmacii (filiale) constituie o premisă pentru îngrădirea libertății activității de întreprinzător și libera concurență a agenților economici ce activează pe piața farmaceutică. Instituirea limitelor geografice și demografice la înființarea farmaciilor creează agenților economici deja existenți pe piață o situație privilegiată față de agenții economici care intenționează să activeze pe piața farmaceutică și constituie o gravă barieră la intrarea pe piață, fapt ce contravine prevederilor art.4 și 9 alin. (1), lit. c) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Acest proiect a fost aprobat și a intrat în vigoare, iar prevederile alin. (4) și (5) ale art. 19 din Legea nr. 1456 din 25.05.1993 cu privire la activitatea farmaceutică, precum și faptul că Planul național de amplasare al farmaciilor nu a fost aprobat, creaa-

ză dificultăți pentru eliberarea licențelor de către Camera de Licențiere pentru desfășurarea activității farmaceutice. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare la adoptarea legii.

ANPC a avizat negativ proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea Planului național de amplasare a farmaciilor**, care recomandă în mod expres autorităților administrației publice locale să adopte decizii privind transmiterea în comodat S.A. „SanFarm–Prim” a suprafețelor ocupate de farmaciile medicilor de familie și filialele acestora, fapt ce contravine art. 4, 9 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, art.8 alin.(1) din Legea nr.845-XII din 03.01.1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi, și art.48 din Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile europene și statele membre pe de o parte și RM pe de altă parte din 28.11.1994, deoarece favorizează un agent economic. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare.

Proiectul **Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative ce țin de comerțul interior** a fost avizat negativ, deoarece prevederile art. 20, alin. (6) stabilește limitarea rentabilității la producere și a adaosului comercial și nu este prevăzut în mod expres cazul în care prețul se stabilește cu limitarea rentabilității și adaosului comercial și cazul în care doar cu limitarea adaosului comercial. Această restricție nu are temei legal și limitează drepturile agenților economici autohtoni de comercializare liberă a produselor lor, întrucît art. 20 alin.(1) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței prevede că prețurile la mărfuri și tarifele la servicii se formează în procesul liberei concurențe. Din aceleași considerente a fost avizat negativ proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la aprobarea mecanismului de formare a prețurilor/tarifelor la produsele/serviciile sociale. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare.

ANPC a emis un aviz referitor la inițiativa Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei ce se referă la elaborarea proiectului de **Lege privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici**, prin care a atenționat asupra faptului că nivelul salariului de funcție prevăzut în proiectul legii pentru funcționarii din cadrul ANPC în calitate de autoritate publică independentă și autonomă în activitatea sa, cu funcții de control de stat, este mai inferior chiar și față de nivelul salariului de funcție al funcționarilor publici din cadrul aparatelor centrale ale ministerelor. Conform constatărilor experților internaționali, nivelul actual de salarizare al angajaților autorității de concurență din Republica Moldova este foarte scăzut și în scopul diminuării fluctuației cadrelor și atragerii angajaților competenți este necesară majorarea nivelului de salarizare, astfel încît să motiveze angajații și să contribuie la consolidarea întregii capacități instituționale a ANPC. În acest context, ANPC a propus autorului proiectului modificarea art.10 și art. 23, anexa Nr.1, Nr.2 din proiectul legii menționate, în sensul stabilirii oportunităților egale și normelor unitare de stabilire a salariului de funcție pentru funcționarii publici din cadrul ANPC, similar cu nivelul stabilit pentru funcționarii publici din cadrul Curții de Conturi, în calitate de autoritate cu același statut. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare, proiectul legii fiind în examinare la Parlament.

În urma examinării proiectului **Hotărîrii Guvernului cu privire la acordarea calității de autorități contractante unor persoane juridice**, ANPC a menționat necesitatea de a identifica lista persoanelor juridice care au drepturi

excepționale, nominalizînd actul normativ sau administrativ în baza căruia s-au acordat aceste competențe. Conform prevederilor art.12 alin.(4) din Legea nr.96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice, pot fi calificate drept autorități contractante care au obligația de a efectua achiziții publice, persoanele juridice care desfășoară activitatea pe piețe în care concurența este exclusă prin act normativ sau administrativ; dețin poziții de monopol. Astfel, s-a atras atenția asupra faptului că lista anexată la proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la acordarea calității de autorități contractante unor persoane juridice trebuie completată cu prevederi care ar identifica actul normativ sau administrativ în baza căruia concurența este exclusă pe piață. Prevederile legii referitor la desemnarea persoanelor juridice care dețin poziții de monopol sunt învechite și nu pot fi aplicate, întrucît actualmente se apreciază puterea semnificativă pe piață sau situația dominantă, ceea ce nu este identic cu poziția de monopol. Astfel, în listă au fost incluse întreprinderi care nu întrunesc condițiile necesare pentru a fi desemnate în calitate de autorități contractante și sunt omise persoanele juridice care corespund cerințelor (de exemplu ÎS „Camera Înregistrării de Stat”, ÎS „Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală”, S.A. „Apă-Canal Chișinău”, Î.M. Regia „Autosalubritate”, S.R.L. „Chișinău-Gaz”, Î.S. „Fiscservinform” etc.). În vederea armonizării legislației Republicii Moldova cu prevederile comunitare, asigurării consumatorilor cu servicii publice calitative la prețuri rezonabile și utilizării mai eficiente a banilor publici, ANPC a recomandat modificarea legislației în scopul atribuirii calității de autoritate contractantă persoanelor juridice cu capital majoritar de stat și persoanelor juridice ce prestează servicii de interes economic general.

ANPC a avizat negativ **proiectul de Lege privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr. 1347-XIII din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere și Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător)**. Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1347-XIII din 09.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, prin condițiile obligatorii de licențiere, impune obținerea a două licențe de colectare și de comercializare, pe cînd modificările la Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nu prevăd asemenea gen de activitate. Astfel, se creează o discordanță între proiectul de modificare a legii și Legea nr. 451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, în părțile ce reglementează desfășurarea concursului pentru obținerea licenței de colectare și comercializare, denumirea genului de activitate și taxa de stat prevăzută pentru genul de activitate dat. Condițiile obligatorii de licențiere prevăzute în art.151 din proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 1347-XIII din 9.10.1997 privind deșeurile de producție și menajere, au fost determinate fără argumentare tehnico-economică. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare, proiectul fiind în examinare la Parlament.

ANPC a avizat negativ proiectul Hotărîrii Guvernului cu privire la modificarea și completarea unor Hotărîri ale Guvernului, constatînd că modificarea ultimului alineat al pct. 10 din proiectul Regulamentului aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 191 din 19.02.2001, care prevede excluderea prevederilor cu privire la deconectare parțială de la sistemul centralizat de încălzire, contravine prevederilor art. 4 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protec-

ția concurenței, care stipulează că este interzis abuzul de poziție dominantă și lezarea intereselor legitime ale consumatorului de către agenții economici. De asemenea, prevederile pct.8 și 8' din proiectul Regulamentului menționat, prin care a fost majorată plata pentru încălzire de la 5% la 20% pentru apartamentele deconectate integral de la sistemul de încălzire, contravin prevederilor art. 11 lit. a) din Lega nr. 105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorului care stabilesc dreptul consumatorului de a lua liber decizia la achiziționarea produsului, serviciului, fără a i se impune în contracte clauze abuzive sau care pot favoriza folosirea unor practici comerciale abuzive, de natură a influența opțiunea acestuia. Aceste prevederi creează condiții de privilegiere pentru activitatea unor agenți economici, fapt care contravine art. 9 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Astfel, pentru a evita repartizarea neobiectivă a consumului de energie termică și în vederea unei taxări echitabile, s-a reiterat necesitatea instalării echipamentelor de măsurare a consumului de energie termică prevăzute în art. 10 alin. 6 din Legea nr. 105-XV din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, conform căruia prestatorul este obligat să utilizeze mijloace de măsurare proprii, adecvate, legalizate, verificate metrologic. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare.

Proiectul **Hotărîrii Guvernului cu privire la modificarea, completarea și abrogarea unor Hotărîri ale Guvernului, a fost avizat negativ de către ANPC, deoarece prevederile stipulate în cap. IV în Anexa nr.5, p. (3): „consumatorul plătește diferența volumelor de apă consumată înregistrată între contorul de la bransamentul blocului locativ și contoarele individuale (clasa A și B) din apartamentele consumatorilor, care nu trebuie să depășească suma de 3% din volumul de apă consumat în apartament”**, contravine actelor legislative și normative în vigoare. În conformitate cu prevederile Legii metrologiei nr. 647-XIII din 17.11.1995, mijloacele de măsurare produse sau importate în țară sunt supuse obligatoriu legalizării și incluse în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare permise spre utilizare în Republica Moldova. Totodată, conform Hotărîrii Guvernului nr. 1228 din 13.11.2007 (p.2), apometrele care corespund cerințelor tehnice de instalare și actelor normative în vigoare se vor utiliza pînă la uzarea lor completă în baza rezultatelor verificării metrologice sau deteriorării. În contextul celor expuse, ANPC a atenționat că prevederile nominalizate constituie încălcarea prevederilor art. 9 alin. (1) lit. c) și d), și alin. 2 lit. c) și d) din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care ar putea conduce la eliminarea de pe piață a agenților care comercializează contoare de clasa A și B, legalizate și înregistrate în Registrul de stat al mijloacelor de măsurare permise spre utilizare în Republica Moldova, în conformitate cu actele legislative în vigoare.

La examinarea propunerilor de modificare a **Hotărîrii Guvernului nr.547 din 04.08.1995, ANPC a constatat că acestea nu au temei legal și constituie o limitare a drepturilor agenților economici de comercializare liberă a produselor lor.** În condițiile economiei de piață a Republicii Moldova garantată de Constituție, statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, precum și libera concurență. Legea privind activitatea de antreprenoriat și întreprinderi nr.845 din 03.01.1992 garantează dreptul întreprinderilor de a stabili liber prețul la producția fabricată comercializată. Totodată, conform

prevederilor art.20 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, prețurile la mărfuri și tarifele la servicii se formează în procesul liberei concurențe. Pe piețele de mărfuri în care concurența liberă este limitată sau lipsește, Guvernul este în drept: a) să reglementeze prețurile pentru a preveni cazurile de abuz de situație dominantă pe piață; b) să introducă controlul asupra prețurilor, în caz de situații excepționale, stabilite conform legislației în vigoare. Astfel, în condițiile în care nu s-a stabilit lipsa concurenței libere pe piețele de mărfuri reglementate de Hotărârea Guvernului nr.547 sau nu s-a stabilit, conform legislației în vigoare, stare excepțională, statul nu este în drept să limiteze dreptul legal al agenților economici de a stabili liber prețurile prin limitarea adaosului comercial la mărfuri. Obiecțiile ANPC nu au fost luate în considerare.

În urma examinării proiectului **Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea modificărilor și completărilor ce se operează în Regulamentul privind formarea prețurilor la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice**, Consiliul Administrativ al ANPC a conchis că propunerile de modificare a Regulamentului nu au temei legal și constituie o limitare a drepturilor agenților economic autohtoni de producere și comercializare a medicamentelor, în raport cu producătorii de medicamente de peste hotare, ce activează pe aceeași piață de mărfuri. Modificările propuse în Regulamentul dat nu au temei legal, nici Legea cu privire la activitatea farmaceutică nr.1456 din 25.05.1993, nici Legea cu privire la medicamente nr.1409 din 17.12.1997 nu prevede aplicarea unui normativ de rentabilitate de pînă la 15%, ceea ce constituie o limitare ilegală a activității de întreprinzător a producătorilor autohtoni de medicamente. În conformitate cu prevederile art.20 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, Guvernul are dreptul să reglementeze prețurile doar pentru a preveni cazurile de abuz de situația dominantă, sau să introducă controlul asupra prețurilor în caz de situații excepționale, doar pe piețele de mărfuri în care concurența liberă este limitată sau lipsește. Astfel, în condițiile actuale din Republica Moldova nu putem caracteriza piața de medicamente ca fiind lipsită de concurență și nu a fost constatată nici o situație excepțională stabilită conform legislației în vigoare.

ANPC a examinat **amendamentele propuse la Legea nr. 461-XV din 30.07.2001 privind piața produselor petroliere** și a emis un aviz, prin care a subliniat faptul că actualmente piața produselor petroliere din Republica Moldova este excesiv de reglementată, iar prețurile se stabilesc în conformitate cu prevederile Metodologiei de formare și aplicare a prețurilor la produsele petroliere, aprobată de către ANRE. Acest fapt, contravine prevederilor art. 20 din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care prevede formarea prețurilor la mărfuri și tarifele la servicii în procesul liberei concurențe. Ținînd cont de faptul că cea mai mare parte a transportului comercial, precum și cel destinat agriculturii se alimentează cu motorină, nu este argumentată necesitatea de reglementare a prețurilor la benzina auto (80-90), Regular 92, Premium 95 și în special Super (98-100), care este utilizată exclusiv pentru alimentarea unor autoturisme luxoase și/sau ale autoturismelor sport. Proiectul nu a fost aprobat în ședința Guvernului.

În urma înaintării și prezentării de către ANPC a 45 de avize negative asupra proiectelor de acte normative și legislative cu un posibil impact negativ asupra mediului concurențial, obiecțiile și propunerile la 13 proiecte de acte normative au fost luate în considerare la adoptarea acestora. Totuși, circa 70 % din totalul obiecțiilor și propunerilor înaintate anticipat de către ANPC cu titlu de prevenire a posibiloilor efecte negative asupra mediului concurențial nu au fost luate în considerare. Efectul acestor prevederi care pot limita concurența sau crea grave bariere de intrare pe piață, va putea fi sesizat ulterior, în procesul aplicării prevederilor de către agenții economici participanți pe piețele respective.

CAPITOLUL VI. ACTIVITATEA ANPC DE ELABORARE ȘI PROMOVARE A MODIFICĂRILOR ASUPRA CADRULUI LEGISLATIV NAȚIONAL DIN DOMENIUL CONCURENȚEI

Prima inițiativă a ANPC de modificare a Legii cu privire la protecția concurenței a fost lansată în anul 2007. Astfel, după constituirea ANPC, pe 16.02.2007, a fost inițiat lucrul asupra elaborării proiectului legii de modificare a unor acte legislative ce țin de domeniul concurenței la începutul lunii iunie 2007.

În scopul realizării angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova asumate față de UE de armonizare a cadrului legislativ din domeniul concurenței, în proiectul legii au fost incluse definițiile principale specifice domeniului concurenței, atribuțiile ANPC pentru îndeplinirea principalelor sarcini prevăzute pentru examinarea cazurilor de încălcare a legii, condițiile de exceptare a acordurilor anticoncurență, pragul de minimis pentru notificarea și autorizarea concentrărilor economice și, respectiv, mecanism nou de sancționare individualizată a agenților economici pentru încălcarea legii, în dependență de gravitatea și durata încălcării.

În perioada iulie-august 2007, proiectul legii a fost supus avizării și expertizei anticorupție și juridice. După îmbunătățirea și definitivarea proiectului legii în baza avizelor prezentate, ANPC a remis proiectul legii Guvernului. Pe 23.11.2007, Guvernul a aprobat proiectul legii și l-a prezentat Parlamentului pentru examinare. În Parlament, proiectul legii, înregistrat cu nr. 4129 din 23.11.2007, a fost supus examinării în cadrul comisiilor permanente ale Parlamentului. Pe 16.05.2008, Parlamentul a aprobat în lectură finală Legea nr.104-XVI. După ce a fost remisă Președintelui Republicii Moldova spre promulgare, Legea nr.104 din 16.05.2008, a fost restituită Parlamentului spre reexaminare. Pe 20.11.2008, examinând scrisoarea Președintelui, Parlamentul a decis respingerea Legii nr.104 din 16.05.2008.

Drept urmare a neoperării modificărilor din 2007 asupra Legii cu privire la protecția concurenței din 30.06.2000, prevederile acesteia au rămas necompatibile atât cu cadrul comunitar din domeniul concurenței, cât și cu restul cadrului normativ național care a suferit modificări majore.

De la adoptarea Legii privind protecția concurenței pe 30.06.2000 pînă în prezent, reglementările ce țin de domeniul concurenței nu au fost dezvoltate pentru noile condiții ale economiei de piață și nu au fost ajustate la prevederile comunitare și internaționale aferente.

În scopul onorării obligațiilor asumate în baza Acordului de Parteneriat și Cooperare și Planului de acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, Republica Moldova și-a stabilit drept prioritate națională, elaborarea unei noi Legi cu privire la concurență, în conformitate cu normele internaționale. Autoritatea responsabilă de realizarea acestei acțiuni a fost desemnată ANPC.

Constituind prioritate națională și obiectiv de dezvoltare al Republicii Moldova pînă în anul 2011, elaborarea proiectului noii Legi a concurenței este prevăzută de:

1. Strategia națională de dezvoltare pe anii 2008-2011 (lit. ii) a p.3.1.5.), aprobată prin Legea nr.295-XVI din 21.12.2007;

2. Planul de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.191 din 25.02.2008;

3. Planul de acțiuni al Republicii Moldova privind implementarea Recomandărilor Comisiei Europene pentru instituirea Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1125 din 14.12.2010 (Capitolul 11 Concurența);

Astfel, în vederea onorării obligațiilor internaționale ale Republicii Moldova, precum și din cauza întâmpinării multiplelor dificultăți în aplicare în legătură cu lacunele legii, la sfârșitul anului 2010, ANPC a început lucrul asupra altui proiect de lege de modificare conceptuală a cadrului național concurențial – noua Lege a concurenței.

Analizând cadrul național normativ și cadrul comunitar din domeniul concurenței, ANPC a elaborat proiectul noii Legi a concurenței. Proiectul Legii concurenței prevede categoriile de practici anticoncurențiale interzise (acordurile anticoncurențiale, deciziile anticoncurență ale asociațiilor, practicile concertate, abuzul de poziție dominantă) și actele de concurență neloială interzise, precum și procedura de investigare a practicilor anticoncurențiale, procedura de autorizare a concentrărilor economice, condițiile de exceptare a acordurilor anticoncurențiale, modalitatea de determinare a sancțiunilor pentru încălcările constatate și condițiile de aplicare a politicii de clemență.

Totodată, proiectul determină autoritatea publică competentă de implementarea și supravegherea prevederilor legii. În acest scop, proiectul legii asigură autorității de concurență dreptul de decizie, reglementare, intervenție, investigație, inspecție și de sancționare a întreprinderilor pentru încălcarea regulilor de concurență.

Pentru a asigura transparența și implicarea întregii societăți, proiectul legii a fost plasat pe pagina web a ANPC pentru consultații publice. Totodată, la începutul lunii august 2011, proiectul legii a fost transmis tuturor autorităților publice centrale și locale, mediului de afaceri, reprezentanților societății civile, și altor persoane interesate. În același timp, au fost organizate dezbateri publice pe marginea proiectului noii Legi a concurenței cu participarea autorităților publice și reprezentanților Asociației Investitorilor Străini, Camerei de Comerț și Industria a RM, Camerei Americane de Comerț, Confederației Naționale a Patronatelor, Congresului Național al Industriașilor și Antreprenorilor și altor persoane interesate. Ulterior proiectul legii a fost avizat și supus expertizei juridice și anticorupție.

În urma îmbunătățirii și definitivării proiectului Legii concurenței în baza obiectivelor înaintate, ANPC a prezentat proiectul legii Guvernului. Pe data de 7.11.2011, Guvernul a aprobat proiectul Legii concurenței și, pe data de 9.11.2011, l-a transmis Parlamentului pentru examinare și adoptare. Proiectul Legii Nr.2470 este în examinare în cadrul Comisiei de economie, buget și finanțe.

Cu toate că societatea civilă și mediul de afaceri recunoaște și consimte necesitatea adoptării noii Legi a concurenței în vederea asigurării concurenței eficiente pe piețele de mărfuri din țară, elaborarea și promovarea unui astfel de proiect de lege de importanță majoră pentru întreaga economie necesită efort

și timp. Adoptarea proiectului Legii concurenței va avea beneficii incontestabile pentru întreaga societate, în special: îmbunătățirea condițiilor de activitate pentru mediul de afaceri (de ex. prin excluderea procedurii de autorizare anticipată de către ANPC a acordurilor anticoncurență pentru a profita de beneficiul excepției); eficientizarea controlului concentrărilor economice, inclusiv prin implementarea pragului de minimis; perfecționarea și reglementarea unei proceduri de examinare și investigare a practicilor anticoncurență transparente și previzibile; asigurarea drepturilor întreprinderilor în cadrul procesului de investigație, precum și asigurarea dreptului de a beneficia de politica de clemență pentru cooperarea cu autoritatea de concurență în vederea denunțării și detectării celor mai grave încălcări anticoncurențiale – cartelurile.

Proiectul Legii concurenței urmează a fi adoptat de către Parlament în anul 2012.

CAPITOLUL VII. AJUTORUL DE STAT

Sistemul reglementării juridice a protecției concurenței în Republica Moldova își are originea la începutul anilor 90 ai secolului XX prin aprobarea Hotărârii Guvernului R.S.S. Moldova nr.2 din 04.01.1991¹ cu privire la măsurile urgente de demonopolizare a economiei naționale a R.S.S. Moldova, care declară dezvoltarea spiritului de concurență și limitarea activității monopoliste drept una dintre direcțiile principale ale economiei. Ulterior a fost aprobată Legea nr. 906- XII din 29.01.1992 cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței, care a stabilit bazele organizatorice și juridice ale dezvoltării concurenței, măsurile de prevenire, limitare și reprimare a activității monopoliste și este orientată spre asigurarea condițiilor pentru crearea și funcționarea economiei de piață în Republica Moldova.

Legea nr.906 din 29.01.1992 cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței clasifică drept activitate monopolistă abuzurile de situația dominantă pe piață, acordurile (acțiunile coordonate) ce limitează concurența dintre agenții economici, acțiunile de limitare a concurenței din partea organelor puterii și ale administrației, acordurile organelor puterii și ale administrației îndreptate spre limitarea concurenței, acțiunile nelegitime ale agentului economic pe piață.

Legea cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței din 1992 nu conține prevederi privind limitarea intervenției statului în economia națională prin acordarea ajutoarelor de stat. În 1994, odată cu adoptarea Acordului de Parteneriat și Cooperare dintre Comunitățile Europene și Republica Moldova (în continuare APC UE-Moldova), Republica Moldova și-a asumat angajamente în domeniul concurenței și al ajutoarelor de stat. Astfel, Republica Moldova și-a asumat angajamentul de a se abține de la acordarea ajutorului de stat ce distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența și crearea unui mecanism național pentru centralizarea informației privind ajutoarele de stat. Art. 48 din APC UE-Moldova stabilește că părțile se vor abține de la acordarea ajutorului de stat anumitor întreprinderi sau producției de bunuri, diferite de cele definite în Acordul General pentru Tarife și Comerț sau de la prestarea serviciilor, ce distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența în așa măsură încât aceasta să poată afecta comerțul dintre Comunitatea Europeană și Republica Moldova.

În timp ce Uniunea Europeană dispune de un cadru normativ performant în domeniul intervenției statului în activitatea economică prin intermediul ajutoarelor de stat, Republica Moldova pînă la momentul actual nu a definit legal ajutoarele de stat și nu a introdus în practică un mecanism de evidență a acestora.

Ulterior, fără abrogarea Legii nr.906 din 29.01.1992 cu privire la limitarea activității monopoliste și dezvoltarea concurenței, Parlamentul adoptă Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care este în vigoare dar care, de asemenea, nu definește ajutorul de stat și nu prevede limitarea și monitorizarea acestuia.

¹ Buletinul oficial din 04.01.1991

Republica Moldova și-a asumat angajamente în domeniul ajutoarelor de stat și prin alte acte internaționale. Astfel, prin ratificarea Acordului de amendare și aderare la Acordul Central European de Comerț Liber (CEFTA), Republica Moldova a acceptat faptul că orice ajutor acordat de către o parte sau din resursele statului, indiferent de forma lui, care distorsionează sau amenință să distorsioneze concurența prin favorizarea anumitor bunuri, în măsura în care poate afecta comerțul dintre partea implicată și alte părți ale acestui Acord, va fi incompatibil cu funcționarea corespunzătoare a acestui Acord.

În afară de acordurile internaționale care conțin prevederi directe referitor la ajutoarele de stat, Republica Moldova a ratificat o serie de acte internaționale care vizează diverse forme ale ajutoarelor de stat (de ex. subvențiile), printre care: Acordul de la Marrakesh privind constituirea Organizației Mondiale a Comerțului (în continuare OMC), Acordul OMC privind Subvențiile și Măsurile Compensatorii, Acordul OMC privind agricultura. Conform acestor acte, subvențiile sunt, în general, prohibite și necesită o evidență strictă.

Principiile acordării ajutorului de stat clarificate de către OMC și Tratatul UE coincid din motiv că țările membre ale Uniunii Europene sînt și membre ale OMC. Deosebirile esențiale dintre reglementările în domeniul ajutorului de stat al OMC și ale UE sunt determinate de statutul juridic al acestor organisme și obiectivele urmărite. Scopul normelor OMC este reducerea impactului negativ asupra mecanismului concurenței în comerțul internațional în general, și asupra poziției unui stat în particular. Este important faptul că OMC nu este organ abilitat să stabilească anumite obligații pentru țările membre, cu toate că determină regulile de comerț utilizate de membrii săi. Astfel, în cazul OMC țările membre dispun de o libertate mai mare în luarea deciziei, pe cînd reglementările UE sunt obligatorii pentru toți membrii UE. Pentru Republica Moldova sunt obligatorii doar angajamentele asumate în urma calității de membru al OMC, și în cazul relațiilor economice cu țările membre ale acordului CEFTA² se aplică regulile ajutorului de stat folosite în Uniunea Europeană.

Astfel, putem constata că Republica Moldova are mai multe angajamente pe plan internațional în domeniul ajutoarelor de stat, deși nu se efectuează o monitorizare adecvată a ajutoarelor de stat acordate în Republica Moldova. O evidență corespunzătoare se face doar în cazul subvențiilor pentru agricultură, care reprezintă un singur compartiment al ajutoarelor de stat, și pentru a cunoaște situația reală în domeniul ajutoarelor de stat este necesar un studiu detaliat al actelor legislative, normative și administrative, care au fost adoptate și au funcționat pe teritoriul Republicii Moldova.

Cadrul normativ al Republicii Moldova nu prevede ajutoarele de stat ca formă de distorsionare a concurenței, existînd doar cîteva prevederi privind acțiunile autorităților administrației publice care limitează concurența în Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței.

Actualmente, Republica Moldova nu păstrează și nu publică informațiile privind ajutoarele de stat și subvențiile, conform angajamentelor internaționale asumate prin Acordul Central European de Comerț Liber sau Acordul OMC pri-

² Republica Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Bulgaria, Republica Croația, Republica Macedonia, Republica Moldova, Republica Muntenegru, România, Republica Serbia și Kosovo.

vind Subvențiile și Măsurile Compensatorii (în continuare ASMC OMC). Acest fapt face ca Moldova să încalce obligațiile sale față de OMC în temeiul art.25 din ASMC OMC, art.21 din CEFTA, art.48 din APC UE-Moldova.

Totuși, în pofida lipsei evidenței și monitorizării acordării ajutoarelor de stat, analiza actelor normative și legislative adoptate de către autoritățile administrației publice Guvernul RM și Parlamentul RM, publicate în Monitorul Oficial, examinarea Rapoartelor Curții de Conturi a Republicii Moldova privind gestionarea fondurilor publice și datelor Biroului Național de Statistică, a permis efectuarea unei estimări preliminare a valorii sprijinului statului.

Tabelul nr. 6

Ajutorul de stat acordat în Republica Moldova în perioada 2003 – 2009

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
PIB, în prețuri curente, mii MDL	27618918	32031777	37651869	44754367	53429571	62840307	60043308
Ajutor de stat, mii MDL	2174699.8	514474.0	603938.0	732796.0	1205980.0	994219.0	1329438
Ponderea ajutorului de stat în PIB, %	7.87	1.61	1.60	1.64	2.26	1.58	2.21

Totodată este necesar să menționăm că nu orice sprijin financiar al statului acordat agenților economici distorsionează concurența. Sprijinul financiar al statului care este sub un anumit prag nu distorsionează concurența și nu este considerat ajutor de stat, dar este ajutor de minimis. Astfel, pentru a aprecia valoarea corectă a ajutorului de stat acordat în Republica Moldova, este necesar să se identifice în primul rând valoarea ajutorului de minimis, să se facă o inventariere a tuturor ajutoarelor care au fost acordate, să se excludă ajutoarele de minimis, ulterior poate fi abordată tematica valorii efective a ajutorului de stat acordat în Republica Moldova.

Conform Planului de acțiuni privind implementarea Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 191 din 25.02.2008, ANPC este responsabilă de elaborarea legii cu privire la ajutoarele de stat. ANPC a elaborat proiectul de lege cu privire la ajutorul de stat, care prevede o definiție a ajutorului de stat, compatibilă cu art. 87 din Tratatul Comunității Europene și identifică mai multe tipuri de ajutoare de stat. Proiectul este compatibil și cu prevederile din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22.03.1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, care conține o serie de reglementări procedurale, ce expun modalitățile de notificare și autorizare a ajutoarelor, desfășurare a investigațiilor și, după caz, recuperare a ajutoarelor acordate ilegal.

La etapa elaborării proiectului prin intermediul proiectului Uniunii Europene „Asistență în implementarea APC și OMC și a Planului de Acțiuni UE-RM în cadrul Politicii Europene de Vecinătate”, ANPC a fost asistată de un către un expert european în domeniul ajutorului de stat.

Prin intermediul instrumentului TAIEX al Comisiei Europene, în perioada 27-28.09.2007, a fost organizat un seminar la nivel național, cu participarea experților din Uniunea Europeană pe tema ajutorului de stat, la care au asistat reprezentanți ai autorităților administrației publice centrale ale Republicii Moldova.

Concomitent, proiectul de lege a fost transmis spre avizare experților proiectului Uniunii Europene „Asistență în implementarea APC și OMC și a Planului de Acțiuni UE-RM în cadrul Politicii Europene de Vecinătate” care, pe data de 15.01.2008, a elaborat studiul de caz asupra proiectului legii cu privire la ajutoarele de stat și tabelul de concordanță. Tabelul de concordanță, la capitolul „Gradul de compatibilitate” prevede că proiectul de lege cu privire la ajutorul de stat este compatibil cu prevederile comunitare.

Pe 17.11.2009 au avut loc dezbaterile publice privind Ajutorul de Stat din Republica Moldova. Evenimentul a reunit factorii de decizie de nivel superior din Republica Moldova și conducătorii autorităților de concurență din Austria și România, experți internaționali în probleme de ajutor de stat, precum și societatea civilă din Republica Moldova.

În septembrie 2010, proiectul Legii cu privire la ajutorul de stat a fost restituit de la Guvern către ANPC pentru definitivare. În septembrie 2011 Guvernul Republicii Moldova a aprobat și a prezentat spre examinare Parlamentului proiectul definitivat al Legii cu privire la ajutorul de stat, care urmează a fi adoptat de către Parlament în anul 2012.

CAPITOLUL VIII. LACUNELE NORMATIVE

Pe parcursul îndeplinirii principalelor sale atribuții legale ce se referă la activitatea de prevenire, limitare și reprimare a comportamentului anticoncurențial pe piață al agenților economici și a acțiunilor autorităților administrației publice centrale și locale care limitează concurența, inclusiv în cadrul examinării cauzelor de încălcare a regulilor concurenței, ANPC a evidențiat următoarele carențe și lacune ale cadrului normativ în vigoare:

A. Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței

Printre principalele carențe ale prevederilor Legii cu privire la protecția concurenței, se pot constata următoarele:

- vid de reglementare a noțiunilor principale specifice și autonome domeniului, și anume: întreprindere; asociație de întreprinderi; acord orizontal; acord vertical; acord de importanță minoră; cartel; decizii ale asociațiilor de întreprinderi; practice concertate; concentrare economică; grupuri de întreprinderi; întreprinderi dependente, independente și implicate; oferte trucate, piață relevantă, etc.

- vid de reglementare a gravelor categorii de acțiuni ilegale interzise, și anume - deciziile anticoncurență ale asociațiilor de întreprinderi; practicile concertate; trucarea licitațiilor;

- vid de reglementare a condițiilor și a procedurii de exceptare a acordurilor anticoncurență ale întreprinderilor;

- vid de reglementare în lege a procedurii de examinare a cazurilor de încălcare a legii, a procedurii de control la sediul agenților economici, limitele acțiunilor de control ale ANPC și drepturile de apărare a părților în cadrul procedurii de investigație;

- vid de reglementare în lege a procedurii de autorizare a concentrărilor economice;

- vid de reglementare în lege a modalității de individualizare a amenzilor, a cuantumului amenzilor, politica de clemență;

- vid de reglementare în lege a termenului de prescripție pentru aplicarea de sancțiuni.

B. Legea nr. 142 din 26.06.2008 cu privire la ipotecă

În urma examinării unui caz de presupus abuz de poziție dominată a unei bănci, pe piața creditelor ipotecare, a fost identificată o lacună la art. 22 p.4 din Legea nr. 142 din 26.06.2008 cu privire la ipotecă. Prevederile acestui punct, și anume „*asigurarea va fi efectuată la una din companiile de asigurări convenită cu creditorul ipotecar. Creditorul ipotecar nu poate impune un anumit asigurator*”, predispun creditorii ipotecari la limitarea concurenței pe piața asigurării bunurilor gajate pentru creditele ipotecare, prin faptul că aceștia emit ordine prin care agreează doar anumite companii de asigurări. Astfel beneficiarii creditelor, care plătesc pentru asigurarea bunurilor gajate sunt limitați în dreptul de a-și alege compania de asigurări; iar companiile de asigurări care nu sunt incluse în lista

celor agreeate de către bancă, sunt excluse ca potențial asigurator pentru respectivul client al băncii.

Pentru asigurarea principiului concurenței pe piața asigurării bunurilor gajate în vederea obținerii creditelor ipotecare, conținutul p. 4 al art. 22 din legea nr.142 din 26.06.2008 cu privire la ipotecă ar trebui modificat, după cum urmează: *„Asigurarea va fi efectuată la una din companiile de asigurări licențiate de Comisia Națională a Pieței Financiare în vederea prestării acestui serviciu. Creditorul ipotecar nu poate impune un anumit asigurator”*.

C. Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje

În pofida faptului că, în Republica Moldova, domeniul transportului auto de călători este suficient de competitiv, acesta rămîne vulnerabil la capitolul concurență. În mare parte acest fapt este generat atît de imperfecțiunea legislației din domeniul transportului auto de călători, cît și de percepția situației de către agenții economici transportatori.

Legislația în domeniul transportului auto conține lacune, fapt ce conduce la tratarea diferită a acestora și în final la acțiuni de concurență neloială din partea unor transportatori față de alții, sau la acordarea facilităților pentru unii agenți economici de către organul administrației publice centrale.

În acest sens menționăm Hotărîrea Guvernului nr. 854 din 28.07.2006 cu privire la Regulamentul transporturilor auto de călători și bagaje. Conform anexei nr.2 la Regulile de atribuire prin concurs a dreptului de deservire a rutelor regulate de călători, unul din criteriile de evaluare și punctajul care se acordă participantului la concursul pentru dreptul de deservire a rutelor (curselor) regulate de călători constituie transporturile de călători efectuate anterior (fără întreruperi). Astfel, cu cît este mai mare durata activității agentului transportator, cu atît acesta acumulează punctaj maxim și invers pentru agenții transportatori noi. Acest criteriu de evaluare stabilește condiții discriminatorii pentru agenții transportatori noi pe piață și de privilegiere pentru agenții transportatori care activează pe piața dată, ceea ce poate contraveni prevederilor lit. d) alin.(1) art.9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. Astfel, considerăm importantă experiența șoferului și a persoanei administrativ implicate și nu durata activității agentului transportator.

În conformitate cu prevederile p.4 din Regulile de atribuire a dreptului de deservire a rutelor regulate de călători, concursul pentru atribuirea dreptului de deservire a rutelor (curselor) regulate de călători este organizat de către comisia abilitată cu acest drept, însă nu este specificat și indicat în mod expres cine instituie comisia dată și componența acesteia.

Regulamentul nu face distincție între noțiunile rută și cursă. Astfel, ținînd cont de noțiunile utilizate în sensul Regulamentului (cursă – comunicație de pasageri pe o rută aprobată la o oră stabilită de orar și rută – parcursul stabilit al mijlocului de transport între anumite puncte), este incorectă utilizarea acestora în cadrul aceleiași prevederi, drept exemplu servind prevederile p.35: „la transportul în unitatea administrativ-teritorială de nivelul al doilea intervalul dintre rute (curse) trebuie să fie de cel puțin 15 minute,...la transportul suburban intervalul dintre rute (curse) trebuie să fie de cel puțin 15 minute”.

În p.42 din Regulament, sintagma „iar cursele în aceeași direcție spre diferite localități” este utilizată incorect. Pornind de la noțiunea dată de Regulament (cursă - comunicație de pasageri pe o rută aprobată la o oră stabilită de orar), cursele unei rute nu pot avea puncte finale diferite (spre diferite localități), ci doar orar diferit.

ANPC s-a adresat Guvernului pentru revizuirea cadrului normativ.

D. Hotărîrea Guvernului nr. 934 din 15.08.2007 cu privire la instituirea sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al apelor minerale naturale, potabile și băuturilor nealcoolice îmbuteliate”

ANPC a sesizat Guvernul Republicii Moldova, în vederea ajustării/perfecționării cadrului normativ despre constatarea neconcordanței între prevederile Anexei nr. 3 la Normele sanitare privind utilizarea și comercializarea apelor minerale naturale și ale art. 4 din Regulamentul cu privire la apele minerale medicinale, ambele aprobate prin Hotărîrea Guvernului nr. 934 din 15.08.2007. Acest fapt creează confuzie privind categoria la care trebuie să fie atribuită o apă minerală cu gradul de mineralizare mai mare de 1,5 g/l, dacă aceasta constituie apă minerală naturală bogată în săruri minerale sau este apă minerală medicinală.

E. Hotărîrea Guvernului nr. 172 din 18.02.2008 privind crearea rețelei de magazine duty-free în punctele de trecere ale frontierei de stat

ANPC a ajuns la concluzia că Hotărîrea Guvernului nr. 172 din 18.02.2008 privind crearea rețelei de magazine duty-free în punctele de trecere ale frontierei de stat în care era prevăzută construcția a cîte un magazin duty-free în punctele de trecere ale frontierei de stat, și anume posturile vamale Costești-Stîncă, Cahul-Oancea, Leușeni-Albița, Sculeni, Ungheni-Cristești, venea în contradicție cu prevederile art. 4 și art. 9 din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței. În baza acestei hotărîri, pe data de 01.07.2008, Serviciul Vamal a încheiat Acordul privind amplasarea rețelei de magazine duty-free în punctele de trecere a frontierei de stat cu Î.C.S. „Le Bridge Corporation Limited”, care stabilea clauză de exclusivitate pentru agentul economic respectiv. ANPC a informat Guvernul Republicii Moldova despre acest fapt.

F. Hotărîrea Guvernului nr. 1228 din 13.11.2007 pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă și Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25.03.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din municipiul Chișinău

ANPC a constatat că prevederile p. 10 al Hotărîrii Guvernului nr. 1228 din 13.11.2007 pentru aprobarea Regulamentului privind achiziționarea, proiectarea, instalarea, recepția și exploatarea aparatelor de evidență a consumurilor de apă și pct. 9.3.1 lit. c) din Regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare din mun. Chișinău, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25.03.2008 vin în contradicție cu prevederile alin. (6) și (7) art. 10 din Legea nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor, deoarece legea dată reprezintă un act legislativ cu forță

juridică superioară față de actele normative subordonate legii și se aplică fără echivoc.

ANPC a informat Guvernul despre constatările date și a menționat necesitatea revizuirii cadrului normativ ce reglementează condițiile prestării serviciilor de alimentare cu apă (prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1228 din 13.11.2007 și ale Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25.03.2008) în conformitate cu prevederile Legii nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor.

G. Legea nr.1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate

Art. 8 alin. (7) din Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate prevede:

- în limba de stat: „publicitatea se difuzează în limba moldovenească iar, la dorința furnizorului de publicitate și în alte limbi”;
- în limba rusă: „распространение рекламы осуществляется на молдавском языке или, по желанию рекламодателя, на других языках”.

Din redacția actuală a articolului dat în limba de stat prin contrapunere cu redacția în limba rusă, nu este clar dacă publicitatea se face obligatoriu în limba de stat și la dorință în alte limbi.

ANPC s-a adresat Parlamentului pentru înlăturarea conflictului existent între redacția în limba de stat și limba rusă

H. Ediția 02 a Reglementărilor aeronautice civile RAC-AZ – „Autorizarea zborurilor”, aprobată prin ordinul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr.7 din 11.01.2011

Prevederea p.57 din Ediția 02 a Reglementărilor aeronautice civile RAC-AZ – „Autorizarea zborurilor”, aprobată prin ordinul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor nr.7 din 11.01.2011, stabilea condiții discriminatorii pentru agentul economic care intenționa să intre pe piața transportului aerian de călători, intrarea pe piață fiind determinată și condiționată de acordul unui agent economic care deja activa pe piața transportului aerian de călători.

ANPC a informat MTID despre faptul că prevederea dată contravenea art.9 alin.(1) lit.d) din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, potrivit căruia autoritățile administrației publice nu au dreptul să stabilească condiții discriminatorii sau de privilegiere pentru activitatea unor agenți economici.

Drept urmare, MTID a abrogat Ordinul nr.7 din 11.01.2011 cu privire la aprobarea Ediției 02 a Reglementărilor aeronautice civile RAC-AZ – „Autorizarea zborurilor”. Însă, cu toate acestea, problema nu a fost soluționată întrucât, actualmente, reglementările în vigoare conțin, prevederi care conduc la limitarea concurenței.

Un rol deosebit de important pe parcursul activității ANPC l-au avut și sesizările adresate Parlamentului și Guvernului. Pe parcursul investigațiilor, ANPC s-a confruntat cu mai multe bariere instituționale de limitare a concurenței și în vederea înlăturării acestora a sesizat în mai multe rânduri Guvernul și Parlamentul. Printre acestea sunt:

1. Deficiențele existente în prevederile Legii nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței, care generează dificultăți majore la aplicare, totodată nefiind în conformitate cu legislația europeană din domeniul protecției concurenței;

2. Vidul legislativ generat de excluderea din Legea nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței a normei juridice care prevedea efectuarea controlului de stat asupra extinderii, comasării și fuzionării agenților economici, ce constituie un instrument de monopolizare a economiei;

3. Problemele constatate în cadrul analizei pieței serviciilor locativ-comunale și anume: operatorii care prestează servicii publice de gospodărie comunală impun consumatorilor servicii în lipsa contractelor, nu utilizează mijloace de măsurare proprii; asociațiile proprietarilor locuințelor privatizate nu respectă prevederile legislației în vigoare referitor la reorganizarea în asociații de coproprietari în condominiu; lipsa controlului din partea autorităților publice locale, de competența cărora ține coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciilor publice de gospodărie comunală, etc.;

4. Acțiunile „Apă-Canal Chișinău” S.A., calificate drept încălcare a prevederilor Legii nr. 1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței și necesitatea revizuirii cadrului normativ ce reglementează condițiile prestării serviciilor de alimentare cu apă (prevederile Hotărârii Guvernului nr. 1228 din 13.11.2007 și Deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 5/4 din 25.03.2008) în conformitate cu prevederile Legii nr. 105 din 13.03.2003 privind protecția consumatorilor;

Pe parcursul perioadei 2007-2011, ANPC a lucrat și la interpelările parvenite de la deputații din Parlamentul Republicii Moldova și de la Guvern. Toate sesizările sunt prezentate detaliat în Anexa nr. 6.

ANPC a intervenit întru soluționarea problemelor enunțate de către deputați în limita competențelor sale. Unele dintre acțiunile întreprinse de ANPC privind interpelările deputaților sunt descrise în raport.

CAPITOLUL IX. PROMOVAREA CULTURII CONCURENȚIALE

Existența unui spațiu concurențial sănătos depinde în mare parte de faptul ca întreaga societate să perceapă necesitatea promovării și importanței respectării regulilor concurențiale. Autoritatea de concurență este o verigă de bază în promovarea culturii concurențiale. Pe de altă parte, și mass-media prin activitatea sa contribuie la informarea și disciplinarea societății în acest domeniu.

De la creare și pînă în prezent, ANPC a pus accent deosebit pe familiarizarea publicului larg cu problemele mediului concurențial și colaborarea cu instituțiile relevante pentru prevenirea și depășirea acestora.

În activitatea sa, ANPC utilizează mai multe forme de comunicare cu societatea (comunicatul, briefingul, conferința de presă, interviurile, revista, pagina web), luînd în considerare rata de utilizare, de către societate, a diferitor mijloace de comunicare în masă (ziare, reviste, TV, internet).

În ultimii ani acțiunile de promovare a culturii concurențiale nu s-au axat doar pe componenta de concurență, ci și pe ajutorul de stat, acest lucru fiind de importanță vitală pentru crearea și implementarea unui mecanism funcțional de monitorizare și control a ajutoarelor de stat în Moldova.

Transparența informațională constituie unul dintre pilonii de bază în activitatea ANPC și un element esențial în familiarizarea societății cu fenomenul concurenței și rezultatele activității ANPC.

Deși a înțîlnit multe dificultăți, în prezent ANPC se bucură de primele rezultate la capitolul dat, înregistrînd un număr sporit al cererilor parvenite. Acest fapt arată că agenții economici cunosc despre existența ANPC, funcțiile și responsabilitățile acesteia.

Un instrument nou introdus de către ANPC este audierea prealabilă la care sunt invitați agenții economici. Mulți dintre aceștia apelează la consultanța ANPC pentru prevenirea unor posibile încălcări.

În continuare vom enumera instrumentele utilizate în promovarea culturii concurențiale:

- **Comunicatele de presă:** au fost difuzate 48 de comunicate de presă privind hotărîri de importanță socială, adoptate de către Consiliul Administrativ al ANPC; activitatea ANPC de avizare a proiectelor de acte legislative si normative, precum si evenimentele importante la care au participat reprezentanții ANPC. Fiecare comunicat al ANPC este transmis la cel puțin 80 de unități mass media, și este plasat pe pagina web oficială a ANPC.

- **Conferințele de presă și briefing-urile:** au fost organizate 8 conferințe, și mai multe mesele rotunde cu participarea reprezentanților mass-media, mediului de afaceri și a societății civile.

Ca urmare a creșterii interesului societății și mass-media pentru activitatea ANPC, în ultima perioadă s-au organizat mai multe briefing-uri, în cadrul cărora au fost prezentate acțiunile întreprinse de către ANPC pe marginea subiectelor de interes social economic general.

• **Publicații, articole:** în presa de specialitate și pe site-urile agențiilor de presă au fost publicate peste 700 de articole despre ANPC, acestea fiind după cum urmează:

- *Publicații scrise:* „Adevărul”, „Timpul”, „Eco”, „Capitala”, Ziarul de Gardă, „Панорама”, „Аргументы и факты” (Moldova), „Экономическое обозрение”, „Молдавские ведомости”, „Комсомольская правда”, „Moldova suverană”, „Кишиневский обозреватель”, „Business Class”, etc.

- *site-uri:* www.infotag.md, www.interlic.md, www.newsmoldova.md, www.newsmoldova.ru, www.press.try.md, www.flux.md, www.infomarket.md, www.privesc.eu, www.info-prim.md, www.jurnal.md, www.kommersant.md, www.noi.md, www.publika.md, www.unimedia.md, www.noi.md, www.arena.md, www.parlament.md, www.azi.md, www.aif.md, www.forum.md, www.radionoroc.md, www.totul.md, www.timpul.md, www.ava.md, www.pressactors.md, www.eco.md, etc.

Printre jurnaliștii care scriu articole referitoare la activitatea ANPC și care abordează subiecte din domeniul concurențial se numără: Vlad Loghin, Olga Ceaglei, Bogdan Țîrdea, Elena Culiuc, Ion Chișlea, Anastasia Rotaru, și alții.

• **Emisiuni radiofonice, emisiuni TV:** au avut loc peste 100 de emisiuni radio și TV (inclusiv buletinele de știri) cu participarea reprezentanților ANPC, sau în cadrul cărora au fost difuzate știri despre ANPC. Informațiile privind activitatea ANPC au fost mediatizate la următoarele posturi TV și radio: TV Moldova 1, Prime TV, NIT, Euro TV, Pro TV, TV 7, Publika TV, Jurnal TV, Alt TV, Radio Moldova 1, Radio „Vocea Basarabiei”, Radio „Antena C”.

• **Pagina Web:** ANPC asigură actualizarea paginii web oficiale. Toate comunicatele de presă, deciziile Consiliului Administrativ al ANPC care reprezintă interes social-economic și publicațiile despre ANPC sunt plasate pe site-ul www.anpc.md.

• **Revista „Concurența”:** ANPC a început publicarea revistei în anul 2008, fapt ce a oferit posibilitatea comunicării celor mai importante informații cu privire la activitatea ANPC publicului larg. Revista „Concurența”, descrie evenimente concurențiale din țară, oferă o viziune asupra politicii și practicilor concurențiale internaționale, răspunde la întrebările ce țin de domeniul concurenței, dar și încearcă să implice societatea în procese importante, cum ar fi discuțiile publice asupra noilor proiecte de lege (cu privire la concurență și ajutorul de stat) elaborate de ANPC sau alte evenimente importante.

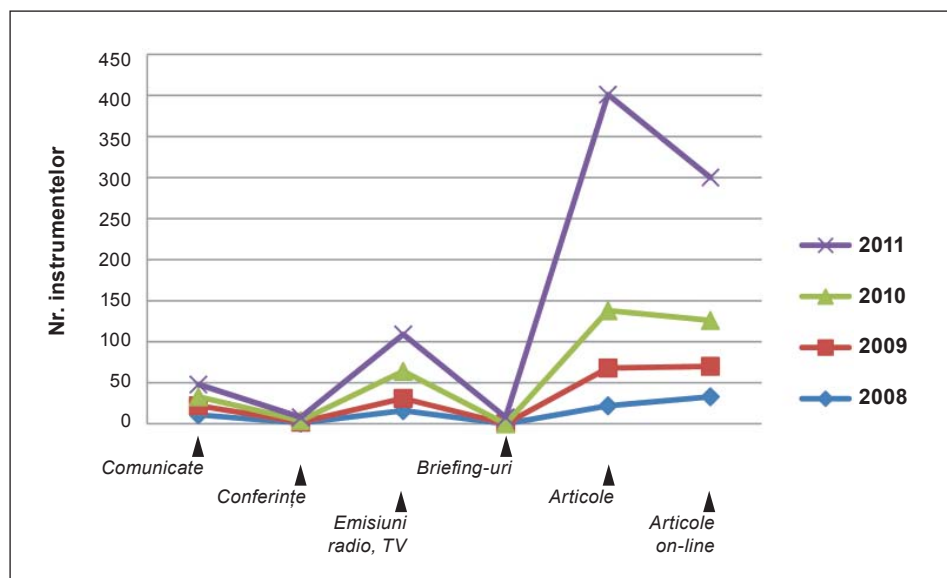
În februarie 2011 a apărut ultima ediție a revistei „Concurența”, în cuprinsul căreia se regăsesc informații despre mediul concurențial pe piața transportului auto de călători din Republica Moldova, combaterea acordurilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice, modalitatea de asigurare a dreptului la apărare al întreprinderilor supuse procedurilor de investigație desfășurate de către autoritatea de concurență, etc.

• **Ziua ușilor deschise:** Pe data de 30.09.2010, ANPC a organizat ziua ușilor deschise cu prilejul celei de a VII-a ediție a „Zilei Dreptului de a Ști” în Republica Moldova. Au fost invitați toți doritorii de a se informa cu privire la activitatea ANPC. Reprezentanții ANPC au consultat și au răspuns la întrebările vizitatorilor referitoare la domeniul său de competență.

În figura ce urmează este redată evoluția instrumentelor utilizate de către ANPC în scopul promovării culturii concurențiale și asigurarea transparenței informaționale.

Figura nr.23

Evoluția rezultatelor promovării culturii concurențiale

Analizînd imaginea de mai sus, observăm că acumularea experienței pe parcursul anilor a condus la creșterea interesului societății și a mass-media față de imaginea și activitatea ANPC, astfel în perioada 2010-2011 a crescut numărul de conferințe (inclusiv la nivel regional), de mese rotunde și de briefing-uri periodic organizate de către ANPC.

CAPITOLUL X. ANPC ÎN CONTEXTUL RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE

§ 10.1. Colaborarea ANPC în cadrul instituțiilor concurențiale internaționale

Din momentul creării, ANPC și-a propus preluarea celor mai bune practici internaționale în domeniul protecției concurenței. Astfel, în perioada 2007-2011, ANPC a întreprins un șir de acțiuni în vederea stabilirii relațiilor de cooperare cu organismele internaționale. Începînd cu anul 2007 ANPC colaborează în cadrul următoarelor organizații internaționale:

Rețeaua Internațională de Concurență (International Competition Network-ICN)

Inițiativa americană lansată în 2001, Rețeaua Internațională de Concurență (în continuare ICN), este o rețea informală care reunește autorități de concurență naționale și multinaționale. Scopul rețelei este dezvoltarea experienței și a celor mai bune practici în domeniul antitrust; întărirea rolului autorităților de concurență în domeniul advocației concurențiale, precum și cooperarea internațională. În cadrul ICN au fost stabilite grupuri de lucru care abordează aspecte variate precum implementarea politicii de concurență, comportament unilateral, concentrări economice și carteluri. ICN organizează anual grupuri de lucru pe diverse tematici și o conferință anuală care constituie o veritabilă platformă pentru promovarea și discutarea rezultatelor obținute de către grupurile de lucru ca urmare a activităților întreprinse în anul respectiv.

ANPC este membră ICN din iunie 2007, participarea sa realizîndu-se prin intermediul a două grupuri de lucru (Implementarea Politicii Concurențiale și Fuziunile) și prin intermediul conferințelor anuale ale ICN.

Centrul Regional de Concurență al OCDE din Budapesta

Inaugurat în februarie 2005, Centrul Regional pentru Concurență OCDE, cu sediul în Ungaria, urmărește extinderea accesului țărilor nemembre OCDE din Centrul, Estul și Sud-Estul Europei la activitățile OCDE în domeniul concurenței. Centrul oferă asistența tehnică țărilor din această regiune prin organizarea atelierelor de lucru, seminarelor și programelor de instruire în domeniul politicii și legii concurenței.

Activitățile Centrului se adresează în principal următoarelor țări: Albania, Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Bosnia și Herzegovina, Croația, Macedonia, Georgia, Ungaria, Moldova, Rusia, Serbia și Muntenegru, Slovacia, Slovenia, Ucraina.

ANPC este membră a Centrului Regional pentru Concurență al OCDE cu sediul la Budapesta din aprilie 2007. Participarea ANPC se efectuează prin intermediul seminarelor internaționale periodice de la Budapesta. ANPC a participat la 22 seminare ale centrului, pe tematica fuziunilor, abuzului de poziție dominantă, înțelegerilor de cartel, politicii concurențiale în sectoarele reglementate,

etc. Această colaborare este deosebit de importantă pentru ANPC, deoarece pe parcursul perioadei de referință circa 75% din personalul ANPC a participat la seminarele organizate de Centrul Regional pentru Concurență al OCDE cu sediul la Budapesta.

În perioada 2007-2011 ANPC a mai colaborat cu următoarele organisme internaționale:

- Comisia Europeană, prin intermediul Directoratului General pentru Concurență din Bruxelles, Delegației Comisiei Europene în Republica Moldova, proiectul TACIS, instrumentul TAIEX al Comisiei Europene (Technical Assistance Information Exchange Instrument of the European Commission) și proiectul Twinning în derulare „Sprijin pentru Implementarea și Respectarea Politicii în Domeniul Concurenței și Ajutorului de Stat”;

- Banca Mondială;
- Fondul Monetar Internațional;
- Banca Europeană pentru Reconstrucții și Dezvoltare;
- precum și cu mai multe ambasade a diferitor țări în Republica Moldova.

Pe parcursul activității sale, ANPC a colaborat atât cu organismele internaționale din domeniul concurenței din Europa de vest cât și cu cele din Europa de Est și anume cu Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol a statelor CSI.

Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol a statelor CSI

Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol (în continuare CIPA) a fost constituit în anul 1993, având drept scop asigurarea unei colaborări intense între țările membre CSI, atât în vederea stimulării și protejării liberei concurențe, cât și pentru armonizarea cadrului legislativ și reglementarea spațiului concurențial. Pe data de 25.01.2000 a fost reînnoit acordul de promovare a politicii antimonopol a țărilor membre CSI.

Actualmente, în componența acestui consiliu sunt 11 țări membre: Azerbaidjan, Armenia, Belarus, Kazahstan, Kirgîzstan, Republica Moldova, Rusia, Tadjikistan, Uzbekistan, Ucraina. Ședințele CIPA se convoacă de două ori pe an, iar fiecare țară membră CSI este gazda acestui eveniment prin rotație. ANPC este membră CIPA din momentul creării sale. ANPC a participat la ședințele CIPA organizate în Federația Rusă, Republica Azerbaidjan, Republica Moldova, Republica Kazahstan, Republica Kirgîzstan, Republica Armenia, Ucraina.

Remarcăm faptul că în cadrul cooperării CIPA s-au făcut investigații comune pe piața transporturilor aeriene și pe piața comercializării produselor alimentare în cadrul rețelelor de comerț cu amănuntul, și ca urmare au fost înaintate propuneri Guvernului Republicii Moldova și a țărilor membre din cadrul CIPA.

Cooperarea bilaterală

ANPC colaborează cu autoritățile de concurență de peste hotare în cadrul instituțiilor internaționale, cu unele din acestea avînd semnate acorduri de cooperare bilaterale. Acestea sunt:

1. Autoritatea de Concurență din Austria
2. Comisia pentru Protecția Concurenței a Bulgariei
3. Consiliul Concurenței din România
4. Comisia de Stat pentru Protecția Concurenței Economice a Republicii Armenia
5. Autoritatea de Concurență din Ungaria.

§ 10.2. Proiectul Twinning „Sprijin pentru Implementarea și Respectarea Politicii în Domeniul Concurenței și Ajutorului de Stat”

Începînd cu martie 2011, în cadrul ANPC se implementează Proiectul Twinning „Sprijin pentru Implementarea și Respectarea Politicii în Domeniul Concurenței și Ajutorului de Stat”. Partenerii proiectului sunt România (responsabilă de componenta ajutorului de stat); Austria (responsabilă de componenta concurență) și Letonia (responsabilă de componenta capacității instituționale).

Twinning-ul, în calitate de instrument de asistență tehnică, vine să susțină cooperarea directă dintre instituțiile publice din Moldova (ministere, agenții publice, etc.) și partenerii acestora din UE. Activitățile se bazează pe angajamentul partenerilor de a realiza rezultatele „obligatorii” convenite. Obiectivul general al proiectului este crearea și dezvoltarea cadrului normativ în domeniul concurenței și ajutorului de stat, pentru realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova față de Uniunea Europeană în domeniile respective.

În conformitate cu prevederile contractului, realizarea obiectivului de bază se va efectua prin:

- elaborarea și implementarea legislației secundare în domeniul ajutorului de stat,
- dezvoltarea cadrului normativ în domeniul concurenței; elaborarea și implementarea legislației secundare;
- dezvoltarea capacității instituționale a ANPC, inclusiv prin suportul în implementarea obiectivelor strategice ale ANPC, sporirea eficienței procedurii de investigare a cazurilor, instruirea personalului;
- instruirea judecătorilor, persoanelor responsabile din autoritățile de reglementare și alte autorități publice, pe subiecte de concurență și ajutor de stat;
- promovarea culturii concurențiale în Republica Moldova.

Durata proiectului este de 18 luni, iar actualmente se află la jumătatea desfășurării sale, timp în care ANPC a găzduit permanent un expert resident originar din România, precum și un șir de experți pe termen mediu și scurt din România, Austria și Letonia, care au consultat angajații ANPC cu privire la subiecte specifice. Importanța acestui proiect constă în deschiderea noilor perspective pentru dezvoltarea domeniului concurenței și ajutorului de stat, prin transpunerea celor mai bune practici Europene în contextul Republicii Moldova.

CONCLUZII

În concluzie la prezentul raport menționăm că într-o perioadă relativ scurtă (2007-2011) de activitate în domeniul protecției concurenței, ANPC a înregistrat următoarele rezultate:

1. A fost constituită în calitate de autoritate de concurență, permanentă în administrația publică, cu statut de persoană juridică, și în activitatea sa este independentă de alte organe ale administrației publice.

2. A fost formată o echipă de profesioniști, în pofida faptului că în instituțiile de învățământ nu există o astfel de specialitate. Anume acest personal aplică și implementează zilnic legislația cu privire la protecția concurenței, preluând cele mai bune practici europene din domeniul similar.

3. A organizat și a realizat activitatea de prevenire a acțiunilor anticoncurențiale, în special prin avizarea proiectelor de acte legislative și proiectelor de hotărâri de Guvern. Astfel, pe parcursul perioadei sale de activitate autoritatea de concurență a avizat 363 proiecte de acte normative.

4. A desfășurat activitatea de reprimare a acțiunilor anticoncurențiale, paralel cu cea de prevenire a acestora, aducând în centrul atenției bunăstarea consumatorilor. În perioada de raportare a fost finalizată investigarea a 403 acțiuni cu privire la deconspirarea acordurilor anticoncurențiale, soluționarea cazurilor de abuz de poziție dominantă, concurență neloială și publicitate, precum și a operațiunilor de concentrări economice.

5. A contribuit la formarea practicii judiciare în domeniul concurenței. În particular menționăm, că ponderea acțiunilor câștigate în raport cu cele pierdute a crescut de la 33 % în 2008 la 80-86 % în perioada următoare. În mediu, pentru perioada raportată, ponderea acțiunilor câștigate de către ANPC a constituit 64 % în totalul acțiunilor, a căror examinare în instanța de contencios administrativ, a fost finalizată;

6. Din totalul hotărârilor adoptate de către ANPC pe parcursul activității sale pînă la finele anului 2011, agenții economici au contestat doar circa 8 % în instanța de judecată, iar celelalte 92 % fiind necontestate, fapt ce indică temeinicia și legalitatea hotărârilor adoptate către ANPC;

7. A participat activ la sporirea culturii concurențiale în Republica Moldova, prin conștientizarea importanței respectării legislației concurențiale de către întreaga societate și mediul de afaceri. În acest sens, menționăm, că numărul de ieșiri în mass-media a fost de peste 800 (în cadrul emisiunilor radio și TV, buletinelor de știri, briefing-urilor și articolelor în presa scrisă și pe site-urile naționale). Importanța deosebită a cunoașterii regulilor de concurență și de ajutor de stat, face necesară intensificarea acestei activități și pe viitor, ceea ce va conduce la o mai bună funcționare a mecanismelor de piață într-un mediu concurențial normal, cu efecte directe asupra consumatorului final.

8. A fost inițiată (decembrie 2010) și finalizată (august 2011) elaborarea unui nou proiect de lege de modificare conceptuală a cadrului normativ național concurențial – noua Lege a concurenței. De asemenea a fost elaborat proiectul legii cu privire la ajutorul de stat.

În vederea promovării proiectelor de lege au fost organizate și desfășurate 10 consultări publice atât cu reprezentanții autorităților publice, cât și cu reprezentanții societății civile și a mediului de afaceri.

În final, dorim să evidențiem faptul că ambele proiecte de lege - Legea Concurenței și Legea cu privire la ajutorul de stat, au fost supuse avizării și expertizării juridice și sub aspectul coruptibilității. Ulterior, proiectele de lege fiind aprobate de către Guvern, au fost transmise spre examinare și adoptare către Parlamentul Republicii Moldova.

Ambele proiecte de lege au fost adoptate în prima lectură, la ședința Plenară a Parlamentului din 06.03.2012, și respectiv 07.03.2012.

Printre obiectivele strategice pe care ANPC și-a propus să le atingă, am putea enumera:

- asigurarea transparenței activității autorității de concurență;
- promovarea culturii concurențiale în mediului de afaceri, și consumatorilor;
- consolidarea capacității instituționale ale autorității de concurență;
- eficientizarea activității de contracarare (prevenire, reprimare și sancționare) a gravelor acțiuni anticoncurențiale, în special în sectoarele importante pentru economia națională și consumatori;
- eficientizarea controlului de stat asupra operațiunilor de concentrări economice;
- crearea și implementarea unui sistem eficient de notificare, monitorizare și raportare a ajutoarelor de stat acordate.

Prezentul raport se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Director General

Viorica CĂRARE

ANEXE

Anexa nr. 1

REZULTATUL ACTIVITĂȚII ANPC PE ANII 2007-2011

Nr.		Anii					TOTAL		
		2007	2008	2009	2010	2011	Σ	%	
	Inițiate examinări de cazuri și a demersurilor privind efectuarea operațiunilor de creare, extindere, reorganizare, lichidare a agenților economici și asociațiilor acestora și privind efectuarea tranzacțiilor de procurare de acțiuni (cote în capitalul social) ale agenților economici								
1.		65	84	78	110	105	442	100,00%	
	<i>Din Oficiu</i>	29	36	26	17	25	133	30,09%	
	<i>La cerere</i>	36	48	52	93	80	309	69,91%	
1,1	TOTAL	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%			
	<i>Din Oficiu</i>	44,62%	42,86%	33,33%	15,45%	24%			
	<i>La cerere</i>	55,38%	57,14%	66,67%	84,55%	76,19%			
Acțiuni finalizate									
2.	<i>Acorduri anticoncurențiale (presupus)</i>	3	6	1	9	1			
	<i>Abuz de poziție dominantă (presupus)</i>	2	10	14	9	21			
	<i>Cercetare/Control de stat (presupus)</i>	5	8	4	0	7			
	<i>Acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice (art.9) (presupus)</i>	6	2	10	4	15			
	<i>Concurență ne loială (presupus)</i>	8	12	13	14	11			
	<i>Publicitate (presupus)</i>	9	11	11	7	4			
	<i>Fuziuni și achiziții</i>	8	8	16	34	20			
	<i>Asociații (acord la creare)</i>	13	17	7	12	8			
		Total investigatii finisate						403	
	2,1	<i>Altele (art.4;expertiza actelor legislative...)</i>	2	1	5	6	9		
TOTAL INVESTIGATE (finalizate)		56	75	81	95	96			
<i>Totalul fuziunilor, achizițiilor și asociațiilor investigate</i>		21	25	23	46	30			
	<i>Ponderea fuziunilor, achizițiilor și asociațiilor investigate în total</i>	37,50%	33,33%	28,40%	48,42%	31,25%			
							Total încălcări constatate		
							Σ	%	
DECIZII LUATE CU STABILIREA ÎNCĂLCĂRII									
3.	<i>Acorduri anticoncurențiale</i>	3	2	0	1	2	8	8,00%	
	<i>Abuz de poziție dominantă</i>		4	5	0	7	16	16,00%	
	<i>Acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice (art.9)</i>	1	1	6	0	8	16	16,00%	
	<i>Concurență ne loială</i>	6	4	5	5	6	26	26,00%	
	<i>Publicitate</i>	7	8	8	3	2	28	28%	
	<i>Altele (art.4;expertiza actelor legislative...)</i>	2		1	1	2	6	6%	
	DECIZII LUATE FĂRĂ STABILIREA ÎNCĂLCĂRII								
4.	<i>Fuziuni și achiziții</i>	8	8	16	34	20			
	<i>Asociații (acord la creare)</i>	12	17	7	12	8			
	<i>Cercetare/Control de stat</i>	2	9	4	1	4			
	Total suma altele						142		
	<i>Altele (presupusele acorduri anticoncurențiale, abuz de poziție dominantă, acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice, concurență ne loială, publicitate, altele)</i>	18	23	28	39	34			

Lista agenților economici stabiliți de ANPC cu situație dominantă pe piață

Anul 2007

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărârii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante
1	S.A. „Moldtelecom”	Piața serviciilor de telefonie fixă locală, interurbană și internațională;	DCF-7 din 26.07.2007
2	Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”	Piața serviciilor aeroportuare;	DCF-1/49 din 20.12.2007
3	Î.M. „Orange – Moldova” S.A.	Piața accesului la rețeaua proprie de telefonie mobilă în vederea terminării apelului;	DCC-15 din 29.08.2007, modificată prin Hotărârea CA al ANPC nr.DCC-41 din 14.11.2007
4	Î.M. „Moldcell” S.A.	Piața accesului la rețeaua proprie de telefonie mobilă în vederea terminării apelului;	DCC-60 din 27.12.2007
5	S.A. „Moldtelecom”	Piața accesului la rețeaua proprie de telefonie mobilă în vederea terminării apelului;	DCC-60 din 27.12.2007

Anul 2008

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărârii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante
1	S.A. „Apă-Canal Chișinău”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
2	Î.M. Regia „Apă-Canal-Bălți”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
3	Î.M. „Servicii Comunal-Locative” Rezina	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
4	Î.M. „Direcția de apeducte și canalizare din or. Soroca”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
5	Î.M. „Apă-Canal” din Ungheni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
6	Î.M. Regia „Apă-Canal” Orhei	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
7	S.A. „Servicii Comunale	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul	DC-86 din 26.06.2008

	Florești	unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	
8	Î.M.D.P. „Apă-Canal” Anenii Noi	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
9	Î.M. „Apă-Canal” Edineț	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
10	Î.M. „Gospodăria Comunală și de Locuințe a satului Brătușeni”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
11	Î.M. „Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe” din or. Fălești	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul.	DC-86 din 26.06.2008
12	Î.M. „Amen-Ver”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
13	Direcția de Producție „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
14	Î.M. „Comunservic” Criuleni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
15	Î.M. „Gospodăria de alimentare cu apă și canalizare Nisporeni”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
16	Î.M. „Direcția de Producție a Gospodăriei Locativ-Comunale Ocnița”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
17	Î.M. „SU Canal” Comrat	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
18	Î.M. „Apă-Canal din Drochia”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
19	Î.M.D.P. „Apă-Canal” Telenești	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
20	Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008

		Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	
21	Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
22	Î.M.D.P. „Apă-Canal” Costești	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
23	Î.M. „Gospodăria Comunală” Glodeni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
24	Î.M. „Apă-Canal” Dondușeni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
25	Î.M. „Gospodăria Comunal-Locativă Briceni”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
26	Î.M. „Direcția de Producție a Gospodăriei Locativ-Comunale Leova”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
27	Î.M. „Gospodăria Comunal-Locativă Călărași”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
28	Î.M. Direcția „Apă Canal” Strășeni	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
29	Î.M. „Regia Comunal-Locativă Cricova”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
30	S.A. „Beton” Otaci	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
31	F.P. „Făclia” S.R.L. or. Cimișlia	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
32	Î.M. „Apă Canal” Vulcănești	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
33	Î.M. „Gospodăria Locativ-Comunală Otaci”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-86 din 26.06.2008
34	S.A. „Termocom”	Piața locală de furnizare a energiei termice;	DC-85-1 din 26.06

			2008
35	S.A. „CET-NORD”	Piața locală de producere și furnizare a energiei termice;	DC-85 din 26.06.2008
36	I.M. „Termogaz Bălți”	Piața locală de producere și furnizare a energiei termice;	DC-85 din 26.06.2008
37	S.A. „Comgaz-Plus”	Piața locală de producere și furnizare a energiei termice;	DC-85 din 26.06.2008
38	Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.	Piața de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate și de distribuție a energiei electrice în limitele teritoriului autorizat;	DCF-109/121 din 18.09.2008
39	S.A. „RED Nord”	Piața de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate și de distribuție a energiei electrice în limitele teritoriului autorizat;	DCF-119 din 18.09.2008
40	S.A. „RED Nord-Vest”	Piața de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate și de distribuție a energiei electrice în limitele teritoriului autorizat;	DCF-120 din 18.09.2008
41	S.R.L. „Lukoil Moldova”	Piața produsului „Combustibil pentru aeronave”;	DCF-73/128 din 10.10.2008
42	S.A. „Grawe Asigurări de Viață”	Piața asigurărilor de viață;	DCF-103 din 21.08.2008
43	Î.M. „Sun Communications” S.R.L.	Piața prestării serviciilor de televiziune prin cablu;	DCC-64/87 din 26.06.2008
44	S.R.L. „Chișinău-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
45	S.A. „Darnic-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
46	S.R.L. „Belvilcom”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
47	S.R.L. „Proalfa –Service”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
48	S.C. „Sălcișoara-Vascan” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
49	S.R.L. „Bălți-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
50	S.A. „Ghips –Biruința”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
51	Î.C.S. „Nord Gaz-Singerei” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
52	Î.M. „Gaz-Taf-Grup” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
53	S.R.L. „Edineț-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife	DC-89 din 03.07.2008

		reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	
54	S.R.L. „Ungheni-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
55	S.R.L. „Gagauz-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
56	S.R.L. „Taraclia-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
57	S.R.L. „Cahul-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
58	S.C. „Baimaclia-Gaz” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
59	S.R.L. „Ștefan Vodă-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
60	S.R.L. „Florești-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
61	Î.M. „Sef-Gaz” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
62	S.R.L. „Orhei-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
63	S.C. „Gazinstal-04” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
64	S.R.L. „Cimișlia-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
65	Î.M. „Rotalin Gaz Trading” S.R.L.	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
66	S.R.L. „Ialoveni-Gaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
67	S.R.L. „Elisei”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008
68	S.R.L. „Moldovatransgaz”	Piața serviciilor de furnizare de gaze naturale la tarife reglementate și distribuție de gaze naturale, pe teritoriul unde prestează serviciile;	DC-89 din 03.07.2008

Anul 2009

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărârii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante
1	Î.M. - „Regia Apă - Șoldănești”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
2	Î.M. „Apă – Canal” Taraclia	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
3	Î.M. „Apă – Canal” Cahul	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
4	Î.M. „Apă – Canal Cantemir”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
5	S.A. „Fabrica de conserve din Coșnița”, r-nul Dubăsari	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
6	Î.M. „Apă – Canal din Basarabeasca”	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
7	Î.M.D.P. „Apă – Canal” Singerei	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul; Piața serviciilor de evacuare și epurare a apelor uzate, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
8	Î.M. de Gestionare a Gospodăriei Locativ - Comunale or. Cimișlia	Piața serviciilor de alimentare cu apă, pe teritoriul unde prestează serviciul;	DC-4 din 29.01.2009
9	Î.M. „Rețele Termice Florești”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
10	Î.M. „Rețelele Termice Criuleni”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
11	Î.M. „Antermo”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
12	S.A. „Rețelele Termice Cahul”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
13	Î.M. „Rețelele Termice Cimișlia”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
14	Î.M. „Rețelele termice Ștefan Vodă”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
15	Î.M. „Rețele Termice Glodeni”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009

16	Î.M. „Rețelele Termice Călărași”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
17	Î.M. a „Rețelelor și centralelor termice Comrat”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
18	Î.M. „Apă-Termo”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
19	Î.M. a „Rețelelor și centralelor termice Vulcănești”	Piața serviciilor de producere și furnizare a energiei termice;	DC-3 din 29.01.2009
20	„Moldasig” S.R.L.	Piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”;	DC-08-09/79 din 24.12.2009
21	„Asito” S.A.	Piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”;	DC-08-09/79 din 24.12.2009
22	„Moldova Astrovaz” S.R.L.	Piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”;	DC-08-09/79 din 24.12.2009
23	„Grawe Carat Asigurări” S.A.	Piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”;	DC-08-09/79 din 24.12.2009
24	Î.M. „Sudzucker Moldova”	Piața producerii și comercializării zahărului și piața achiziției sfelei de zahăr de la producători cu care au încheiat contracte de achiziționare;	DCF-85-08/52 din 26.09.2009
25	S.R.L. „Maar Sugar Moldova”	Piața producerii și comercializării zahărului și piața achiziției sfelei de zahăr de la producători cu care au încheiate contracte de achiziționare;	DCF-85-08/52 din 26.09.2009
26	S.A. „Glodeni Zahăr”	Piața producerii și comercializării zahărului și piața achiziției sfelei de zahăr de la producători cu care au încheiate contracte de achiziționare;	DCF-85-08/52 din 26.09.2009
27	S.A. „Cupcini-Cristal”	Piața producerii și comercializării zahărului și piața achiziției sfelei de zahăr de la producători cu care au încheiate contracte de achiziționare;	DCF-85-08/52 din 26.09.2009
28	S.A. „Moldpresa”	Piața comercializării prin gherete specializate;	DCF-46 din 30.07.2009
29	Asociația Veteranilor și invalizilor trupelor de carabinieri	Piața serviciilor de parcare cu plată pe teritoriul Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” pe durata valabilității contractului de arendă;	DCF-1-07/12 din 09.04.2009
30	C.A. Î.S. „Air Moldova”	Piața serviciilor aeriene de pasageri pe rutele regulate specificate: Chișinău – București – Chișinău, Chișinău – Antalya – Chișinău, Chișinău – Lisboa – Chișinău, Chișinău – Vilnius – Chișinău, Chișinău – St. Peterburg – Chișinău, Chișinău – Moscova – Chișinău, Chișinău – Londra – Chișinău, Chișinău – Paris – Chișinău, Chișinău – Dublin – Chișinău, Chișinău – Vienna – Chișinău, Chișinău – Madrid – Chișinău, Chișinău – Rome – Chișinău, Chișinău – Praha – Chișinău, Chișinău – Frankfurt-on-Main – Chișinău, Chișinău – Lamaca – Chișinău, Chișinău – Milan – Chișinău,	DCC-37 din 16.07.2009

		Chișinău – Istanbul – Chișinău, Chișinău – Atena – Chișinău, Chișinău – Varna – Chișinău.	
31	Î.M. „Moldavian Airlines” S.A.	Piața serviciilor aeriene de pasageri pe rute regulate specificate: Chișinău – Budapesta – Chișinău, Chișinău – Timișoara – Chișinău, Chișinău – Riga – Chișinău.	DCC-37 din 16.07.2009
32	C.A. Î.M. „Tandem Aero” S.R.L.	Piața serviciilor aeriene de pasageri pe rute regulate specificate: Chișinău – Kiev – Chișinău, Chișinău – Tel-Aviv – Chișinău.	DCC-37 din 16.07.2009
33	Î.S. „Gărilor și Stațiile Auto”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
34	S.A. „Gara Nord”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
35	Gara „Anenii Noi”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
36	S.A. „BTA 18”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
37	S.A. „RZ-Transcom”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
38	S.R.L. „Autogara Trafic Sîngerei”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
39	S.A. „BTA 28”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
40	S.A. „BTA 29”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
41	S.A. „Transport”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
42	S.A. „BTA 20”	Piața serviciilor de vânzare a билетelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca punct de pornire/sosire gărilor (stațiile) auto date;	DCC-105-08/64 din 22.10.2009
43	S.A. „Moldasig”	Piața: - asigurarea răspunderii civile obligatorie a transportatorilor față de călători; - asigurarea facultativă de bunuri ale întreprinderilor agricole; - asigurarea facultativă a transportului aerian (CASCO); - asigurarea facultativă a pasagerilor în transport; - asigurarea facultativă a deținătorilor de transport aerian; - asigurarea facultativă de bunuri ale organizațiilor obștești și religioase;	DCF-125-08/48 din 30.07.2009

Anul 2010

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărârii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante
1	„Steaua Roșie” S.R.L.	Piața prestării serviciilor de vopsire și înălbire a pânzei flaușate pe teritoriul Republicii Moldova;	APD-38 din 15.04.2010
2	Î.M. „Regia Autosalubritate”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
3	Î.M. „Codru Cadastru”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
4	Î.M. „Bacii Comservice”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
5	Î.M. „Regia Comunal-Locativă din or. Vadul-lui-Vodă”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
6	Î.M. „Regia Comunal-Locativă Ciorescu”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
7	Î.M. „Regia Comunal-Locativă Tohatin”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
8	Î.M. „Regia Comunal-Locativă din or. Vatra”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
9	Î.M. „Regia Comunal-Locativă Cricova”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
10	Î.M. „Regia Autosalubritate Durlești”	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
11	„Manevla-Com” S.R.L.	Piața serviciilor de colectare și transportare a deșeurilor menajere pe teritoriul unde prestează serviciul;	54 din 27.05.2010
12	Î.M. „Efes Vitanta Moldova Brewery” S.A.	Piața comercializării cu ridicata a berii pe teritoriul Republicii Moldova pentru anii 2007-2008;	CNP-31-07/61 din 24.06.2010

Anul 2011

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărârii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante
1	S.A. „Moldovagaz”	Piața serviciilor de furnizare a gazelor naturale la tarife reglementate către unitățile de distribuție pe întreg teritoriul Republicii Moldova;	APD-39-10/5 din 27.01.2011
2	Î.S. „Gările și stațiile auto”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD-05-11/8 din 01.02.2011
3	S.R.L. „Cristehtrans”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
4	S.A. „Baza de transport auto nr. 18”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
5	S.A. „Baza de transport auto nr. 20”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
6	S.A. „RZ-Transcom”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
7	S.R.L. „Autogara-Trafic Sîngerei”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
8	S.A. „Baza de transport auto nr. 29”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
9	S.A. „Transport”	Piața serviciilor de vânzare a biletelor de transport auto de călători prin casele de bilete pe rutele care au ca puncte de pornire/sosire gările (stațiile) auto date;	APD- 9-11/53 din 13.05.2011
10	S.A. „Gara Nord”	Piața serviciilor aferente de transport al călătorilor pe rute regulate	APD-10-11/113 din 03.11.2011

Lista agenților economici stabiliți de către ANPC cu situație dominantă colectivă pe piață

Nr d/o	Denumirea agentului economic	Piața de mărfuri	Nr. și data Hotărîrii CA al ANPC privind stabilirea situației dominante	Anul în care agenții economici au deținut situație dominantă colectivă
1	Î.C.S. „Business Market”, Î.C.S. „Comontel Grup”	Piața comercializării cu ridicata a țigaretelor din categoria de preț mediu;	AA-16-10/21 din 17.03.2011	2009
2	S.R.L. „Moldasig”, S.R.L. „Asito”, S.A. „Moldova Astrovaz”, S.A. „Grawe Carat Asigurări”	Piața asigurării de răspundere civilă auto externă „Carte Verde”;	DCC-49-09/79 din 24.03.2009	2009

**Lista agenților economici
conform alin.(3) art. 52 din Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007**

Nr	Denumirea agentului economic	Piața relevantă a produsului	Nr. și data hotărârii	Autoritatea emitentă
1.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	accesul cu ridicata în bandă largă	29 din 28.09.2010	ANRCETI
2.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	accesul cu ridicata la infrastructura de rețea la un punct fix	30 din 28.09.2010	ANRCETI
3.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	37 din 18.11.2010	ANRCETI
4.	S.R.L. „ALIT”, IDNO 1002600015898	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	38 din 18.11.2010	ANRCETI
5.	S.R.L. „Arax-Impex” IDNO 1002600041697	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	39 din 18.11.2010	ANRCETI
6.	S.R.L. „Boortelecom” IDNO 1006600025679	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	40 din 18.11.2010	ANRCETI
7.	S.R.L. „Cartel Sistem” IDNO 1002600040612	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	41 din 18.11.2010	ANRCETI
8.	S.A. „Orange Moldova” IDNO 1003600106115	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	42 din 18.11.2010	ANRCETI
9.	S.R.L. „OvateL TDM” IDNO 1006600033104	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	43 din 18.11.2010	ANRCETI
10.	S.R.L. „Sicres” IDNO 1003600095321	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	44 din 18.11.2010	ANRCETI
11.	S.R.L. „Starnet” IDNO 1003600083670	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	45 din 18.11.2010	ANRCETI
12.	S.R.L. „Sun Communications” IDNO 1003600061928	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	46 din 18.11.2010	ANRCETI
13.	S.R.L. „Media Digital sisteme” INNO 1007600062808	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	47 din 18.11.2010	ANRCETI
14.	S.R.L. „Unicomtel” IDNO 1004609003568	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	48 din 18.11.2010	ANRCETI
15.	S.R.L. „ITPAY” IDNO 1007600036593	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	49 din 18.11.2010	ANRCETI
16.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova” IDNO 1002600001257	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	50 din 18.11.2010	ANRCETI
17.	Î.S. „Centrul de Telecomunicații Speciale” IDNO 1003600096694	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	51 din 18.11.2010	ANRCETI
18.	S.A. „Eurostock” IDNO 1004601000594	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	52 din 18.11.2010	ANRCETI
19.	S.A. „Riscom” IDNO 1003600017763	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie fixă	53 din 18.11.2010	ANRCETI
20.	S.A. „Orange Moldova” IDNO 1003600106115	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă	54 din 18.11.2010	ANRCETI
21.	S.A. „Moldcell” IDNO 1002600046027	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă	55 din 18.11.2010	ANRCETI
22.	S.A. „Moldtelecom” IDNO 1002600048836	de terminare a apelurilor voce în rețeaua individuală de telefonie mobilă	56 din 18.11.2010	ANRCETI
23.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	accesul utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie	11 din 26.05.2011	ANRCETI
24.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	inițierea apelurilor la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie	12 din 21.06.2011	ANRCETI
25.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	de tranzit de trafic în rețelele publice de telefonie	13 din 21.06.2011	ANRCETI
26.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	de furnizare cu ridicată a unor segmente terminale de linii închiriate, indiferent de tehnologia utilizată pentru punerea la dispoziție de capacitate închiriată sau rezervată	22 din 15.09.2011	ANRCETI
27.	S.A. „Moldtelecom”, IDNO 1002600048836	de furnizare cu ridicată a unor segmente-trunchi de linii închiriate, indiferent de tehnologia utilizată, pentru punerea la dispoziție de capacitate închiriată sau rezervată	23 din 15.09.2011	ANRCETI

Analize de piață (anii 2007 - 2011)**I. Analize de piață finalizate**

- piața comercializării en-gross a produselor petroliere;
- piața energiei electrice;
- piața serviciilor veterinare;
- piața comercializării cu amănuntul a produselor petroliere;
- investigația mediului concurențial pe piața cărnii;
- studiul mediului concurențial pe piața produselor agroalimentare (piața roșiilor);
- piața serviciilor de pază;
- piața gazelor naturale;
- piața serviciilor prestate de registratorii independenți;
- piața serviciilor locativ-comunale;
- piața apei minerale;
- investigarea mediului concurențial pe piețele de activitate a localurilor de alimentație publică și agrement;
- piața farmaceutică (*segmentul: achiziționarea insulinei prin intermediul licitațiilor publice în vederea deconspirării unei înțelegeri între agenții participanți la licitație*);
- controlul de stat asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței de către participanții la piața comercializării peștelui;
- piața serviciilor logistice;
- controlul de stat asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței pe piața produselor din tutun;
- piața leasing-ului;
- analiza impactului asupra mediului concurențial a sprijinului statului acordat SA "Franzețuța";
- piața produselor cosmetice și de parfumerie.

II. Analize de piață în examinare

- investigarea mediului concurențial pe piața zahărului;
- analiza mediului concurențial pe piața publicității exterioare;
- piața serviciilor de salubritate;
- controlul de stat asupra respectării legislației cu privire la protecția concurenței pe piața achiziționării merelor pentru procesare;
- controlul respectării legislației cu privire la protecția concurenței de către agenții economici care desfășoară activitatea de alimentare cu apă, de evacuare și epurare a apelor uzate;
- piața publicității la televiziune.

III. Examinare comună în cadrul Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol a statelor CSI

- piața serviciilor roaming;
- piața de desfacere a produselor din grâu;
- piața serviciilor de comercializare a produselor alimentare în rețelele unităților de comerț cu amănuntul (supermarket-uri).

Informație privind adresările deputaților la ANPC în perioada anilor 2007-2011

Nr	Data	Adresantul	Subiectul adresării
1	03.02.2008	DI G. Morcov deputat	Solicitarea expunerii poziției ANPC cu privire la corespunderea modului existent de obținere a licenței de comercializare și export a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase.
2	03.02.2008	DI A. Oleinic deputat	Solicitarea expunerii poziției ANPC cu privire la corespunderea modului existent de obținere a licenței de comercializare și export a resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase.
3	02.04.2008	DI V. Guma deputat	Solicitarea analizei referitor la proiectele de lege nr.4582 din 25.12.2007 cu privire la regimul armelor, munițiilor și substanțelor explozibile.
4	08.04.2008	DI V. Cosarciuc deputat	Solicitarea inițierii urgente a unei anchete în scopul depistării încălcării legislației concurențiale și limitarea activității monopoliste de către unitățile mass-media, cu informarea ulterioară în plenum Parlamentului RM.
5	04.04.2008	Dna M. Postoico deputat	Solicitarea inițierii urgente a unei anchete în scopul depistării încălcării legislației concurențiale și limitarea activității monopoliste de către unitățile mass-media, cu informarea ulterioară în plenum Parlamentului RM.
6	01.10.2008	DI I. Guțu deputat	Solicitarea verificării corespunderii documentelor de înregistrare a tranzacției și schimbarea denumirii companiei Moldasig de către CNPF.
7	10.11.2008	DI I. Guțu deputat	Solicitarea întreprinderii măsurilor de rigoare conform legislației cu privire a protecția concurenței, referitor la tranzacția de vânzare a cotelor părți a companiei Moldasig
8	08.06.2009	DI V. Țurcanu Vicepreședinte al Parlamentului RM	Solicitarea informației referitoare la acțiunile Agenției de Transporturi în vederea eliberării autorizațiilor ce țin de cursele Chișinău –Antalya, pentru companiile aeriene din RM.
9	16.01.2010	DI V. Guznac președinte al comisiei Administrație Publică, mediu si dezvoltare regionala	Solicitarea informației referitor la respectarea legislației de către autoritatea administrației publice locale din or. Orhei, în vederea suplینirii rutelor vacante urbane.
10	24.02.2010	DI V. Untilă deputat	Solicitare informației cu referire la piața serviciilor de asigurare.
11	22.04.2010	DI V. Guznac deputat	Solicitare examinării a situației create în domeniul importului de pește
12	07.05.2010	DI A. Arhire deputat	Solicitarea informației privind analiza mediului concurențial pe piața apei minerale, inițiate prin Dispoziția nr. 40 din 04.09.2009
13	02.06.2010	DI V. Ioniță deputat	Solicitarea elaborării unui registru al agenților economici monopolisți.
14	05.02.2011	DI V. Munteanu deputat	Solicitarea informației referitor la lista întreprinderilor monopoliste pe piețele interne ale RM, inclusiv informația privind profitul obținut pentru fiecare întreprindere în anii 2007, 2008 și 2009.
15	21.01.2011	DI V. Plahotniuc Vicepreședinte al Parlamentului RM	Solicitarea inițierii investigațiilor pentru determinarea cauzelor ce au condus la majorarea prețurilor și verificarea corectitudinii stabilirii prețurilor pentru următoarele categorii de servicii și

			mărfuri social importante: servicii comunale prestate populației, servicii de transport (auto, feroviar, etc.), servicii de comunicații electronice, produse petroliere, produse alimentare social importante.
16	09.02.2011	DI V. Plahotniuc Vicepreședinte al Parlamentului RM	Solicitarea convocării ședinței referitor la problema contorizării în apartamentele blocurilor locative, încăperile locuibile în cămine, precum și în case individuale.
17	23.02.2011	Dna L. Palihovici Vicepreședinte al Parlamentului RM	Spre examinare remiterea subiectului abordat de deputatul Nicolae Olaru în cadrul ședinței plenare a Parlamentului RM. (Analiza economico – financiară a factorilor care motivează necesitatea majorării tarifelor de 5 ori în serviciile comunicațiilor)
18	23.03.2011	DI V. Ioniță deputat	Solicitarea informației privind elaborarea de către ANPC și publicarea în Monitorul oficial a actelor normative subordonate Legii 1103/2000 cu privire la protecția concurenței.
19	07.04.2011	DI N. Olaru deputat	Solicitarea examinării unei petiții din partea unei persoane fizice.
20	12.04.2011	DI V. Ioniță deputat	Solicitarea informației referitor la măsurile întreprinse de ANPC în privința petiției dlui Anatolie Bîrza.
21	22.04.2011	DI V. Guznac deputat	Solicitarea informației referitor la examinarea situației create în domeniul importului de pește, formularea propunerilor de modificare a cadrului legislativ și normativ în domeniul nominalizat.
22	06.05.2011	DI M. Lupu Președinte al Parlamentului RM	Solicitarea organizării unei întâlniri cu președintele Federației Naționale a Fermierilor din Moldova, președintele Uniunii Republicane a asociațiilor Producătorilor Agricoli UniAgroProtect”, directorul executiv al Federației Naționale a Agricultorilor din Moldova”AGROinform” și directorul executiv al Asociației Producătorilor , Exportatorilor „Moldova Fruct” și informarea Dumnealui despre măsurile întreprinse.
23	10.10.2011	Dna L. Palihovici Vicepreședinte al Parlamentului RM	Solicitarea informației despre încheierea contractelor de livrare a gazelor naturale între RL”Bălți –Gaz” și Î.M.”Magt-Vest”
24	10.11.2011	Secretariatul Parlamentului RM.	Solicitarea examinării unei petiții anonime adresate Dlui Plahotniuc Vladimir - vicepreședinte al Parlamentului RM, referitor la acțiunile Î.C.S.”RED Union Fenosa”.
25	21.11.2011	Dna A. Guțu deputat	Solicitarea informației privind discrepanța de prețuri între Cartea Verde pentru Ucraina și Cartea Verde pentru România.

Agencia Națională pentru Protecția Concurenței

Национална
Агенция
за защита
на конкуренцията

